

وزارت راه و شهرسازی
معاونت معماری و شهرسازی

مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی

طرح ویژه شهر «بندرگان»

جلد ششم: مطالعات طراحی شهری

توپوگرافی

ساخтар اکولوژیک

زیرساختهای شهری

ساخтар کالبدی

فرایندهای اقتصادی

الأخضر

مصطفی شورای عالی معماری و شهرسازی مورخ ۹۶/۲/۲۵ درخصوص طرح ویژه شهر کنگ

پیرو درخواست شماره ۹۶۲۵۰۰/۵۰۷۵ مورخ ۹۶/۲/۲۴ سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، موضوع درخواست تهیه طرح ویژه برای شهر تاریخی بندرکنگ، شورای عالی شهرسازی و معماری در جلسه مورخ ۹۶/۲/۲۵، به استناد بند ۱۰ از ماده یک آیین‌نامه نحوه بررسی و تصویب طرح‌های توسعه و عمران محلی، ناحیه‌ای، منطقه‌ای و ملی و مقررات شهرسازی و معماری کشور و با توجه به انسجام، یکپارچگی، پویایی و سرزنشگی بافت تاریخی شهر، وجود سالم‌ترین و وسیع‌ترین بافت تاریخی شهری در حاشیه شمالی خلیج فارس، تعدد دانه‌های سالم ارزشمند در بافت تاریخی شامل خانه‌ها، مساجد و آب انبارها، وجود نمونه‌ای کامل از شهرسازی و معماری بومی، دارا بودن میراث معنوی در مقیاس ملی و جهانی، قابلیت‌های گردشگری متعدد در داخل شهر و حومه آن، مقرر نمود:

بنابر اتمام افق طرح جامع قبلی، ضمن توقف اجرای طرح تفصیلی ۱۳۷۸ در محدوده ۱۹۵ هکتاری بافت تاریخی و جلوگیری از تهیه طرح‌های متعدد و موازی، طرح ویژه برای کل شهر، با رویکرد حفاظت از میراث فرهنگی، تاریخی، زیست محیطی و طبیعی شهر و ارزش‌های ملموس و ناملموس موجود در آن در طرح توسعه شهر، صیانت از حقوق ساکنین شهر، ایجاد زمینه‌های استمرار معماری و شهرسازی بومی در بخش‌های توسعه شهری، با رعایت ملاحظات اکولوژیک دریا و خشکی و کلیه ضوابط و مقررات، منشورها و آیین‌نامه‌های ملی و بین‌المللی معطوف به حفاظت از شهرهای تاریخی، در هماهنگی با برنامه مدیریتی ثبت جهانی بندرکنگ، با تأکید بر بهره گیری از مشارکت حداکثری شهروندان، توسط وزارت راه و شهرسازی، با همکاری سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، سازمان حفاظت محیط زیست و شهرداری شهر کنگ، ظرف مدت ۹ ماه تهیه شود. شرح خدمات طرح ویژه، نحوه انتخاب مشاور و چگونگی انجام طرح به تأیید کمیته تخصصی معماری، طراحی شهری و بافت‌های واجد ارزش رسیده و طرح نهایتاً به تصویب شورای عالی شهرسازی و معماری ایران خواهد رسید.

طرح ویژه شهر کنگ

جلد اول: مبانی نظری و شناخت کنگ

جلد دوم: شناخت و تحلیل شرایط اجتماعی و جمعیتی، اقتصادی و گردشگری در شهر کنگ

جلد سوم: مطالعات آب و محیط زیست

جلد چهارم: احیای ساختار اکولوژیک

جلد پنجم: برنامه‌ریزی کالبدی

جلد ششم: مطالعات طراحی شهری

جلد هفتم: مطالعات معماری و مسکن

جلد هشتم: مطالعات حمل و نقل

جلد نهم: تدوین چشم‌انداز و راهبرد و برنامه اقدام مشترک توسعه شهر کنگ

جلد دهم: ضوابط و مقررات

پیوست جلد دهم: دستورالعمل‌ها

جلد یازدهم: طرح‌های موضوعی و موضوعی

طرح ویژه شهر کنگ

کارفرما: معاونت شهرسازی و معماری وزارت راه و شهرسازی

مشاور: مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی

همکاران طرح

مجری: دکتر غزال راهب

مطالعات برنامه‌ریزی شهری: دکتر علی طبیبی (مسئول مطالعات شهرسازی طرح)، دکتر کورش علی رضایی برتو،
دکتر فردیس سالاریان و همکاران

مطالعات ترافیک: شرکت پارسه (دکتر محمود صفارزاده، دکتر بابک میربها، مهندس صابر فضلی، مهندس علیرضا
عبدالرزاقی)

مطالعات طراحی شهری: دکتر اشکان رضوانی نراقی، دکتر کاوه رشیدزاده، مهندس امیر رضا رحیمی، دکتر غزال
راهب

مطالعات ساختار اکولوژیک شهر: دکتر اشکان رضوانی نراقی

مطالعات معماری: دکتر غزال راهب، مهندس رویا خرمی، مهندس معصومه حقانی

مشاور معماری تاریخی کنگ: دکتر شیوا آراسته

مطالعات اجتماعی: شرکت نقش کلیک (دکتر گروند، خانم وطن پرست، دکتر دیهول و همکاران)

مطالعات گردشگری: آقای محمد آمانج رسولی

مطالعات اقتصادی: دکتر همت جو- دکتر رضا نصر اصفهانی

مطالعات هیدرولوژی و محیط زیست: شرکت مهاسب شرق (دکتر اویس ترابی همکاران)

مطالعات محیط زیست: مهندس فاطمه زاهد

مطالعات شناخت و مطالعات میدانی: دکتر الهام خاباطیان، مهندس زینب صادقی و همکاران موضوعی

صفحه آرایی: مهندس آرسام صلاحی مقدم

باهمکاری دفتر منطقه‌ای خلیج فارس مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی (دکتر طاها طباطبائی و همکاران)

سخن آغازین

بهدلیل اهمیت تاریخی شهر کنگ به عنوان یک میراث ملی، مقرر شد که براساس مصوبه مورخ ۹۶/۲/۲۵ شورای عالی معماری و شهرسازی طرح جامع و تفصیلی این شهر در قالب طرح ویژه و با شرایط ارائه شده در مصوبه مذکور تهیه شود. با توجه به اهمیت شهر و طرح مرتبط با آن و همچنین نقشی که این طرح می‌تواند در ارائه الگویی برای دیگر شهرهای با شرایط مشابه داشته باشد، تهیه این طرح با راهبری معاونت شهرسازی و معماری وزارت راه و شهرسازی به مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی واگذار شد.

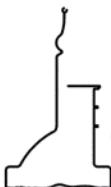
مرکز تحقیقات در تهیه این طرح تلاش نمود که ضمن دستیابی به شناخت عمیق شهر از ابعاد مختلف و در پیوند با بستر تاریخی و طبیعی آن برپایه شاخص‌های حائز اهمیتی که در مصوبه شورای عالی معماری و شهرسازی به آن پرداخته شده و نقشی کلیدی در حفظ اصالت و منظر تاریخی و فرهنگی شهر خواهد داشت، ساختاری برای نحقق‌پذیر نمودن راهکارهای ارائه شده نیز ارائه دهد. طرح حاضر به دنبال آن بوده که با نگاهی جامع، یکپارچه و باتکیه بر سرمایه اجتماعی شهر، طرحی نو برای چشم‌انداز توسعه شهر دراندازد. حفاظت سرمایه‌ها و میراث ملموس و ناملموس شهر به عنوان یک اصل بنیادین در تهیه طرح مورد توجه قرار گرفته است. مشارکت عمومی در فرایند تهیه طرح، از رویکردهای حائز اهمیت در این طرح بود. این مهم با بهره‌گیری از نظرات و بازخوردهای گروه‌های مختلف مردم در مقاطع مختلف پیشرفت پروره، دسترسی آزاد به اطلاعات پروره از طریق وبگاه طراحی شده برای این منظور و ثبت بازخوردها و دیدگاه‌های بازدیدکنندگان میسر شد. همچنین، توجه به توسعه متناسب با ظرفیت‌های محیط زیست و منابع موجود، توسعه کالبدی همسو با احیای ساختار اکولوژیک شهر و طراحی معامل از مقیاس جزء به کل و کل به جزء از رویکردهای مورد توجه در این طرح بوده است.

موضوع حائز اهمیت دیگر همانطور که در ابتدا به آن اشاره شد، ساختاری است که به منظور تحقیق‌بخشی طرح مورد استفاده قرار گرفته است. در طرح‌های جامع شهری، به‌طور معمول نقشه‌های کالبدی پیشنهادی و ضوابط پیوست آن، مبنای عمل قرار می‌گیرد. طرح حاضر با بهره‌گیری از ساختارهای موازی دیگری، همچون «ارائه برنامه اقدام مشترک سازمانی»، «تهیه طرح‌های موضوعی و موضوعی» برای اماکن و محورهای مهم که می‌توانند نقش الگو برای بقیه فضاهای شهر و ساختمان‌ها بر اساس ضوابط تدوین شده را داشته باشند و همچنین، با ارائه دستورالعمل‌های پیوست درخصوص «سازکار و تصویب طرح بنایی حائز اهمیت»، «تهیه ساختار برای مسؤولیت‌های اجتماعی سازمان‌های ذی‌نفع و دی‌نفوذ در شهر کنگ»، «تدوین چارچوب اجرایی حفاظت از میراث تاریخی شهر» و همچنین «منتور گردشگری خاص شهر کنگ» تلاش کرده است که ساختاری منسجم اجرایی برای تحقق ایده‌ها در قالب یک سامانه یکپارچه، همسو و هماهنگ فراهم آورد.

در انتها، ضمن تشکر از همکاری و حمایت‌های معاونت شهرسازی و معماری وزارت راه و شهرسازی و شهرداری بندر کنگ در پیشبرد تهیه این طرح، امید است که روش به کار گرفته شده در تهیه طرح حاضر بتواند پس از دریافت بازخوردها در اجرا و اعمال آن، به عنوان یک الگو برای تهیه دیگر طرح‌های توسعه در کشور مورد استفاده قرار گیرد.

محمد شکرچیزاده

رئیس مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی

پیش درآمد

شهر بندری کنگ با ۱۹۲۳۱ نفر جمعیت (بر اساس سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۵) و مساحت محدوده ۶۵۰ هکتار (بر اساس آخرین طرح جامع و تفصیلی مصوب) در فاصله ۱۶۵ کیلومتری غرب بندرعباس از استان هرمزگان و در شهرستان لنگه واقع شده است.

شهری دلربا که نخل‌های سربرا فراشته آن، در زیر آفتاب تابان جنوب، سایه ساری دلنشیں عرضه می‌دارد؛ بادگیرهایی که نسیم خوش دریا را به قلب خانه‌ها هدایت می‌کنند؛ پیکر سفید ساختمان‌ها که با تزئینات ظریف خود در زیر تشعشع نور آفتاب و در میان آبی دریا و آسمان آرمیده‌اند و تعداد قابل توجهی از آن‌ها همچنین سرزنه بوده و مامن زندگی خانواده‌ها محسوب می‌شوند؛ گذرهایی که در پیچ و شکنج خود به ناگاه تصویر دریا را به رهگذران عرضه می‌دارند و برکه‌های آب در جای جای شهر که نشانی از فن مهندسی آب در آن پهنه است. سیمای این شهر از میان آبهای خلیج فارس، در میان دو آبی آسمان و دریا، با بادگیرها، مناره‌های سوزنی و نخل‌هایی که بر پیکره سفید شهر نقش بسته اند، چهره‌ای ماندگار را به نمایش می‌گذارد.

اما این همه که در پیکر کالبد شهر تجسم می‌یابد، تنها بخشی از زیبایی‌های این بندر دل انگیز است...

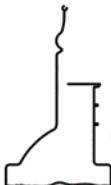
این شهر در خشکی تمام نمی‌شود؛ حیات شهر تا افقی دوردست در دریا امتداد می‌یابد و در آن، معنا می‌یابد و نه صرفاً در لبه آن؛ چرا که دریا آمیخته با زندگی مردمان است و لنجهای و قایق‌های صیادی تا افق دور با رنگ‌های زرد و قرمز که هوشمندانه در تضاد با زمینه آبی دریا شکل گرفته‌اند، در امتداد و میان ساحل و اسکله خاکی شهر رخ می‌نمایانند و جز و مد زیبای خلیج فارس که در طول روز چندین مرتبه رخ می‌دهد، مناظری پویا و بدیع را به نمایش می‌گذارد. فراتر آن‌که، دریا و زندگی با دریا در مناسک، باورها و آینهای ساکنین نیز عمیقاً رخنه کرده و اساساً، الهام‌بخش آن بوده است.

از طرف دیگر، تاریخ شفاهی و جمع دوستان و اقوام این شهر نه محدود به به سرزمین ایران که تا آنجا که دریانورдан توانمند این خطه توان پیمایش در دریا را داشتند، امتداد می‌یابد. در غروب، کمی که آفتاب در پشت افق خلیج نیلگون فارس فرو می‌نشیند و از شدت تابش آن کاسته می‌شود، محفل بزرگان شهر در موزه مردم‌شناسی که به همت خود، آن را برپا کرده اند، برپاست. جمعی که به گرمی پذیرای مهمانانند. نشستن و گپ زدن با ناخدايان قدیمی این جمع که سینه آنها مملو از خاطرات سفرهایی طولانی به کرانه‌های اقیانوس از بمبئی گرفته تا زنگبار و شما آفریقا و ساحل عربستان و جزایر خلیج فارس است، لطف این فضا را صد چندان می‌کند. این دریانوردان خبره که گفتی‌های سیار از فن دریانوردی و ابزار و آداب آن دارند، جلوه دیگری از شهر و آدمیان آن را به نمایش می‌گذارند. حضور در این محفل با چاشنی بوی دریا و شرجی نمناک جنوب، کیفیتی ویژه از این شهر را به نمایش می‌گذارد.

مردمان این دیار در جای جای آداب و سلوک زندگی خود، قدردان دریایی بخشندگان هستند که منابع ارتزاق و صناعت خود را مدیون آند؛ در تورهای صیادی که از آب بیرون کشیده می‌شود، گونه‌گونی ماهی‌ها که این دریایی مهربان به ساکنین عرضه می‌دارد، تأییدی بر بخشندگی دریا و ارزش این نعمت الهی برای ساکنین است؛ از طرف دیگر، صنعت لنجهای و تعمیرات آن، چنان در این سرزمین پاگرفته‌اند که لنجهای سراسر حوزه خلیج فارس و دریایی عمان را جذب کرده و صنعتی فعل را در منطقه رقم می‌زنند؛ همچنان که صنایع دستی و فراوری ضایعات نخل در پیوند عمیق و گسترده‌ای با معیشت وابسته به دریا قرار می‌گیرد و زنجیره پیوسته حیرت‌انگیزی را شکل می‌دهد.

این بندر در گذشته‌های دور، پل ارتباطی شهرهای بزرگ پسکرانه خود نظیر لار و بستک با آبهای آزاد جهانی بوده و از طرف دیگر، مورد توجه اروپاییانی که کلید تجارت جهانی را در آبهای خلیج فارس می‌جستند و بی سبب نیست که کنگ همواره، نقطه مهمی در تأمین امنیت ایران، در موازنه قوای نظامی و سیاسی و اقتصادی کشورهای اروپایی انگلیس و هلند و پرتغال از یک طرف و حکومت مسلط و کشورهای حوزه خلیج فارس از طرف دیگر محسوب می‌شده است.

در نهایت این که این گوهر ارزشمند، خوشبختانه امروز برای مردم این شهر شناخته شده است و سرمایه اجتماعی عظیمی که در این شهر نهفته است، حکایت از آینده‌ای روشن برای آن دارد. این مردمان، قابلیت و توان آن را دارند که سرمایه‌های خود را تبدیل به ثروتی گرانقدر

(اعم از مادی و معنوی) برای شهرشان کنند و این اتفاقی است که از درون زاییده شده و تابع الگوهای اداری همسان از بالا به پایین که آفته برای تمام شهرهای کوچک شده است، نیست. این شهر با همکاری مردم و مدیریت شهری، آماده است که خود طرحی نو در اندازد... خط کشیدن بر چهره این شهر و به تصویر کشیدن دورنمای توسعه و راهکارهای اجرایی آن در این شهر، باید درخور شأن و ثروت نهان این شهر که وصف آن رفت، می‌بود.

در این راستا، با پشتونه مردمی، تلاش‌های صورت گرفته توسط آقای مهندس زارعی، شهردار کوشای شهر و اعضای شورای شهر کنگ، حمایت‌ها و رهنمودهای وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و اداره کل راه و شهرسازی استان و تلاش‌های صورت گرفته توسط خانم دکتر شیوا آراسته که با مستندسازی و تحلیل خانه‌های قدیم این شهر نقش قابل توجهی در شناساندن ارزش‌های این شهر به جامعه تخصصی داشتند، تهیه طرح توسعه و عمران این شهر در قالب طرح ویژه در شورای عالی معماری و شهرسازی به تصویب رسید.

مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی پس از تهیه شرح خدمات ویژه این طرح و تصویب آن در کمیته فنی معماری و طراحی شهری ذیل شورای عالی معماری و شهرسازی، مسؤولیت تهیه این طرح را عهدهدار شد و مقرر شد که در کنار تهیه این طرح، طی تفاهم‌نامه مشترک فیما بین معاونت شهرسازی و معماری، مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی، شهرداری کنگ و شرکت بازارآفرینی شهری، این طرح در تعامل مشترک و با بهره‌گیری از ظرفیت‌های تخصصی سازمان‌های مذکور تهیه شود.

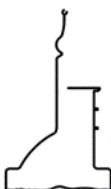
طرح حاضر در یازده مجلد و یک پیوست تهیه شده است. جلد اول، به مبانی نظری و شناخت کنگ پرداخته است. جلد دوم به شناخت و تحلیل شرایط اجتماعی و جمعیتی، اقتصادی و گردشگری در شهر کنگ اختصاص دارد. جلد سوم به مطالعات آب و محیط زیست و جلد چهارم به احیای ساختار اکولوژیک اختصاص دارد. در جلد پنجم، برنامه‌ریزی کالبدی شهر ارائه شده است. جلد ششم و هفتم به ترتیب به مطالعات طراحی شهری و مطالعات معماری و مسکن اختصاص دارد. در جلد هشتم به مطالعات حمل و نقل پرداخته شده است. در جلد نهم، چشم‌انداز و راهبرد و برنامه اقدام مشترک توسعه شهر کنگ تدوین شده است. در جلد دهم، ضوابط و مقررات طرح ویژه ارائه شده و پیوست این جلد به ارائه دستورالعمل‌های ویژه شهر برای مخاطبین مختلف پرداخته است. جلد یازدهم به ارائه طرح‌های موضوعی و موضوعی اختصاص یافته است.

مجلد حاضر به «مطالعات طراحی شهری» در شهر کنگ اختصاص دارد. این مطالعات در چهار بخش به شرح زیر تدوین شده است: در بخش اول، بررسی استخوان‌بندی و رشد تاریخی شهر کنگ با استفاده از عکس‌های متوالی از سال ۱۳۳۵ تاکنون و مستندات دیگر صورت گرفته است. نظام محله بندی در شهر کنگ با بررسی سوابق مطالعاتی، مطالعات میدانی با استفاده از پرسشنامه و مصاحبه با مردم و تطبیق محلات در هماهنگی کاربری‌های خدماتی محلات، استخراج شده است. بخش سوم به شناخت ساختار فضایی ذهنی و نشانه‌های شهر براساس مطالعات میدانی و تحلیل محتوای پرسشنامه‌های پر شده توسط اهالی اختصاص دارد. بخش چهارم به شناخت و تحلیل معابر شهر کنگ می‌پردازد. در این بخش، گونه‌بندی معابر شاخص‌های شهر کنگ انجام شده و مستندسازی نمونه‌های هرگونه استخراج و براساس آن ویژگی‌های شاخص گونه‌های مختلف معابر در شهر کنگ تدوین شده‌اند. این مطالعات در تدوین ضوابط و طرح ارائه شده، متناسب با ساختار بومی شهر راهگشا خواهد بود.

مجلد حاضر با همکاری آقایان مهندس امیر رضا رحیمی، دکتر اشکان رضوانی نراقی، دکتر علی طبیی و دکتر غزال راهب تهیه و تدوین شده است.

غزال راهب

مجری طرح

تقدیر و تشکر

تهیه طرح ویژه کنگ مدیون حمایت‌ها، رهنمودها و همکاری‌های افراد و گروه‌های متعددی است که انجام آن بدون حضور ایشان میسر نبود. ابتدا لازم می‌دانم از مجموعه معاونت شهرسازی و معماری وزارت راه و شهرسازی که فرصت تهیه این طرح را در اختیار ما قراردادند و راهبری طرح را بر عهده داشتند، معاونین وقت، آقای دکتر ایزدی و خانم مهندس مالواجرد، آقایان دکتر عمرانی پور و دکتر ابراهیمی، مدیران وقت دفتر معماری و طراحی شهری و سرکار خانم مهندس الله‌داد تشکر نمایم. همچنین از خدمات اعضا کمیته فنی طراحی شهری و بافت‌های واجد ارزش ذیل شورای عالی شهرسازی و معماری اعضا کمیته راهبری خاص این پروژه که با ارائه رهنمودها و دقت نظرهایی که در زمینه وجود مختلف پروژه داشتند، برگنای کار افزوond، سپاسگزارم.

این پروژه در مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی و با همکاری حمایت‌های علمی و اجرایی مرکز به انجام رسید. در ابتدا از حمایت‌های آقای دکتر شکرچی‌زاده رئیس محترم مرکز تحقیقات از این طرح در تمامی مراحل انجام کار سپاسگزارم. همچنین، ضمن قدردانی از پشتیبانی همه بخش‌های تحقیقاتی و ستادی مرتبط، از آقای مهندس عبدی معاون توسعه و برنامه‌ریزی مرکز تشکر ویژه دارم.

بدون شک، انجام این طرح بدون همکاری و همراهی مسئولین استانی و محلی میسر نبود. در این راستا برخود لازم می‌دانم که از جناب آقای مهندس زارعی شهردار محترم کنگ که بدون پشتیبانی و همراهی‌شان، انجام کار میسر نبود، تشکر ویژه داشته باشم. ایشان علاوه بر همکاری محتوایی ارزشمندی که در مطالعات پروژه و شناخت شهر داشتند، پذیرای گرم گروه‌های مختلف تخصصی پروژه در بیش از ۱۳۰ نفر- روز در شهر کنگ بودند. همچنین، از کلیه همکاران شهرداری کنگ به ویژه خانم‌ها زارعی و بحریما و آقایان مهندس علیخواه و مهندس قربان‌زاده سپاسگزارم.

از اعضای محترم شورای شهر، جناب آقای رضوانی، امام جمعه محترم شهر، آقای ناخدا همود، آقای مسؤول محترم موزه مردم‌شناسی شهر کنگ، ناخدا ابراهیمی که پذیرای ما در موزه شخصی خود بودند و آقایان سید محمد آذری، سید حسین خائف، عارف کنگی و مرحوم سید خلیل آذری که در مطالعات اکولوژیک و باگذاری از تجارب و اندوخته‌های ایشان بهره برده و سایر بزرگان، پیشکسوتان و مردم شهر کنگ که در انجام این طرح ما را یاری کردند، کمال تشکر دارم.

از جناب آقای مهندس رضایی رئیس محترم اداره کل راه و شهرسازی استان هرمزگان، جناب آقای مهندس گورانی مدیر کل معماری و شهرسازی و جناب آقای ساختمان‌ساز، نماینده ایشان در شهرستان بندرلنگه به خاطر همراهی و حمایت‌ها و ارائه اطلاعات لازم در تهیه طرح بسیار سپاسگزارم.

از همکاری دفتر منطقه‌ای خلیج فارس مرکز تحقیقات راه مسکن و شهرسازی، جناب آقای دکتر طaha طباطبایی، رئیس محترم دفتر و همکاران ایشان آقای مهندس مرادی، آقای مهندس بلوکی و آقای پولادچنگ که در مطالعات میدانی و فراهم آوردن مستندات طرح کمک‌های قابل توجهی داشتند، بسیار سپاسگزارم.

در نهایت، لازم می‌دانم از کلیه همکاران طرح و به طور ویژه جناب آقای دکتر طبیبی عضو محترم هیأت علمی مرکز که تمام مراحل پیشبرد و راهبری طرح را همراهی نمودند، تشکر ویژه داشته باشم. این پروژه فرصتی مغتنم برای آموختن از تک تک همکاران بود که دانش، تجربه و ایده‌های ارزشمند خود را در کار عرضه داشتند و علیرغم مشکلات و محدودیت‌های فراوان، با همراهی و همدلی ایشان، این طرح به سرانجام رسید.

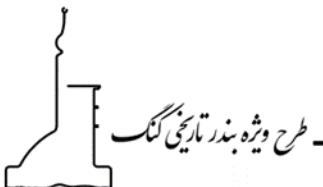

فهرست مطالب

بخش اول: بررسی استخوان‌بندی و رشد تاریخی شهر کنگ	۱
۱	۱-۱ مقدمه
۲	۱-۲: ساختار فضایی بندر کنگ در سال ۱۳۳۵
۳	۱-۳: ساختار فضایی بندر کنگ در سال ۱۳۴۰
۴	۱-۴: ساختار فضایی بندر کنگ در سالهای ۱۳۶۱ و ۱۳۷۳
۶	۱-۵: ساختار فضایی بندر کنگ در سالهای ۱۳۸۴ و ۱۳۹۵
۹	بخش دوم: نظام محله‌بندی در شهر کنگ
۹	۲-۱: مقدمه
۱۲	۲-۱-۱: محله کوش
۱۳	۲-۱-۲: محله موتور برق قدیم
۱۴	۲-۱-۳: محله اروپایی
۱۴	۲-۱-۴: محله بلوکی
۱۵	۲-۱-۵: محله قروینی
۱۶	۲-۱-۶: محله ابوذر
۱۷	۲-۱-۷: محلات حسین آباد، قلعه و رضوانی
۱۸	۲-۲: الگوی قرارگیری فعالیت‌ها
۲۰	۲-۳: منطقه‌بندی برنامه‌ریزی و استخوان‌بندی شهر
۲۷	بخش سوم: ساختار فضایی ذهنی و نشانه‌های شهر
۲۷	۳-۱ مقدمه
۲۷	۳-۲: عنصر مرکزی
۲۸	۳-۲-۱: میدانها (گرهها)
۲۹	۳-۲-۲: راهها
۳۰	۳-۲-۳: عوارض خطی و محدود کننده و پهنه‌های یکدست (لبهها و محلهها)
۳۲	۳-۲-۴: شناخت نشانه‌های شهری و منطقه‌ای مهم و موثر در خوانایی شهر از دیدگاه مردم
۳۵	بخش چهارم: شناخت و تحلیل معابر شهر کنگ
۳۵	۴-۱ مقدمه

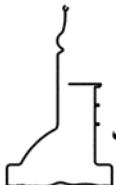

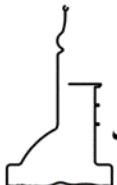
۴-۲	: شاخص‌های گونه بندی معابر
۴۳	: معابر پیمایش شده
۴۱	: معابر داخل بافت تاریخی
۴۲	: معابر محدوده بلافصل بافت تاریخی
۴۳	: معابر بافت میانی
۴۴	: معابر بافت فرسوده غیر تاریخی
۴۵	: معابر بافت جدید
۴۶	: جمعبندی
۴۷	: شناسایی عناصر و اجزا سازنده هویت کالبدی بندر کنگ
۴۸	: شناسایی الگوها و ویژگیهای نماها و جدارهای معابر
۴۹	: تراکم و همچواری
۵۰	: محصوریت و تناسبات نماهای مجاور (مقاطع عرض معبر)
۵۱	: سایه روشن، برجستگی و عمق نماها
۵۲	: مصالح و رنگ
۵۳	: ساختار و خطوط اصلی نماها
۵۴	: میزان سطوح و بازشوها
۵۵	: عناصر طبیعی
۵۶	: رنگ و بافت
۵۷	: نورپردازی
۵۸	: درب
۵۹	: فضاهای ورودی و سردر
۶۰	: درب-پنجره
۶۱	: پنجره
۶۲	: بادگیر
۶۳	: مشبک
۶۴	: ایوان
۶۵	: پله
۶۶	: رختام-جانپناه بام
۶۷	: نرده

۱۴۹.....	۴-۵-۲۰: اجزای نمادین .....
۱۴۹.....	۴-۵-۲۱: ناودان .....
۱۵۰.....	۴-۵-۲۲: اجزای الحاقی .....
۱۵۲.....	۴-۶: جمع‌بندی .....

بخش اول: بررسی استخوان‌بندی و رشد تاریخی شهر کنگ

۱-۱ مقدمه

ساختار فضایی شهر معادلی برای اصطلاح urban spatial structure است. نگاه استراکچرالیستی به شهر و تلاش برای تشخیص ساختاری نظام مند که از کل تا جز شهر را سازمان دهد به نیمه‌های قرن بیستم میلادی باز می‌گردد و در آثار اندیشمتدانی همچون ادموند بیکن و لوییس مامفورد به اوج می‌رسد.^۱ در ایران این مفهوم با تعابیر متفاوتی در آثار متخصصان امر بررسی شده است. عموماً واژگان ساختار فضایی، سازمان فضایی، استخوان‌بندی و اسکلت شهر به جای یکدیگر به کار گرفته می‌شود و تمامی آنها کمابیش به یک مفهوم مشترک اشاره دارند. در این گزارش از واژه "ساختار فضایی شهر" که معادل انگلیسی آن یعنی urban spatial structure است استفاده خواهد شد.

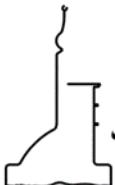
سه عامل اصلی در شکل‌گیری ساختار فضایی شهر نقش اصلی را ایفا می‌کنند. اول نظام دسترسی‌های اصلی و ساختاری شهر هستند. اینها شریان‌هایی هستند که بار اصلی رفت و آمد شهر را به دوش می‌کشند. نکته مهم مطالعه این نظام دسترسی آن است که لزوماً ناید به خیابان‌های اصلی و اتوبان‌ها محدود گردد. به ویژه در شهر تاریخی چه سیا بار اصلی رفت و آمد را گذرهای اصلی شهر بر عهده داشته‌اند که به هیچ وجه مناسب حرکت اتومبیل نیستند. به علاوه مقیاس بررسی در مطالعه این نظام بسیار مهم است. به عنوان مثال نظام دسترسی در سطح یک محله با نظام دسترسی در سطح ناحیه، منطقه و شهر بسیار متفاوت است و آنچه ساختار محله را شکل می‌دهد ممکن است در مقیاس شهری به چشم نیاید.

عامل دوم پهنه‌های فعالیتی می‌باشد. گاه تجمع کاربری‌های همگون در یک فضا یا یک راسته باعث ارتقا نقش آن فضا در ساختار فضایی شهر می‌شود و به عنوان جزئی ساختاری تلقی می‌گردد، همچون تجمع کاربری‌های تجاری در حاشیه محورهای دسترسی یا میدانی عمومی. گاه این پهنه فعالیتی می‌تواند یک تک کاربری بزرگ مقیاس همچون یک استadio باشد. گاه می‌توان از پهنه‌هایی با حال و هوای مشترک در یک شهر سخن به میان آورد. برای مثال هسته تاریخی یک شهر می‌تواند به عنوان یک عامل ساختاری واحد در ساختار فضایی یک شهر عمل کند. حال آنکه اگر مقیاس بررسی را کوچکتر در نظر بگیریم، خود آن هسته تاریخی ساختار فضایی مستقلی داشته باشد. در نتیجه همانند عامل قبلی، مقیاس بررسی بسیار مهم است.

نهایتاً عامل سوم را می‌توان اجزای کالبدی با اهمیت و یا بزرگ مقیاس تلقی کرد. این اجزا می‌توانند هم انسان‌ساخت و هم طبیعی باشند. ساختمان‌های بزرگ همچون استadioها، برج‌های منفرد و بلند، فرودگاه‌ها، ترمینال‌ها، مساجد جامع و مصلاه‌ها، و پارک‌ها و بوستان‌ها را

^۱ ادموند بیکن، طراحی شهرها، ترجمه فرزانه طاهری (تهران: مرکز مطالعات شهرسازی و معماری ایران، ۱۳۹۵)؛ جیمس موریس، تاریخ شکل شهر تا انقلاب صنعتی، ترجمه راضیه رضازاده (تهران: دانشگاه علم و صنعت ایران، ۱۳۹۴)؛ Lewis Mumford, The City in History (San Diego: Harvest Book, 1989).

^۲ ملیحه حمیدی، استخوان‌بندی شهر تهران، ۳ جلد (تهران: سازمان مهندسی و عمران شهر تهران، ۱۳۷۶)؛ محمود توسلی، ساخت شهر و معماری در اقلیم گرم و خشک ایران (تهران: پیام، ۱۳۸۱)؛ سید محسن حبیبی، از شار تا شهر: تحلیلی تاریخی از مفهوم شهر و سیمای کالبدی آن: تفکر و تاثر (تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۹۷).

می‌توان اجزای کالبدی انسان ساختی دانست که نقش ویژه‌ای در ساختار فضایی شهر بازی می‌کنند. در مقابل اجزای طبیعی همچون کوهها و تپه‌ها، دره‌ها، پهنه‌های جنگلی، دریا و ساحل دریا، و موارد بسیار دیگر را می‌توان از اجزای کالبدی طبیعی در این زمینه بر شمرد. همچون دو عامل قابل مقایسه مطالعه در این زمینه بسیار مهم است. برای مثال یک مسجد جامع در یک بافت تاریخی نقشی ساختاری ایفا می‌کند ولی در مقیاسی فراتر و در کل شهر به حساب نخواهد آمد.

نهایتاً قابل ذکر است که این دسته‌بندی به معنای تفکیک کامل اجرا از یکدیگر نیست. برای مثال یک بازار شهری در یک بافت تاریخی می‌تواند در هر سه دسته قرار گیرد و قرارگیری آن مثلا در دسته دوم به معنای انحصار تعلق به آن دسته نیست. این دسته‌بندی تنها به منظور سهولت چنین مطالعه‌ای است.

در این بخش ساختار فضایی بندر کنگ در شش بازه زمانی از سال ۱۳۹۵ تا ۱۳۳۵ بررسی شده است.

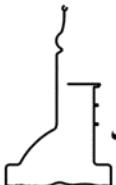
۱-۲: ساختار فضایی بندر کنگ در سال ۱۳۳۵

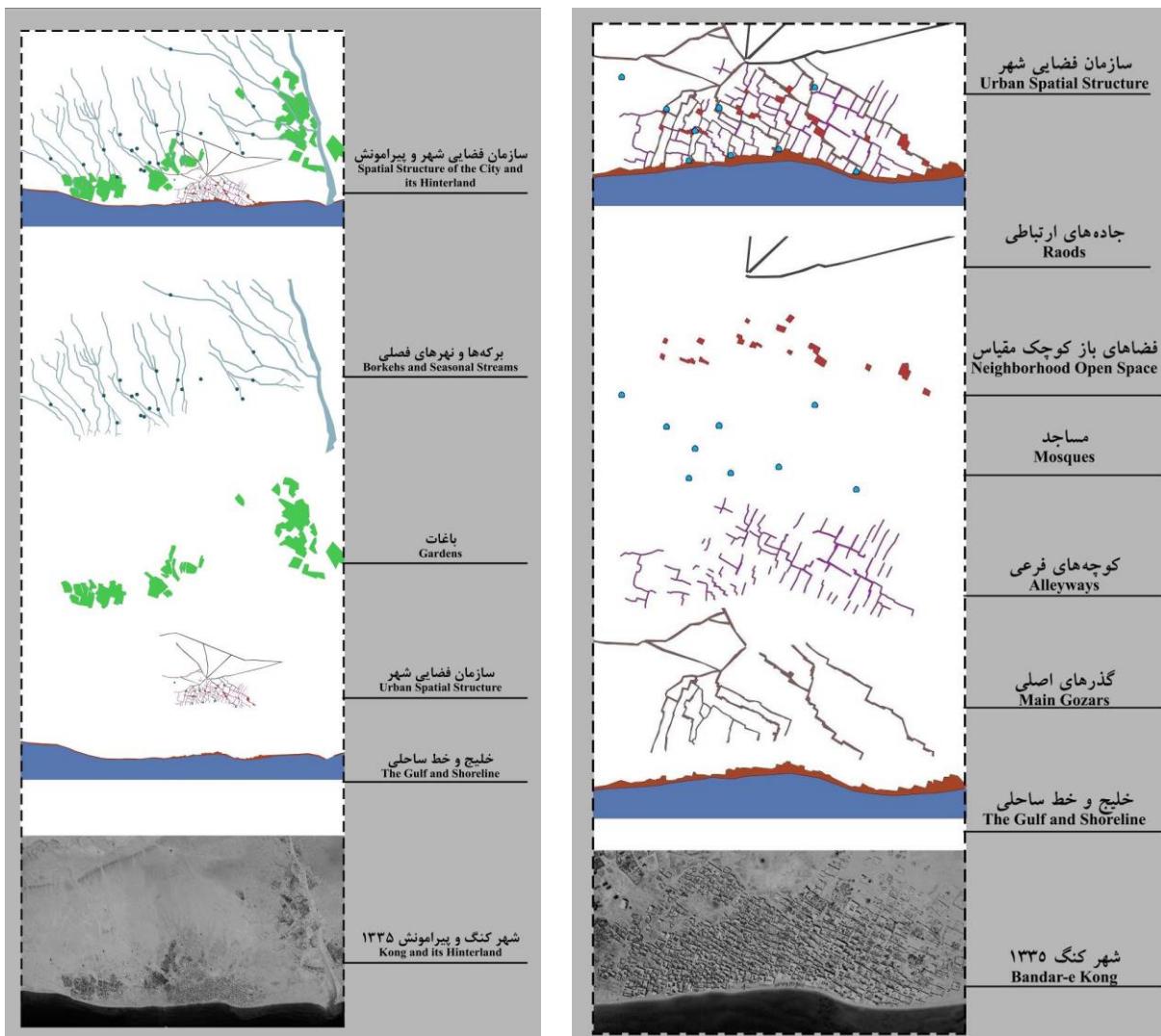
بندر کنگ در سال ۱۳۳۵ بندري کوچک است که تمامی روابط فضایی را می‌توان با مقیاس حرکت پیاده سنجید. بافت ارگانیک بندر شامل مجموعه‌ای از گذرهای اصلی، کوچه‌های فرعی، فضاهای باز کوچک مقیاس و مساجد محلی است. ارتباط فضایی این اجرا با خلیج، ساحل، و جاده‌های پیرامونی ساختار فضایی شهر را تشکیل می‌دهد.

گذرهای اصلی معابری هستند که از لحاظ ابعاد و طول بر دیگر گذرها برتری دارند. در این ساختار فضایی گذرهای اصلی عموماً با ساحل خلیج در ارتباط هستند. به عبارت دیگر این گذرها عموماً بر اساس حرکت پیاده بین شهر و ساحل شکل گرفته‌اند و نقش اصلی آنها برقراری دسترسی مردم به ساحل می‌باشد. نکته جالب توجه آن است که در عکس هوایی در محله، رسیدن این گذرها به ساحل معمولاً تعدادی قایق در ساحل قرار گرفته است که نشان می‌دهد که معاش مردم و وابستگی آنها به دریا در زمینه ماهیگیری تاثیر مستقیمی بر شکل گیری این گذرها و ساختار شهر داشته است.

در راستای این گذرها می‌توان مساجد محلی و فضاهای باز کوچک مقیاسی را شناسایی کرد. این دو عنصر مهم ساختار فضایی در رابطه مستقیم با این گذرها هستند. مساجد درون بافت بر اساس وضعیت وضع موجود مساجد تاریخی بر روی عکس‌های هوایی شناسایی گردیده‌اند. در مرحله بعد کوچه‌های باریک درون بافت را می‌توان تشخیص داد که اکثر از گذرهای اصلی منشعب می‌شوند و ارتباط بین پلاک‌های مسکونی و گذرهای اصلی را برقرار می‌کنند. در حاشیه ساحل این کوچه‌ها مستقیماً با ساحل خلیج ارتباط دارند و عمود بر ساحل می‌باشند. این امر می‌تواند دلایل اقلیمی نیز داشته باشد که کمک می‌کند نسیم دریا به ساحل به درون بافت نفوذ یابد و تهویه بافت صورت گیرد.

در حاشیه بافت و در شمال آن نیز می‌توان جاده‌های ورودی به شهر را تشخیص داد. این جاده‌های خاکی در آینده تبدیل به خیابان‌های اصلی شهر می‌شوند. در نهایت، می‌توان ساختار فضایی شهر را در ارتباط با ساختار طبیعی و جغرافیایی که در بخش پیش مطالعه گردید نیز در نظر گرفت. همانطور که این تصویر نشان می‌دهد ساختار فضایی برکه‌ها، باغات و مسیل‌ها شهر کنگ را احاطه کرده‌اند و دورتادور شهر را در بر گرفته‌اند.

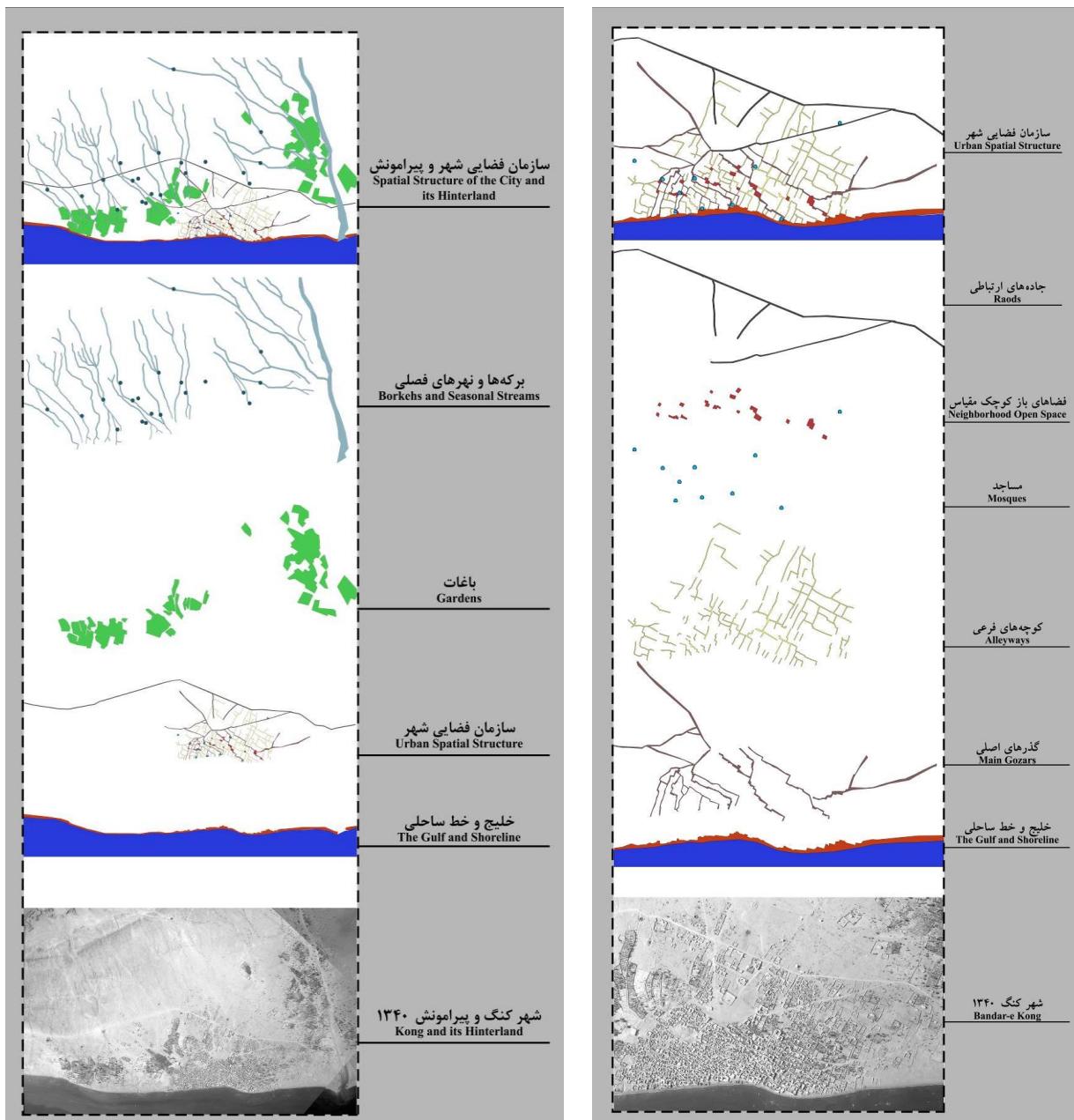

شکل ۱-۱: ساختار فضایی بندر کنگ و پیرامون شهر در سال ۱۳۳۵

۱-۳: ساختار فضایی بندر کنگ در سال ۱۳۴۰

ساختار فضایی بندر کنگ در این سال تقریباً منطبق بر ساختار فضایی سال ۱۳۳۵ می باشد و تغییر چندانی به چشم نمی آید. مهمترین تفاوت رشد شمالی اندکی است. در این سال جاده ساحلی که ارتباط بندرها، روستاهای و شهرهای منطقه را برقرار می کند به شکل مشخصی در شمال بندر کنگ شکل گرفته است که به نوعی مرزی شمالی برای شهر تعیین می کند. این جاده رشد شمالی شهر را تسريع کرده است، امری که در گسترش های آتی شهر به وضوح به چشم می آید. گذرهای اصلی و کوچه های فرعی به سمت شمال توسعه یافته اند و بافت مسکونی نیز گسترش یافته است. در کنار بافت مسکونی مسجد جدیدی نیز در شمال بندر و در بافت جدید به وجود آمده که در سال ۱۳۳۵ نشانه ای از آن وجود نداشت. ارتباط شهر با پیرامون نیز کماکان مشابه سال ۱۳۳۵ است و به جز جاده ساحلی تغییر چندانی به چشم نمی آید.

شکل ۱-۲: ساختار فضایی بندر کنگ و پیرامون شهر در سال ۱۳۴۰

۱-۴: ساختار فضایی بندر کنگ در سال‌های ۱۳۶۱ و ۱۳۷۳

با توجه به بازه زمانی بیست ساله از سال ۱۳۴۰، بندر کنگ سال ۱۳۶۱ گسترش بسیاری نسبت به سال ۱۳۴۰ یافته است. این گسترش به اندازه‌ای است که دیگر نمی‌توان مقیاس پیاده را عاملی برای شکل‌گیری ساختار فضایی شهر دانست و عملاً اتومبیل حضور خویش را بر فرم شهر تحمل کرده است.

در این سال، عنصر اصلی شکل دهنده ساختار فضایی خیابان‌های سواره اصلی شهر می‌باشند. این دسترسی‌ها عموماً در شمال بافت تاریخی متتمرکز شده‌اند و در شرق بافت هم دسترسی‌های سواره اصلی شرقی برای بافت تاریخی و کل شهر تعیین کرده‌اند که کماکان تا به امروز نیز به قوت خویش باقی مانده‌اند. نکته دیگر آنکه، این ساختار فضایی حضور خویش را بر بافت تاریخی نیز تحمل نموده و خیابانی شمالی جنوبی بافت تاریخی شهر را به دو نیم تقسیم کرده است.

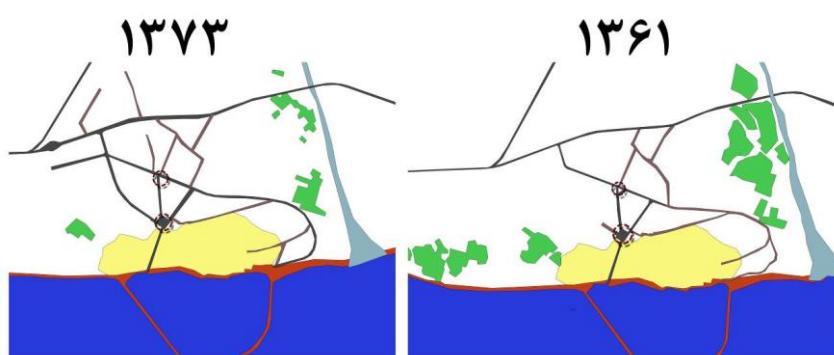

در تقاطع خیابان‌های اصلی شهر می‌توان شکل‌گیری گره‌های اصلی فعالیتی و ارتباطی را شناسایی کرد. در این دوران میدان انقلاب به عنوان یکی از گره‌های اصلی شهر کاملاً شکل گرفته است و در ساختار فضایی شهر نقش پررنگی ایفا می‌کند.

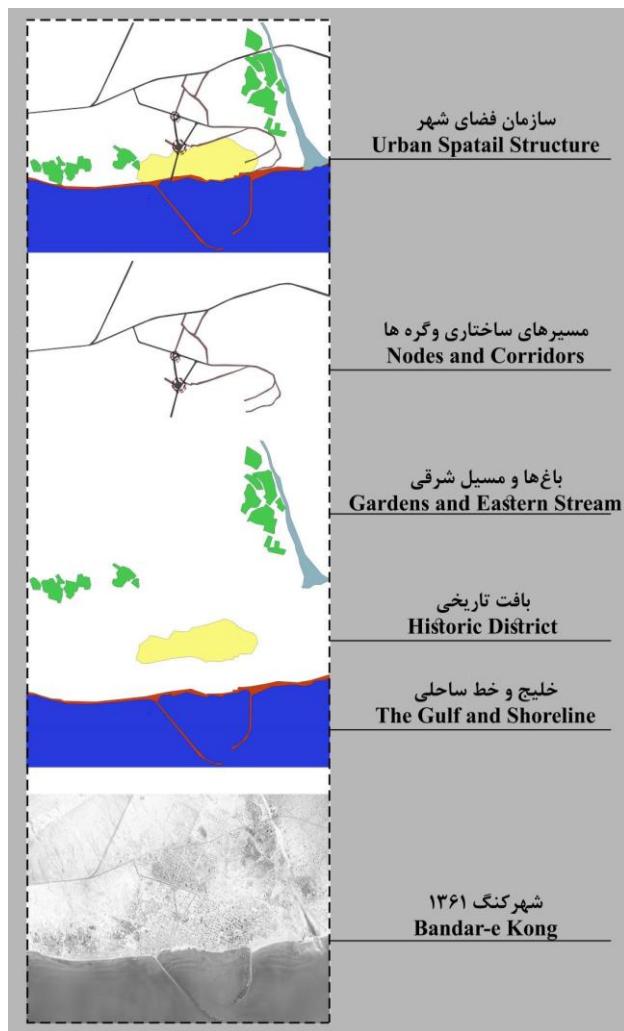
با توجه به تغییر ابعاد شهر و تغییر مقیاس مطالعاتی در شناسایی ساختار فضایی، از این دوران به بعد می‌توان کل بافت تاریخی را یکی از اجزای ساختار فضایی دانست و دیگر به مطالعه اجزای بافت برای شناسایی ساختار فضایی نپرداخت. به علاوه در این دوران، ارتباط شهر با جغرافیا و بستر طبیعی آن به شدت مختل شده و دیگر نمی‌توان آن ارتباط تاریخی-طبیعی مطالعه شده در بخش‌های پیشین را شناسایی نمود. یکی از دلایل این امر را شاید بتوان در ثبت جاده ساحلی دانست که ارتباط برکه‌ها با مسیل‌های کوچک فراهم کننده آب را از بین برده است.

نهایتاً نوار ساحلی شهر در این دوران تغییر چشمگیری یافته است. احداث دو موج شکن در دو سوی بافت تاریخی یکی از تغییرات مهم این دوران است. اما نکته مهم‌تر آن است که عکس هوایی این سال شاهدی از خشک کردن قسمتی از خلیج و الحاق آن به نوار ساحلی می‌باشد که در سال‌های آتی تاثیر خود را به صورت احداث خیابانی جدید در ساحل نشان می‌دهد.

ساختار فضایی شهر در سال ۱۳۷۳ کمابیش مشابه ۱۳۶۱ است. تنها رشد شمالی شهر بیشتر شده است و زمین‌های بیشتری به ویژه در شمال جاده ارتباطی با بندر لنگه به شهری شده‌اند. نکته مهم دیگر ثبت و شکل‌گیری تعدادی از خیابان‌های اصلی درون شهری است که نقش مهمی در ساختار فضایی شهر ایفا می‌کنند. در غرب شهر خیابان شهید رجایی که در سال ۱۳۶۱ اثری از آن نیست کشیده شده و در شرق شهر نیز خیابان اسکله که در سال ۱۳۶۱ تنها ردی کمنگ و ضعیف از آن دیده می‌شود تبدیل به خیابانی کامل و اصلی شده است. تصویر ؟ مقایسه ساختار فضایی شهر در این دو سال را نشان می‌دهد.

شکل ۱-۳: مقایسه ساختار فضایی شهر در سال ۱۳۶۱ و ۱۳۷۳

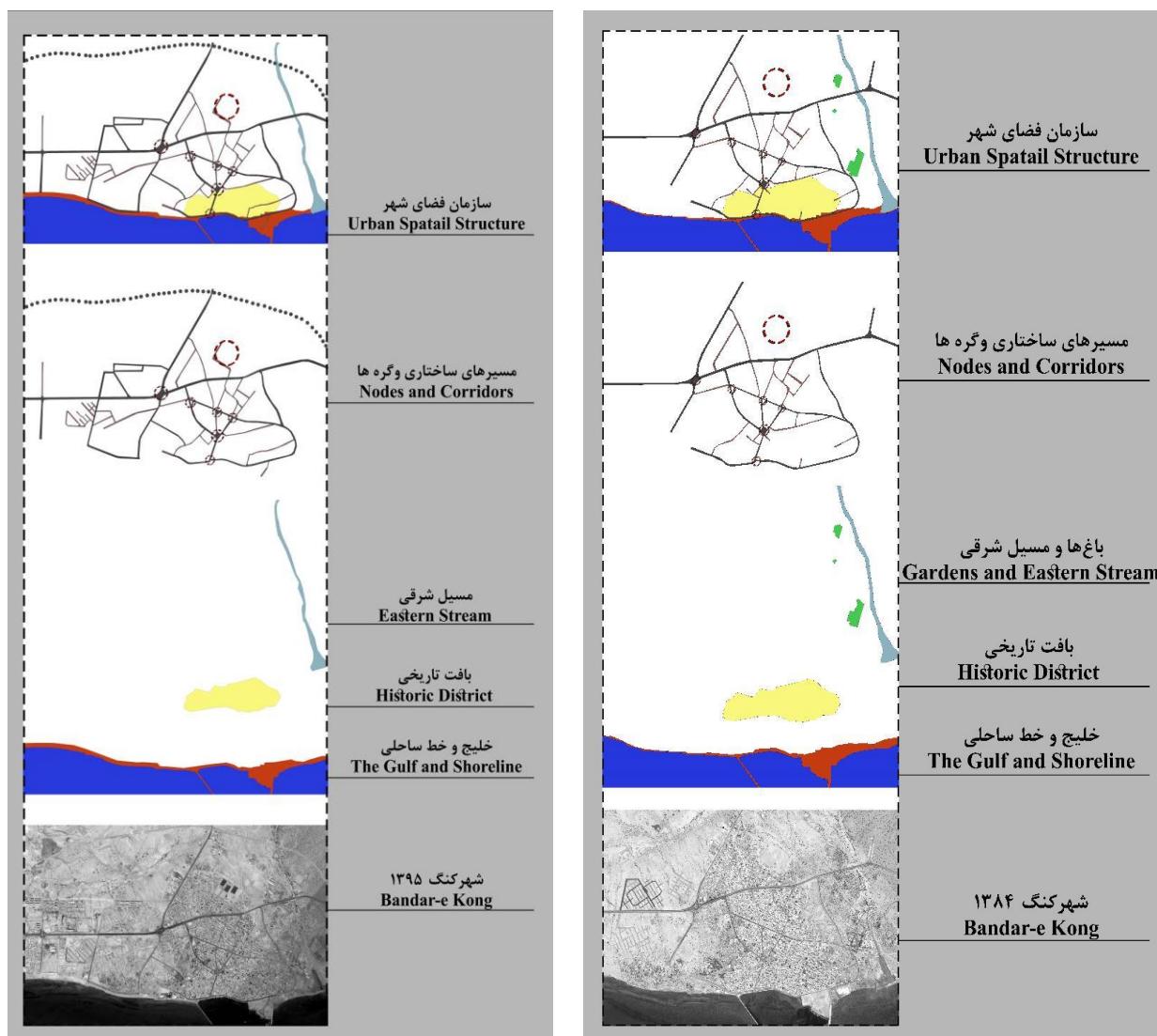

شکل ۱-۴: ساختار فضایی بندر کنگ و پیرامون شهر در سال ۱۳۶۱

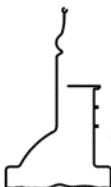
۱-۵: ساختار فضایی بندر کنگ در سال‌های ۱۳۸۴ و ۱۳۹۵

تحلیل ساختار فضایی شهر در سال‌های ۱۳۸۴ و ۱۳۹۵ میین آن است که شهر بیش از پیش به سمت شمال رشد یافته است. اما نکته مهم‌تر آن است که علاوه بر رشد شمالی، در اثر شهرک‌سازی‌هایی مانند مسکن مهر و تعاونی‌های گوناگون، شهر به شکل لجام گسیخته‌ای به سمت غرب رشد کرده است و بیش از پیش به بندر لنگه نزدیک شده است. به نحوی که امروزه این دو شهر تقریباً به یکدیگر متصل شده‌اند و تفکیک آن دو دشوار است.

شایان ذکر است که رشد شرقی شهر تقریباً متوقف شده است و با رسیدن شهر به هم‌جواری خور سور، این مانع طبیعی از رشد شرقی ممانعت به عمل آورده است. نظام ساختار فضایی در این سال‌ها ادامه روندی است که در سال ۱۳۷۳ تقریباً ثبت گشته بود و بر مبنای دسترسی‌های اصلی، هسته‌های تجاری، گره‌ها و میادین عمده شهر، بافت تاریخی به مثایه یک کل و المان‌های طبیعی استوار است.

شکل ۱-۵: ساختار فضایی بندر کنگ و پیرامون شهر در سال‌های ۱۳۸۴ و ۱۳۹۵

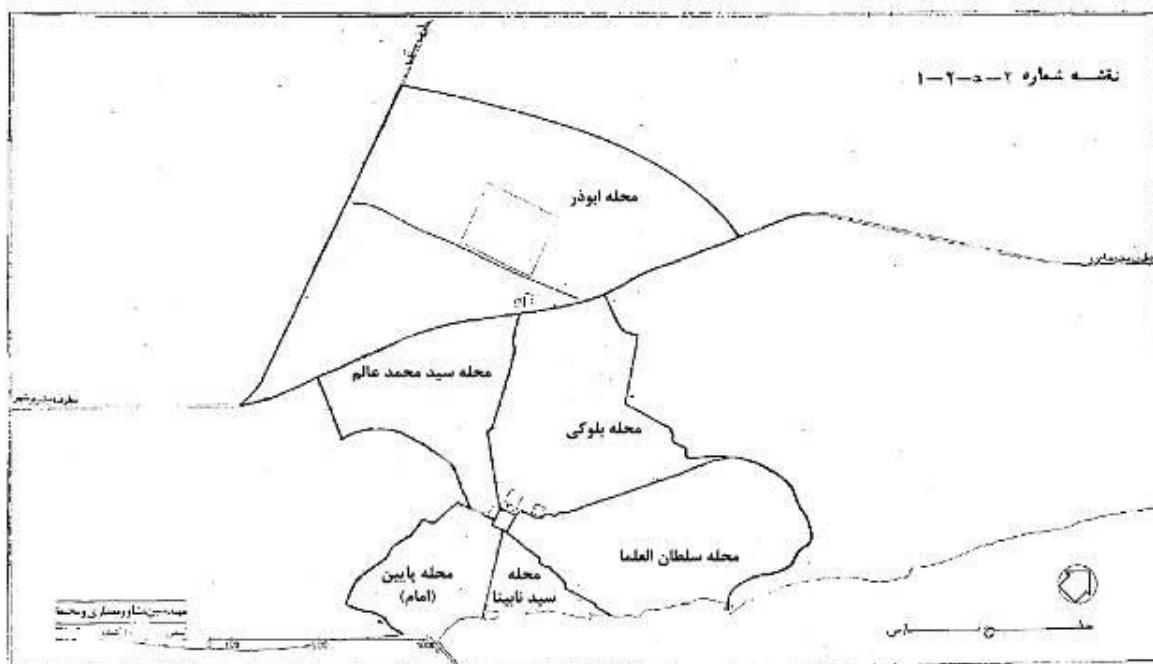

بخش دوم: نظام محله‌بندی در شهر کنگ

۱- مقدمه

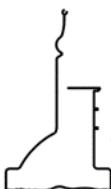
یکی از مهم‌ترین ارزش‌های ناملموس در معرض خطر در شهرهای تاریخی کشور ساختار محله‌بندی سنتی این شهرها است که کمتر مورد توجه قرار می‌گیرد. این ساختار بیش از انکه جنبه کالبدی و فضایی داشته باشد واجد ارزش‌ها و کارکردهای اجتماعی و فرهنگی بوده است. یکی از نقاط قوت شهر کنگ که نیازمند نگاه ویژه در تهیه طرح‌های شهری در این شهر است پرنگ بودن مفهوم محله و کارکردهای اجتماعی و فرهنگی آن است که اغلب حول کانون مساجد شکل گرفته است. متناسبانه در توسعه‌های اخیر در این شهر این سرمایه اجتماعی نادیده گرفته شده است. از این رو، در این طرح سعی شده است تا ضمن شناسایی الگوی موجود محله‌بندی در شهر کنگ محله‌بندی پیشنهادی در بافت تاریخی و بافت موجود مبتنی بر نقشه ذهنی ساکنان و در بافت جدید بر اساس ارزش‌های سنتی موجود در محلات این شهر تهیه شود. از این رو در این بخش در ابتدا ضمن معرفی مبانی محله‌بندی پیشنهادی بر اساس جمع‌بندی مطالعات صورت گرفته در طرح ساختار محله‌بندی پیشنهادی ارایه می‌شود.

پیش از این گزارش، دو منبع وضعیت محله‌بندی در بندر کنگ را مطالعه نموده‌اند. منبع اول طرح توسعه عمران (جامع) بندر لنگه و کنگ می‌باشد که در سال ۱۳۶۴ تهیه گردیده است. در این مطالعه شش محله برای بندر کنگ شناسایی شده است که عبارتند از: ۱- سید محمد عالم، ۲- بلوکی، ۳- ابوذر، ۴- محله سلطان العلماء، ۵- محله سید نابینا، و ۶- محله پایین (امام). این گزارش هیچ اطلاعاتی در مورد نحوه شناسایی این محله‌بندی ارائه نمی‌دهد و صرفاً به بررسی خصوصیات آنها می‌پردازد. این محلات بسیار کلی و وسیع می‌باشند و ارتباط آنها با نظام اجتماعی شهر جای تردید دارد.

شکل ۲-۱: محله‌های بندر کنگ بر اساس طرح توسعه عمران (جامع) بندر لنگه و کنگ سال ۱۳۶۴

منبع دومی که نظام محله‌بندی شهر را ارائه داده است در نقطه مقابله گزارش سال ۱۳۶۴ قرار دارد و ماحصل مطالعات مشاور طرح بازآفرینی بافت تاریخی بندر کنگ می‌باشد. در نقشه ارائه شده توسط مشاور مربوطه محلات بسیار ریز و خرد می‌باشند تا جایی که گاه یک محله تنها از تعداد انگشت شماری خانه تشکیل شده است. برای مثال می‌توان به محلات پمپ بنزین، مسجد امام، حاجی باکری و ... اشاره کرد. نکته مهم دیگر عدم انطباق این نقشه محلات با نقشه سال ۱۳۶۴ است. گویا این دو نقشه از محلات دو شهر متفاوت صحبت می‌کنند. به علاوه نقشه دوم شامل محلاتی است که در واقعیت موجود فاقد هرگونه سکنه می‌باشند و زمین‌هایی باور در اطراف شهر هستند. از این دست می‌توان به دو محله خور سور و پارک موزه برکه‌ها اشاره کرد که لزوماً نمی‌توان نام محله برآنها نهاد.

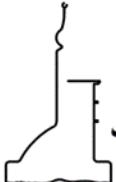

شکل ۲-۲: محله‌های بندر کنگ بر اساس مطالعات مشاور طرح بازارآفرینی بافت تاریخی بندر کنگ پیش از آنکه نظام محله‌بندی در این گزارش ارائه گردد، لازم است که ابتدا به یک پرسش اساسی پاسخ داد شود: محله چیست؟ تدقیق هستی شناختی محله، روش شناسی و مطالعه آن را مشخص خواهد کرد، یا به عبارت دیگر روش‌شناسی و متدهای آوری اطلاعات را معین می‌کند.

در این تحقیق محله ساختی اجتماعی^۳ دانسته شده است که در حافظه جمعی مردم شکل می‌گیرد و از نسلی به نسل دیگر بازتولید می‌شود. از آنجایی که محله مفهومی اجتماعی است در نتیجه فاقد حدود و ثغور ثابت و مشخصی می‌باشد و از فردی به فرد دیگر تفاوت دارد. در نتیجه ترسیم خطوطی مشخص و ثابت بر روی نقشه شهر با واقعیت اجتماعی محله در تضاد می‌باشد و بیشتر ماحصل تصویر شخصی پژوهنده است.

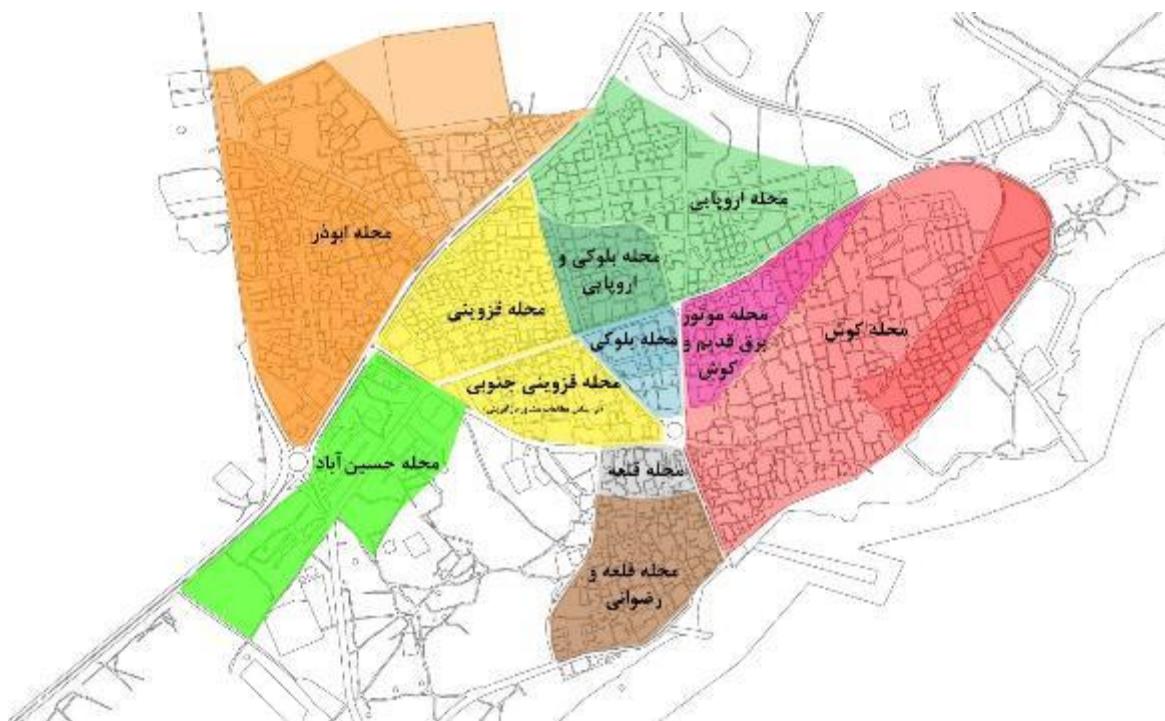
برای بررسی این تصویر ذهنی، حدود ۷۰ پرسشنامه در نقاط مختلف شهر توسط اهالی پرگردید. در این پرسشنامه‌ها از مردم خواسته شده بود که محله خود و وجه تسمیه آن را معرفی کنند؛ حدود جغرافیایی آن را مشخص کنند؛ عناصر شاخصش را شناسایی کنند؛ و در نهایت نقشه‌ای

^۳Social Construct

ذهنی از آن ترسیم نمایند. این پرسشنامه‌ها ملاکی برای شناسایی و ترسیم نقشه محلات بnder کنگ قرار گرفت تا نقشه ذهنی از محلات شهر به دست آید.

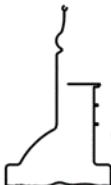

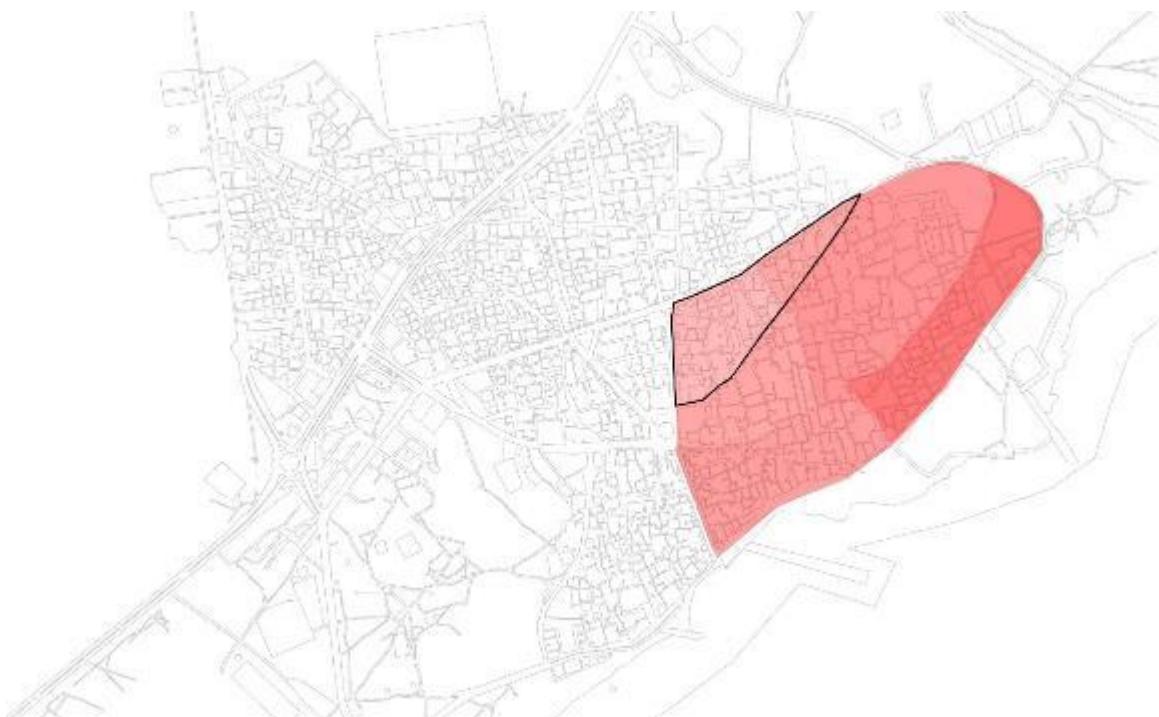
شکل ۳-۲: محله‌های بnder کنگ بر اساس پرسشنامه‌های پر شده توسط اهالی

نکته مهم آن است که در یک محله واحد همه افراد تصویری ثابت و یکدست از محله خود ارائه نداده‌اند. حتی در موارد بسیاری محله مورد نظر دو فرد دارای حدود کاملاً متفاوتی است و در موارد دیگر گاه دو محله متمایز دارای فصل اشتراک می‌باشند و یا محله‌ای کوچکتر در دل محله بزرگتر قرار گرفته است. برای ثبت تصویری این تنوع نگاه، برای هر محله یک هاله نیمه شفاف رنگی متفاوت در نظر گرفته شد. این هاله نیمه شفاف برای هر محله جداگانه ترسیم گردید، به این نحو که هر پرسشنامه یک لایه نیمه شفاف رنگی به حدود و تغور محله اضافه می‌کند. در نتیجه در نقاطی که افراد بیشتری توافق ضمنی در مورد موجودیت محله‌ای خاص دارند رنگ مربوط به آن محله تیره‌تر و در نقاطی که این اتفاق نظر کمتر است رنگ مربوطه کم‌رنگ‌تر می‌شود. بر این اساس محلات نه‌گانه زیر شناسایی گردیدند:

۱-۱-۲: محله گوش

این محله منطبق بر قسمت بزرگی از بافت تاریخی شهر است. وجه تسمیه آن به موقعیت جغرافیایی اش باز می‌گردد. گوش در گویش محله به معنای مشرق می‌باشد و چون این محله در شرق شهر واقع شده است به آن گوش می‌گویند. مهم‌ترین نقاط این محله از دیدگاه مردم عبارتند از: مدارس مرzneshinian، قدس، مساجد جامع، حسین بن علی، محمد رسول الله، و نایینا، اسکله، پارک ساحلی، بوم مسی، خانه هنرمندان و صنایع دستی، هتل بوم‌گردی، خانه‌های گلستان، عیدی، یونسی، و نایینا و بازار مهره اشاره کرد. برآیند تصویر ذهنی اهالی از محله گوش تاکید ویژه‌ای بر نیمه شرقی و جنوبی آن دارد (قسمت پررنگ‌تر) و به سمت شمال غربی هویت محلی کم‌رنگ‌تر می‌شود. همین طور تصویر ذهنی ثبت شده از محله گوش محله دیگری را نیز در دل خویش جای داده است. تعدادی از اهالی محدوده محله موتور برق قدیم را نادیده گرفته و آن را جزئی از محله گوش دانسته‌اند. این محدوده در نقشه با خط سیاهی مشخص شده است.

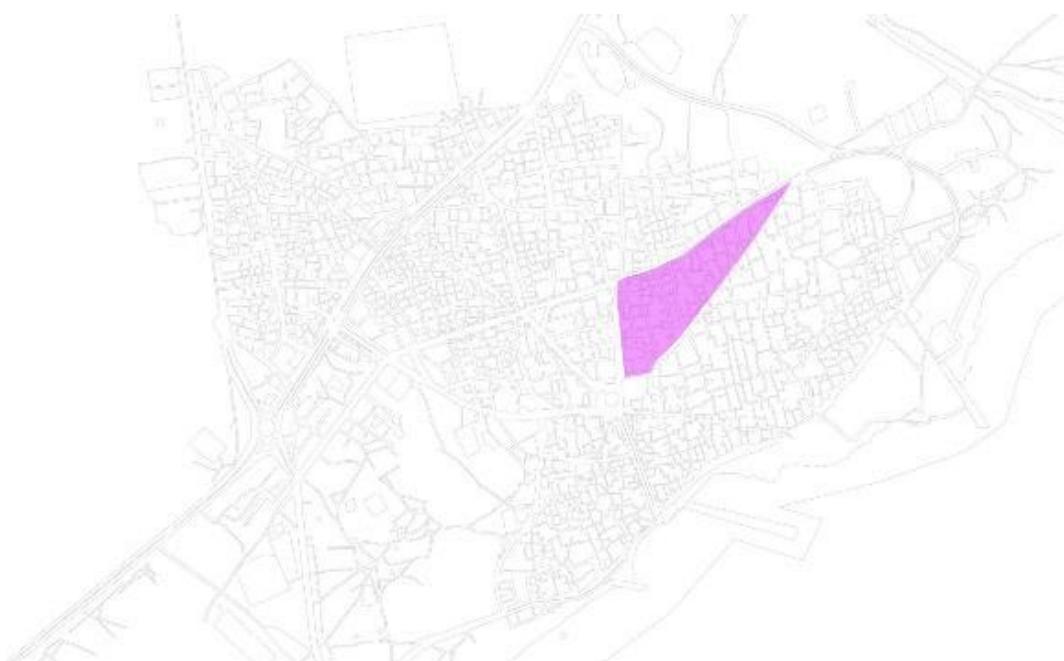

شکل ۲-۴: محدوده محله کوش بر اساس نظر ساکنین آن

۲-۱-۲: محله موتور برق قدیم

این محله محدود مثلثی کوچکی در شمال شرق محله کوش می‌باشد. وجه تسمیه آن به پمپ بنزین قدیمی‌ای باز می‌گردد که در این محله وجود داشته است. با توجه به محدوده بسیار مشخص و مساحت نسبتاً کم این محله، بر خلاف محله کوش، تمامی پرسشنامه‌ها محدوده یکسانی برای آن ترسیم نموده‌اند. با این حال در پرسشنامه‌های مربوط به محله کوش تعدادی از افراد محله موتور برق قدیم را زیر مجموعه محله کوش دانسته‌اند (تصویر زیر).

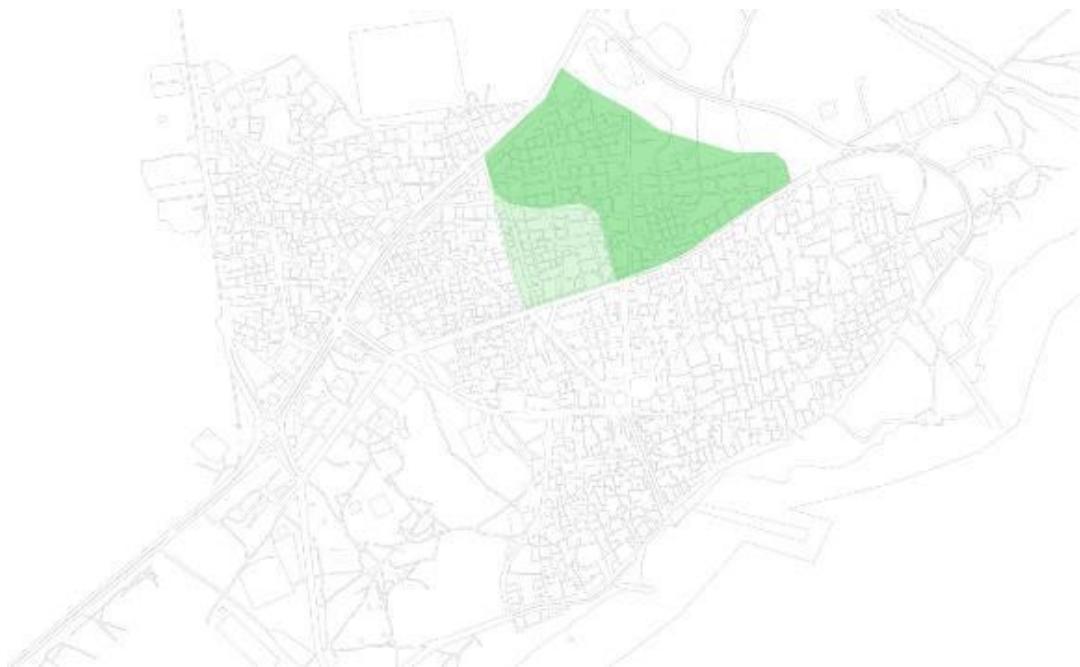

۲-۵: محدوده محله موتور برق قدیم بر اساس نظر ساکنین آن

۳-۱-۲: محله اروپایی

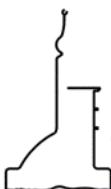
در شمال محله موتور برق قدیم و در شمال شرقی بندر کنگ محله‌ای واقع است که به محله اروپایی شهره می‌باشد. در مورد وجه تسمیه جالب این محله چیزی در پرسشنامه‌ها ثبت نشده است. محدود این محله در بیشتر پرسشنامه‌ها یکسان ثبت گردیده اما در یکی دو مورد قسمتی از محله غربی آن، محله بلوکی، را نیز در بر گرفته است که در نقشه با رنگ روشن‌تر مشخص است. از نقاط کلیدی این محله می‌توان به مدارس امام حسین و امیرکبیر، مسجد کویتی‌ها، و داروخانه‌های دکتر بحری و میعاد اشاره کرد (تصویر زیر).

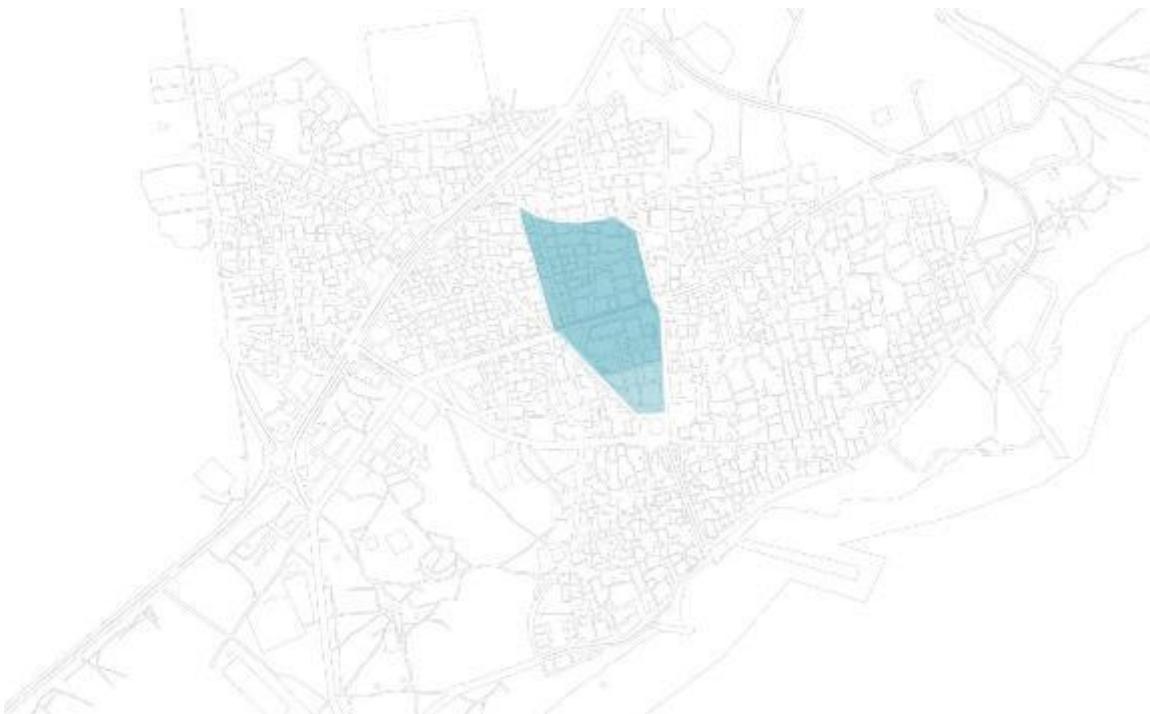

شکل ۲-۶: محدوده محله اروپایی بر اساس نظر ساکنین آن

۴-۱-۲: محله بلوکی

این محله تقریباً در مرکز شهر و شمال میدان شهرداری قرار دارد. وجه تسمیه محله به نام خانوادگی بلوکی باز می‌گردد که از قدیمیان محل بوده‌اند به ویژه در پرسشنامه‌ها به نام‌های حاج محمد بلوکی (موذن مسجد بلوکی)، ابراهیم بلوکی (مولودی خوان در مواسم عروسی) و کخدایی با نام خانوادگی بلوکی اشاره شده است. در پرسشنامه‌ها، مسجد بلوکی و مدارس قدس و کرچی به عنوان نقاط شاخص محله مشخص شده‌اند. تصویر ذهنی ساکنین، محدوده‌ی مشخصی مابین خیابان‌های اصلی را به عنوان حدود محله مشخص کرده است ولی این تصویر ذهنی بیشتر متمایل به نیمه شمالی است و بعضی از پرسشنامه‌ها نیمه جنوبی و مجاورت با میدان شهرداری را جزئی از محله ندانسته‌اند (تصویر زیر).

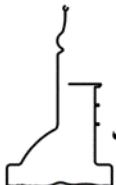

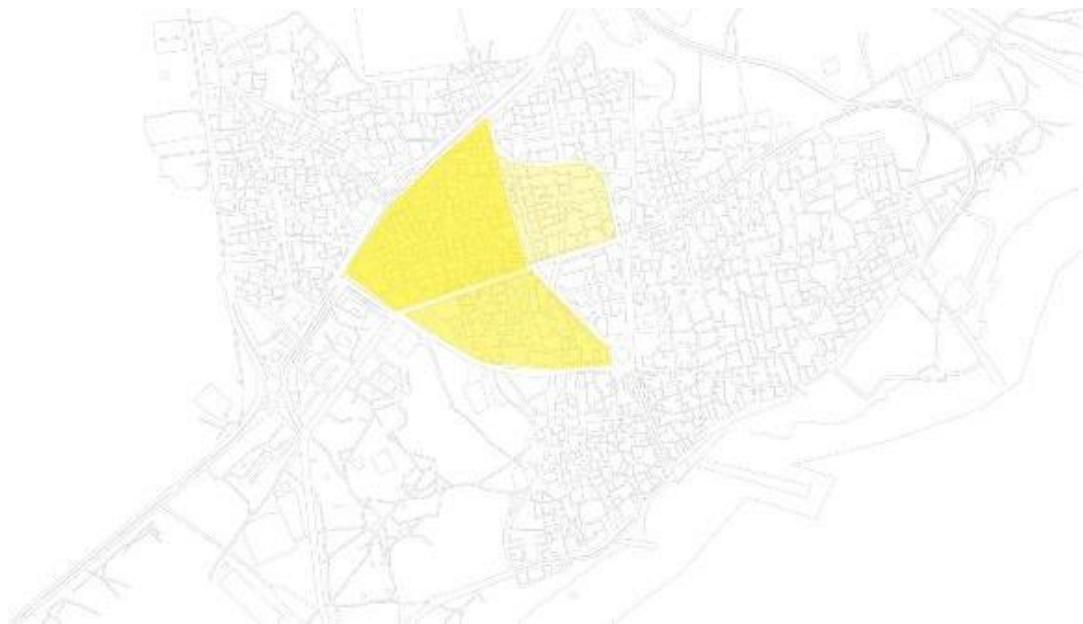

شکل ۲-۷: محدوده محله بلوکی بر اساس نظر ساکنین آن

۲-۱-۵: محله قزوینی

در غرب محله بلوکی محله قزوینی قرار دارد. یکی از پرسنامه‌ها وجه تسمیه این محله را به آهنگران قزوینی نسبت می‌دهد که به فعالیت لنگ‌سازی مشغول بوده‌اند. محله قزوینی توسط خیابان ملاح کنگی به دو قسمت شمالی و جنوبی تقسیم می‌شود. پرسنامه‌های پر شده تنها نیمه شمالی را به عنوان محله قزوینی مشخص کرده‌اند و اثر از نیمه جنوبی در نقشه ذهنی اهالی نیست. با این حال بر اساس مطالعات مشاور طرح بازآفرینی بافت تاریخی، نیمه جنوبی به عنوان محله قزوینی جنوبی مشخص شده که با اقتباس از کار آنها در نقشه تهیه شده این قسمت با رنگ روشن‌تری مشخص شده است. همین‌طور بعضی از پرسنامه‌ها محدوده‌ای در شرق محله که با محله بلوکی همپوشانی دارد را نیز جزئی از محله قزوینی دانسته‌اند که با رنگ بسیار روشن مشخص شده است. این محدوده در پرسنامه‌های مختلف جزئی از محلات بلوکی، قزوینی و اروپایی دانسته شده است اما می‌توان هویت محله بلوکی را در آن پررنگ‌تر دید. از نقاط مهم این محله از دید اهالی می‌توان به بانک ملی، مرکز مطالعات کهورت، مجتمع بادگیر، برکه سنگی، فلکه ساعت، دبستان حضرت رقیه و حسینیه سید محمد عالم اشاره کرد (تصویر زیر).

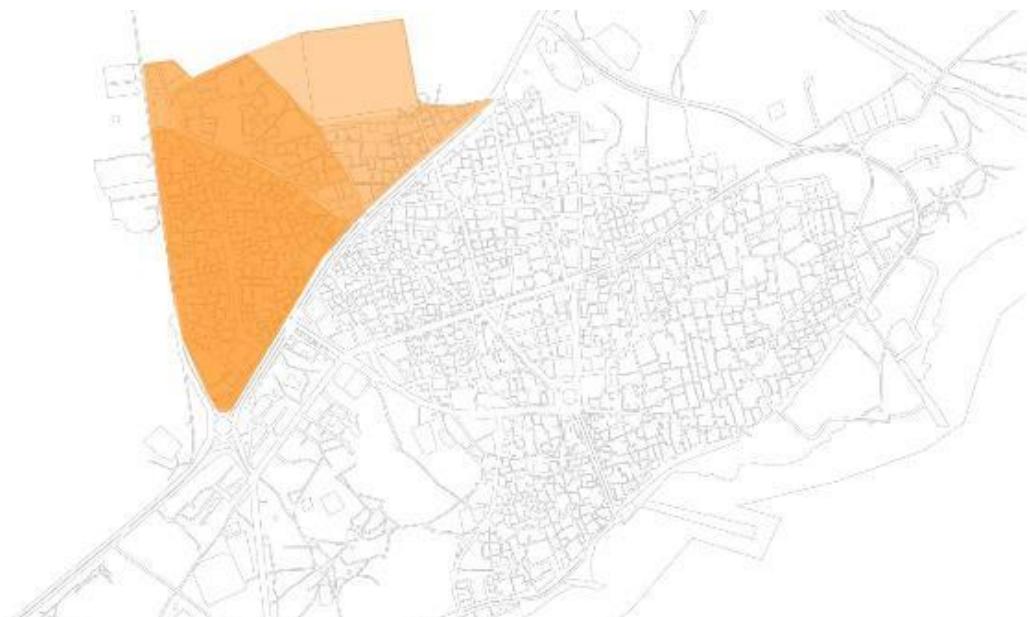

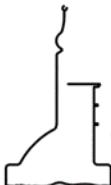
شکل ۲-۸: محدوده محله قزوینی بر اساس نظر ساکنین آن

۶-۱-۲: محله ابوذر

شمالي‌ترین محله شهر محله ابوذر است. به محدود بزرگ واقع در شمال جاده ارتباطی با بندرعباس که عموماً شامل اسکان‌های غیر رسمی می‌باشد محله ابوذر گفته می‌شود. در نقشه ذهنی ساکنان، هویت این محله از غرب به شرق رنگ می‌باشد. به عبارت دیگر نیمه غربی این محله در اکثر پرسشنامه‌ها ترسیم شده است ولی پرسشنامه‌های کمتری به نیمه شرقی آن اشاره کرده‌اند. با توجه به محور ساختاری بندرعباس به عنوان یک لبه قوی در جنوب این محل، محدود شدن به جاده بستک از سمت غرب و استادیوم فوتبال از سمت شرق، این محله هیچ گونه همپوشانی با دیگر محلات شهر ندارد. از اماکن مهم محله ابوذر از دیدگاه ساکنان می‌توان به استادیوم ورزشی البدر، خیابان شهید آرمون، حسینه امام سجاد، مساجد محمد رسول الله و عبدالرحمن بن عوف، شرکت گاز برکت، پمپ بنزین و دبستان معراج اشاره کرد (تصویر زیر).

شکل ۲-۹: محدوده محله ابوذر بر اساس نظر ساکنین آن

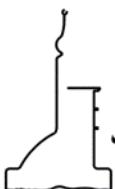

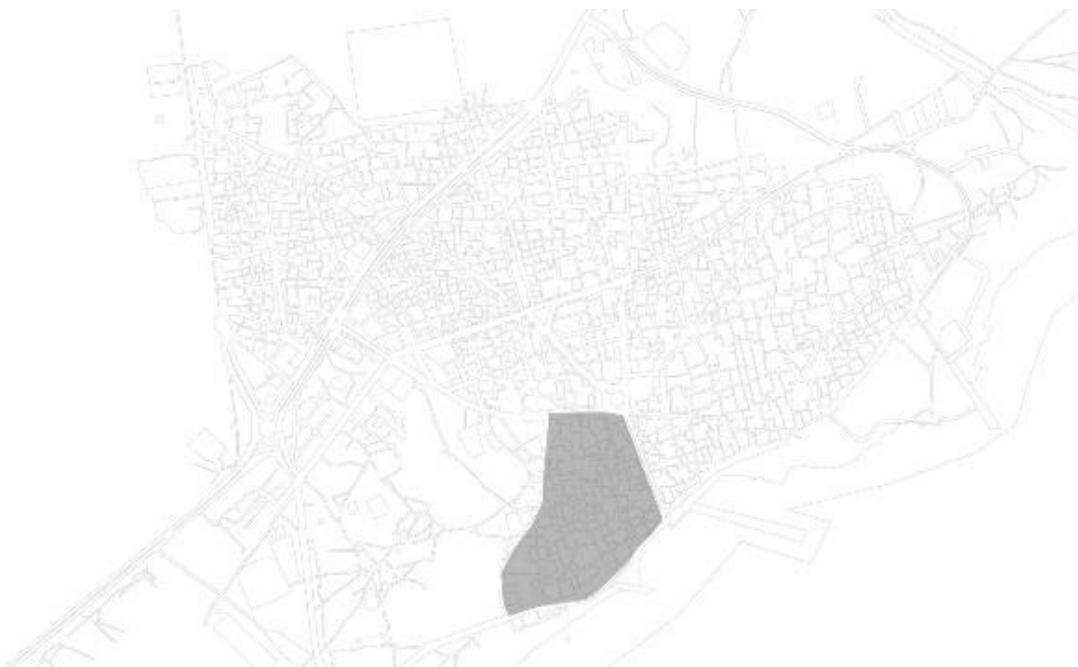
۲-۱-۷: محلات حسین آباد، قلعه و رضوانی

این سه محله نسبتاً کوچک در محدوده غربی شهر قرار گرفته‌اند. محله حسین آباد در راستای محور ارتباطی با بندر لنگه واقع شده است و بیشتر شامل توسعه‌های اخیر و نسبتاً جدید شهر است. عناصر شاخص آن دیبرستان حضرت مصومه، کارواش اتوماتیک، و سالن الغدیر می‌باشد. دو محله رضوانی و قلعه را می‌توان یک محله دانست که با دو نام در ذهن مردم جای گرفته است. به محدوده‌ای که از غرب به باغات غربی شهر، از شرق به خیابان پاسگاه و از جنوب به دریا محدود می‌شود محله رضوانی و همین‌طور قلعه می‌شود. تفاوت عمدۀ در ضلع شمالی این دو محله است. برای محله رضوانی مردم بازار قدیم ماهی فروشان و بازار عبدالرحمان بابو را ضلع شمالی دانسته‌اند ولی برای محله قلعه این ضلع امتداد خیابان شهید رجایی ترسیم شده است. وجه تسمیه محله رضوانی به خاندان رضوانی که خانواده‌های قدمی شهر است باز می‌گردد و قلعه هویت خویش را از مجاورت با قلعه پرتغالی‌ها گرفته است. مساجد کلوره و جمعه، قلعه پرتغالی‌ها، باغات غربی و بازار قدیم ماهی فروشان از عناصر اصلی این محلات دانسته شده‌اند. بنای پاسگاه با آنکه داخل این محلات نیست نیز در بسیاری از پرسشنامه‌ها جزو عناصر شاخص محله در نظر گرفته شده است.

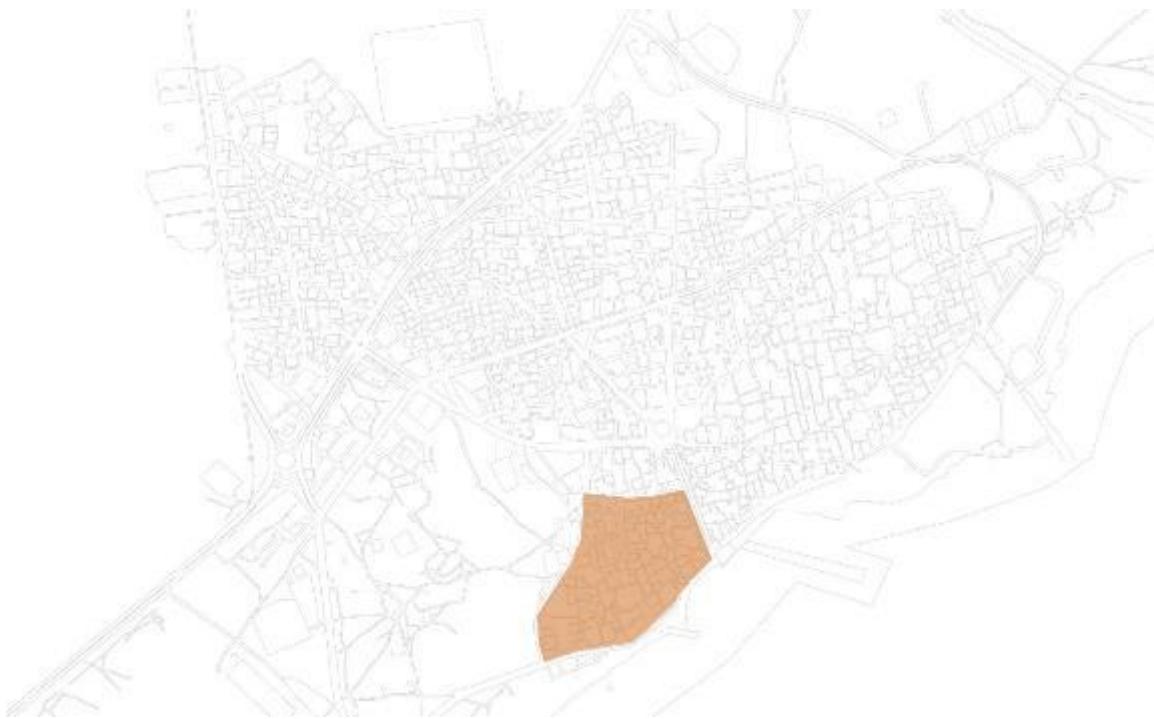

شکل ۲-۱۰: محدوده محله حسین آباد بر اساس نظر ساکنین آن.

شکل ۲-۱۱: محدوده محله قلعه بر اساس نظر ساکنین آن.

شکل ۲-۱۲: محدوده محله رضوانی بر اساس نظر ساکنین آن.

۲-۲: الگوی قرارگیری فعالیت‌ها

یکی از عوامل مهم در تعیین مرزهای محلی نظام توزیع فعالیت‌ها و مراکز بالفعال و بالقوه‌ای است که بر اساس نحوه توزیع و تنوع فعالیت‌ها شکل می‌گیرد. از این رو بر اساس اطلاعات کالبدی و کاربری جمع‌آوری شده در این طرح به نحوه توزیع فضایی شش فعالیت عمده خدماتی

(آموزشی، بهداشتی-درمانی، فرهنگی، مذهبی، ورزشی، و پارک و فضای سبز) در کنار فعالیت‌های تجاری نگاه شود. همانطور که در نقشه زیر مشاهده می‌شود فعالیت‌های مذهبی منظم‌ترین توزیع را در محدوده شهر کنگ، به خصوص در بافتی که به تدریج در طول تاریخ شکل گرفته است، دارد. بعد از فعالیت مذهبی، فعالیت‌ها تجاری در شهر به دو شکل عمده خطی حول محورهای اصلی شهر و فعالیت‌های خرد پراکنده میان بافت‌های مسکونی می‌توان مشاهده کرد. کاربری آموزشی یکی دیگر از عوامل تعیین کننده محله در ادبیات شهرسازی است که در شهر کنگ بیشتر در گره‌های اصلی شهر (میدان شهرداری، میدان برکه سنگی، میدان ساعت، و ...) متمرکز شده است. خدمات ورزشی در شهر کنگ به صورت لکه‌های بزرگ با مقیاس فرامحلی در زمین‌های خالی حاشیه‌ای شهر شکل گرفته است. فضای سبز نیز یکی دیگر از فعالیت‌هایی است که به ندرت در شهر مشاهده می‌شود و به غیر نوارهای سبز حاشیه‌ای معابر به صورت یک پهنه سبز در حاشیه میدان شهرداری (انقلاب) و یک پهنه خطی ساحلی در بخش غربی شهر مشاهده می‌شود.

شکل ۱۳-۲: توزیع فضایی فعالیت‌های خدماتی و تجاری در بندر کنگ

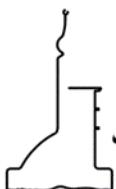
به دلیل اهمیت مساجد در ساختار اجتماعی شهر کنگ و اهمیت آن در تعریف نظام محلات به نگاه به نحوه تخصیص فضایی مساجد در شهر کنگ (نقشه زیر) با استفاده از ابزار Euclidian Allocation در نرم‌افزار ArcMap می‌توان مشاهده کرد که مساجد در بافت شکل گرفته به صورت ارگانیک دارای سطح مقیاس عملکردی خریدتر از محله هستند، و در مقیاسی بین بلوک شهری تا محله نقش ایفا می‌کنند. همانطور که مشاهده می‌شود هرچقدر به مرکز شهر نزدیک می‌شویم محدوده اختصاص پیدا کرده به هر یک از مساجد کوچک‌تر و هر چه به سمت محدوده‌های پیرامونی حرکت می‌کنیم محدوده‌های تخصیص پیدا کرده به هر مسجد بزرگ می‌شود که می‌تواند از یک سو ریشه در تغییر الگوهای فرهنگی در ساکنان جدید شهر داشته باشد و هم در الگوی شهرسازی جدید وارداتی در شهر. از این رو، به دلیل حضور پرنگ مساجد در ساختار شهر، حفظ و بسط این ویژگی در بافت‌های جدید شهر باید یکی از الگوهای طرح نهایی در طرح ویژه کنگ باشد.

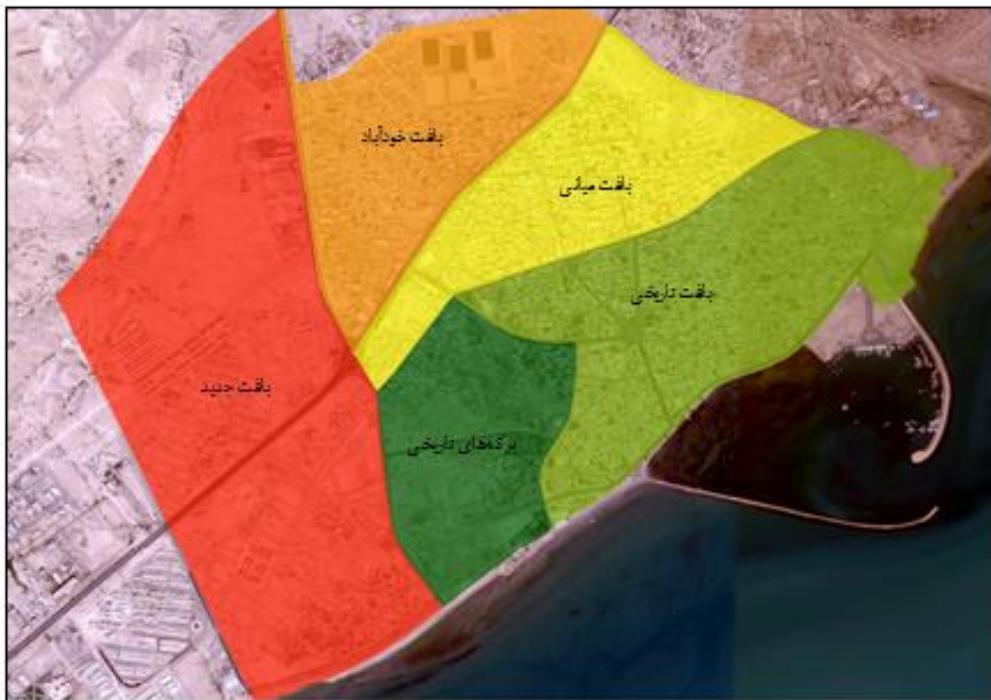

شکل ۱۴-۲: نحوه تخصیص محدوده شهر کنگ به مساجد موجود در شهر

۲-۳: منطقه‌بندی برنامه‌ریزی و استخوان‌بندی شهر

در این طرح، براساس مطالعات کالبدی صورت گرفته شهر مبتنی بر سیر شکل‌گیری و توسعه فضایی، شهر کنگ به پنج منطقه تقسیم شده است (نقشه زیر). این منطقه‌بندی ملاک توزیع کاربری‌ها و تامین سرانه در طرح پیشنهادی قرار گرفته است. در این منطقه‌بندی محدوده باغات تاریخی به عنوان هسته اولیه شکل‌گیری شهر و بافت طبیعی، محدوده حد فاصل ساحل و خیابان امام خمینی به عنوان بافت تاریخی شهر، محدوده حدفاصل بین خیابان امام خمینی و بلوار آیت‌الله خامنه‌ای (جاده بندرعباس – بندرلنگه) به عنوان بافت میانی، محدوده شمال بلوار آیت‌الله خامنه‌ای به عنوان بافت خودآباد، محدوده غربی شهر به عنوان بافت جدید شناسایی شده است.

شکل ۲-۱۵: منطقه‌بندی برنامه‌ریزی طرح ویژه کنگ

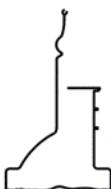
براساس منطقه‌بندی برنامه‌ریزی و سایر نتایج حاصل مطالعات کالبدی صورت گرفته سازمان فضایی شهر کنگ شناسایی و بر این مبنای استخوان‌بندی شهر بر محور متصل کننده سه بخش اصلی شهر تعریف شد. همانطور که در شکل زیر مشاهده می‌شود استخوان‌بندی پیشنهادی طرح بر مبنای تقویت محور متصل کننده سه محدوده اصلی شهر (بافت تاریخی، بافت میانی، و بافت خودآباد) تعریف شده است که از یک سو به ساحل و از سوی دیگر به برکه دریا دولت متصل می‌شود که به دلیل وجود این دو سرمایه مهم طبیعی و تاریخی می‌تواند در چشم‌انداز گردشگری شهر نیز نقش ایفا کند.

شکل ۲-۱۶: استخوان‌بندی پیشنهادی شهر

۴-۲: نظام محله‌بندی پیشنهادی

از این رو بر اساس مطالعات صورت گرفته در نقشه ذهنی ساکنان شهر کنگ و با در نظر گرفتن مطالعات پیشین صورت گرفته در زمینه نظام تقسیم‌بندی محلات و همچنین الگوی توزیع فضایی فعالیت‌ها و منطقه‌بندی و استخوان‌بندی شهر نظام محله‌بندی پیشنهادی شهر به شکل

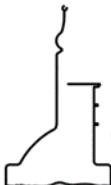

زیر تعیین شده است. در این نظام، شهر کنگ به ۱۶ محله تقسیم شده است که عبارتند از محله برکه در بافت برکه‌های تاریخی؛ محله قلعه و کوش در بافت تاریخی؛ محله سور در حدفاصل بافت تاریخی و خور سور؛ محله موتور برق، محله بلوکی، محله قزوینی، و محله اروپایی در محدوده بالافصل بافت تاریخی و بافت میانی؛ محلات ابودر و گاهی در بافت ابودر؛ محلات ساحلی و مصلی در حدفاصل ساحل تا جاده بندرکنگ بندرلنگه؛ و محلات ناخدا، شمال، و آئیه در شمال جاده بندرکنگ بندرلنگه.

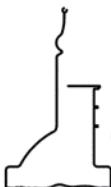

شناسه	محدوده
نام محله: برکه وجه تسمیه: قرارگیری برکه‌های تاریخی مرز محله: ویژگی:	
نام محله: قلعه وجه تسمیه: نام قدیمی به دلیل قرارگیری در کنار قلعه تاریخی شهر ویژگی: بازار قدیم ماهی فروشان و بازار عبدالرحمن بابو، قلعه پرتغالی‌ها	

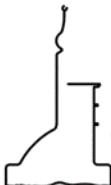

شناسه	محدوده
نام محله: کوش وجه تسمیه: محدوده شرق شهر در محدوده قدیمی شهر. کوش در زبان محلی به معنای شرق است. نقاط شاخص: مساجد جامع، حسین بن علی، محمد رسول الله، نایین، اسکله، پارک ساحلی، بوم مسی، خانه هنرمندان و صنایع دستی، هتل بوم‌گردی، خانه‌های گلستان، عیدی، یونسی، نایین و بازار مهره	
نام محله: سور وجه تسمیه: نام جدید پیشنهادی به دلیل قرارگیری مجاور خور سور نقاط شاخص: مدارس مرزنشینان، اسکله	
نام محله: موتور برق وجه تسمیه: نام قدیمی - محل سابق اولین پمپ بنزین شهر نقاط شاخص:	
نام محله: بلوکی وجه تسمیه: نام قدیمی - محل زندگی خانواده قدیمی بلوکی نقاط شاخص: مسجد بلوکی و مدارس قدس و کرجی	
نام محله: قزوینی وجه تسمیه: نام قدیمی - محل اسکان آهنگران قزوینی مشغول در صنعت لنج‌سازی در قدیم نقاط شاخص: بانک ملی، مرکز مطالعات کهورت، مجتمع بادگیر، برکه سنگی، فلکه ساعت، دبستان حضرت رقیه و حسینیه سید محمد عالم	

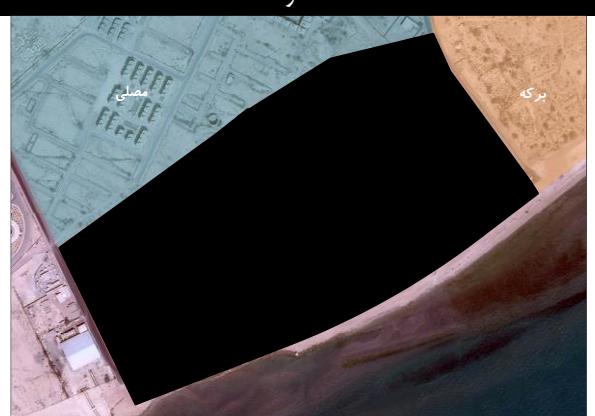
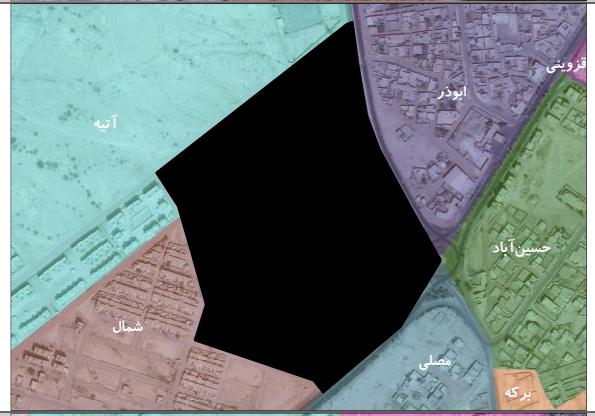

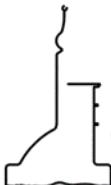

شناسه	محدوده
نام محله: اروپایی وجه تسمیه: نام قدیمی نقاط شاخص: مدارس امام حسین و امیر کبیر، مسجد کویتی‌ها، و داروخانه‌های دکتر بحری و میعاد، آرامستان شهر	
نام محله: ابوذر وجه تسمیه: نام قدیمی نقاط شاخص: حسینیه امام سجاد، مساجد محمد رسول الله و عبدالرحمان بن عوف، شرکت گاز برکت، پمپ بتزین و دبستان معراج	
نام محله: گاهی وجه تسمیه: نام پیشنهادی به دلیل قرارگیری در شمال شهر. گاهی در زبان محلی به معنای شمال است. نقاط شاخص: استادیوم البدر	
نام محله: حسینآباد وجه تسمیه: نام قدیمی نقاط شاخص: دبیرستان حضرت معصومه، کارواش اتوماتیک، و سالن الغدیر	

شناسه	محدوده
نام محله: ساحلی وجه تسمیه: نام پیشنهادی به دلیل قرارگیری مجاور ساحل شنی قابل دسترس شهر	
نقاط شاخص: ساحل شنی، باغات قدیمی	
نام محله: مصلی وجه تسمیه: نام پیشنهادی به دلیل قرارگیری مصلی شهر در محله	
نقاط شاخص: مصلی اهل تشیع	
نام محله: ناخدا وجه تسمیه: نام پیشنهادی به دلیل قرارگیری مجاور میدان ناخدا	
نقاط شاخص: میدان ناخدا، ایستگاه آتشنشانی	
نام محله: شمال وجه تسمیه: نام پیشنهادی به دلیل قرارگیری در غرب شهر. شمال در زبان محلی به معنای غرب است.	
نقاط شاخص: شهرک‌های سازمانی	

بخش سوم: ساختار فضای ذهنی و نشانه‌های شهر

۳-۱ مقدمه

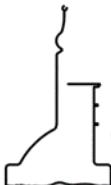
در ادبیات طراحی شهری واژه نقشه ذهنی معادلی برای Cognitive Map می‌باشد. این نقشه مبین نحوه به خاطر سپاری شهر در ذهن اهالی می‌باشد و سازمان فضایی ذهنی هر شخص را نشان می‌دهد. یکی از اولین و تاثیرگذارترین مطالعات صورت گرفته در این زمینه به کتاب کلاسیک کوین لینچ، سیمای شهر، باز می‌گردد که وی پنج عنصر اصلی راه، لبه، محله، گره و نشانه به عنوان المان‌ها نقشه ذهنی معرفی می‌کند. اگرچه می‌توان نقشه ذهنی هر فرد را منحصر بفرد دانست و آن را نتیجه خصوصیات فردی آن شخص تلقی نمود با این همه با مطالعه مشترکات نقشه ذهنی افراد نسبت به شهر می‌توان به جمع‌بندی کلی از پنج عنصر شاخص لینچی رسید که برای اکثریت از اجتماع صدق می‌کند.

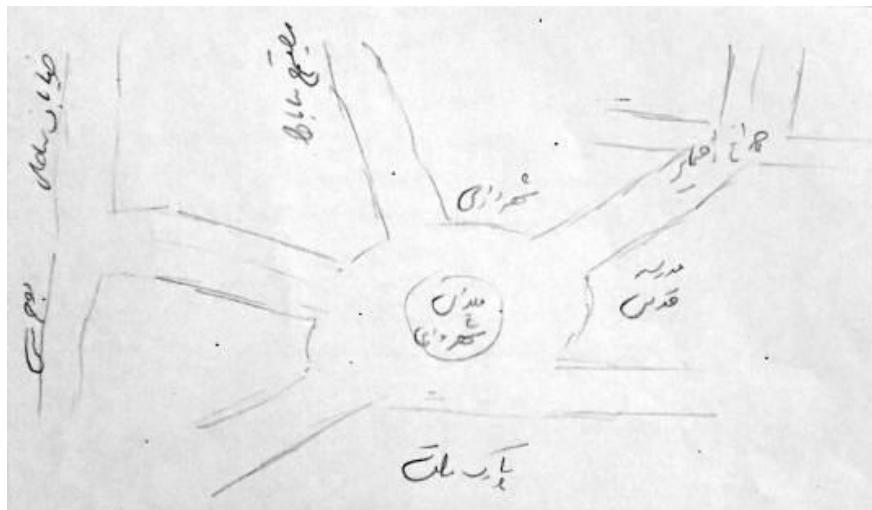
در پژوهه حاضر این مطالعه از طریق پرسشنامه صورت گرفته است. برای این کار پرسشنامه‌ای طراحی گردید که در آن از ساکنین درخواست گردید تا نقشه ذهنی خویش از بندر کنگ را ترسیم نمایند. پرسشنامه توسط زنان و مردان مختلف در سنین گوناگون و با تحصیلات متفاوت پر گردید تا نقشه ذهنی به دست آمده از تحلیل و برآیند این نقشه‌ها دربرگیرندگی نسبی داشته و بتواند به کلیت شهر تعیین یابد.

در مجموع از حدود ۸۰ پرسشنامه پر شده اولیه ۵۲ پرسشنامه قابل استناد تشخیص داده شد و در مرحله تحلیل ۴۷ پرسشنامه معتبر دانسته شد که مورد استفاده قرار گرفتند. از این ۴۷ پرسشنامه، ۲۰ پرسشنامه توسط بانوان و ۲۷ پرسشنامه توسط مردان پر گشته‌اند. در تحلیل هر نقشه ذهنی ثبت شده ۵ مولفه در نظر گرفته شده است: ۱- عنصر مرکزی، ۲- میدان‌ها، ۳- راه‌ها، ۴- عوارض خطی و محدود کننده و پهنه‌های یکدست (لبه‌ها و محله‌ها) و ۵- ساختمان‌های اصلی و عناصر نشانه‌ای. این مولفه‌ها در جدولی جداگانه ثبت شدند تا تکرار آنها در بین افراد گوناگون قابل شمارش باشد. با توجه به ساختار شرح خدمات ابتداء ۴ بخش اول در این بخش توضیح داد می‌شود و قسمت پنج در بخش "نشانه‌های شهری و منطقه‌ای مهم و موثر در خوانایی شهر از دیدگاه مردم" بررسی خواهد شد.

۳-۲: عنصر مرکزی

مقصود از شناسایی عنصر مرکزی، فضا شهری یا قسمتی از شهر است که در مرکز نقشه ذهنی قرار دارد و به نوعی نقش ساماندهی به دیگر ارکان ترسیم شده را بازی می‌کند. این فضای مرکزی پررنگ‌ترین قسمت شهر در ذهن شهروندان محسوب می‌شود و بعضًا ترسیم نقشه ذهنی از این نفطه آغاز می‌گردد.

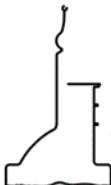
شکل ۳-۱: میدان شهرباری به عنوان عنصر مرکزی بسیاری از نقشه‌های ذهنی ترسیم شده توسط ساکنین

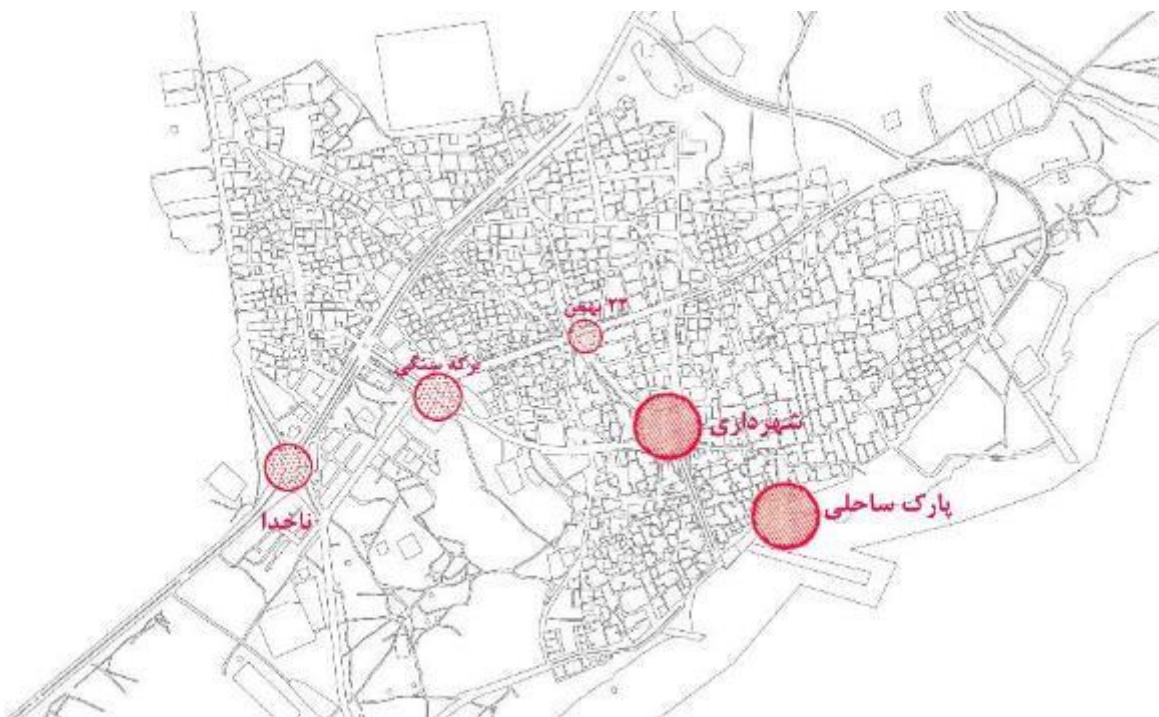
بیش از نیمی (۲۵ عدد) از نقشه‌های ترسیم شده فلکه شهرداری را به عنوان عنصر مرکزی ثبت کرده‌اند. بعد از آن جاده ارتباطی با بندرعباس با چهار مرتبه تکرار، جاده ساحلی و برکه سنگی با سه مرتبه تکرار قرار گرفته‌اند. این به وضوح نقش پرنگ فلکه شهرداری را به عنوان یک گره قوی شهری نشان می‌دهد. تصویر زیر نمونه‌ای از این نقش ویژه را نشان می‌دهد.

۱-۲-۳: میدان‌ها (گره‌ها)

با توجه به نقش پرنگ فلکه شهرداری دور از انتظار نیست که این میدان بیشترین تکرار را در میان میدان‌های شهر به خود اختصاص داده باشد و با ۳۱ بار تکرار تقریباً عنصر ثابتی در میان نقشه‌ها می‌باشد. بعد از آن، میدان ناخدا با ۱۴ بار حضور، میدان برکه سنگی با ۸ بار تکرار و میدان ۲۲ بهمن با ۵ بار تکرار قرار گرفته‌اند. نکته مهم آن است که المان‌های نصب شده در میدان‌های ناخدا و سکان به عنوان المان‌های نشانه‌ای نقش ویژه‌ای در تثبیت جایگاه آنها در نقشه ذهنی شهروندان دارد.

به غیر از این میدان‌های شهری، یک نقطه دیگر در شهر همانند یک گره شهری عمل می‌کند. پارک ساحلی به مرکزیت لنج بوم مسی و همچوای موزه مردم شناسی و محل تجمع قایق‌های صیادی در نقشه‌های ذهنی به کرات ثبت شده است. این نقطه را می‌توان یک گره شهری مهم دانست. در بازدید میدانی حضور مردم در ساعت گوناگون و حتی در طول شب در این نقطه تاکیدی بر این نقش ویژه دارد. (تصویر زیر).

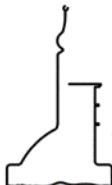

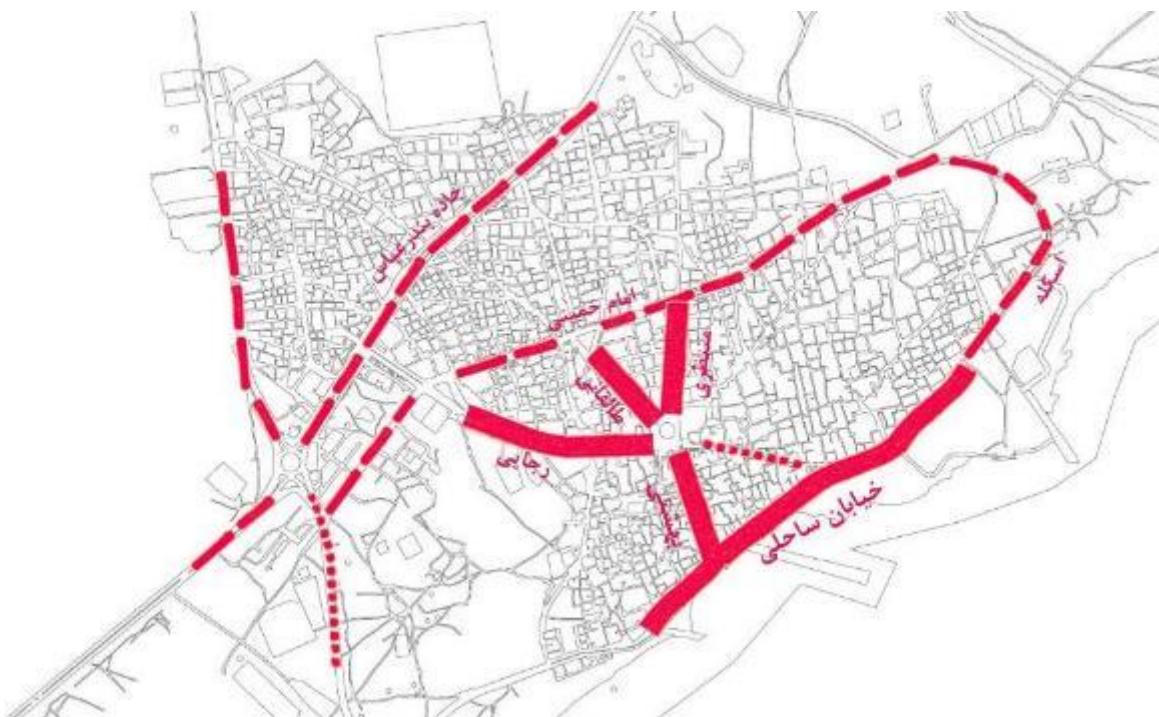

شکل ۳-۲: گره‌های شهری بر اساس نقشه ذهنی ساکنین

۲-۳-۲: راه‌ها

مهم‌ترین راه‌های مشخص شد در نقشه‌های ذهنی ارتباط مستقیمی با راه‌های ساختاری شهر دارند. به بیان دیگر راه‌های عریض‌تر و اصلی شهر به شکل ویژه‌ای در نقشه‌های ذهنی ثبت شده‌اند. از بین این راه‌ها خیابان‌های ساحلی، خیابان‌های منتهی به میدان شهرداری، خیابان امام خمینی، خیابان اسکله و جاده ارتباطی با بندرعباس پررنگ‌ترین حضور را دارند. متأسفانه گذرهای بافت قدیمی شهر نقش چندانی در نقشه ذهنی ساکنان ایفا نمی‌کند و تنها در دو نقشه به گذر زیر مهره اشاره گردیده است (تصویر زیر).

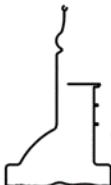

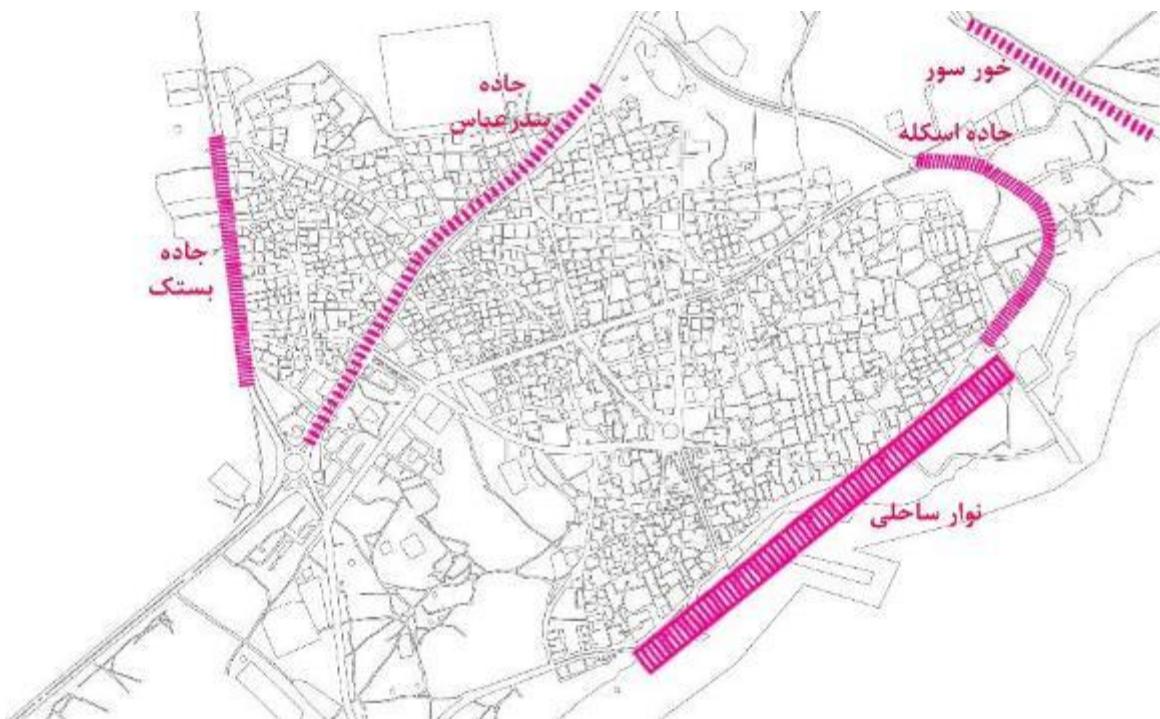

شکل ۳-۳: راه‌های اصلی بر اساس نقشه ذهنی ساکنین

۳-۲-۳: عوارض خطی و محدود کننده و پهنه‌های یکدست (لبه‌ها و محله‌ها)

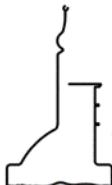
در بین نقشه‌ها، مهم‌ترین و بارزترین لبه شهری خط ساحلی می‌باشد. جایی که شهر به یکباره تمام می‌شود. دیگر عامل طبیعی که در تعداد کمی از نقشه‌ها بدان اشاره شده و نقش لبه ایفا می‌کند خور سور در ضلع شرقی شهر است. به غیر از این دو عامل طبیعی جاده‌های حاشیه‌ای شهر نیز در نقشه‌ها به عنوان عوامل لبه‌ای ترسیم شده‌اند به ویژه خیابان اسکله در شرق و جاده کنگ بستک در شمال غربی شهر. جالب‌ترین لبه جاده ارتباطی با بندر عباس است. این جاده با آنکه در میانه شهر قرار دارد در تعدادی از نقشه‌ها به عنوان لبه شمالی شهر ترسیم شده است، گویا در شمال این جاده شهر پایان یافته و امتداد ندارد (تصویر زیر).

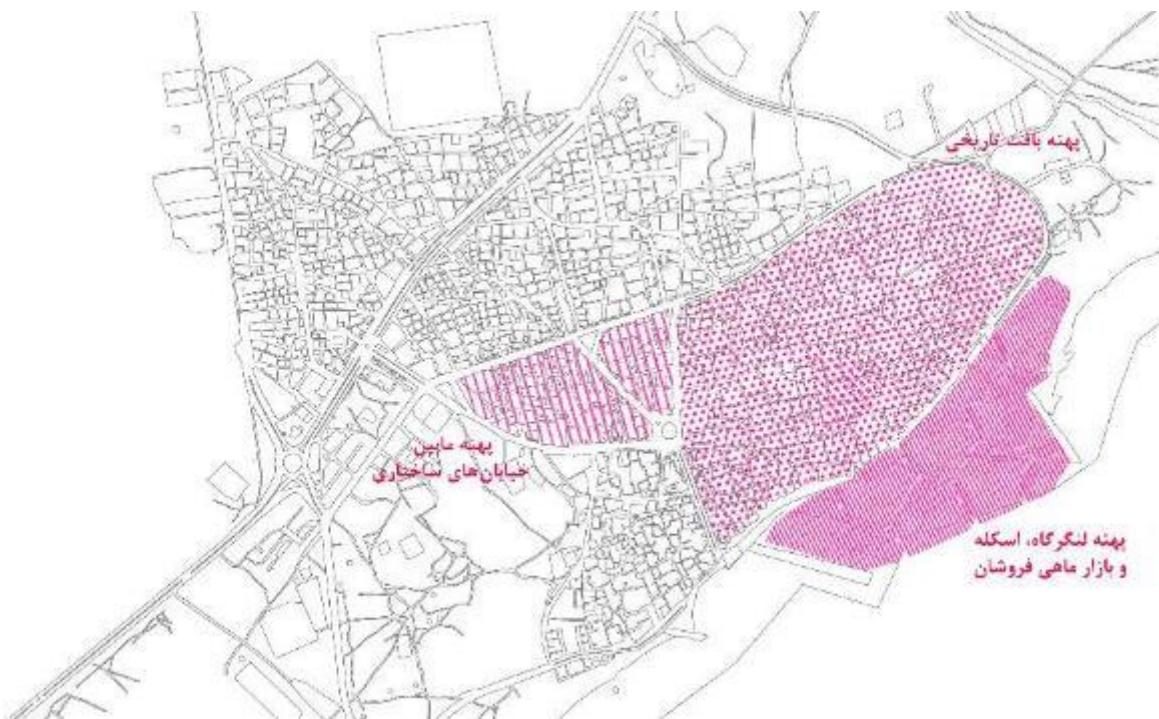

شکل ۴-۳: لبه‌های اصلی شهری بر اساس نقشه ذهنی ساکنین

این گزارش به صورت جداگانه به مطالعه محلات شهر پرداخته است اما در این بخش عنصر District در میان عناصر لینچی در قالب پهنه‌های شهری یکدست معرفی می‌گردد که لزوماً با مفهوم محله‌های شهری مطابقت ندارد. بارزترین پهنه در میان نقشه‌ها محدوده خلیج به ویژه لنگرگاه قایق‌های صیادی است. در کنار آن محدوده اسکله و بازار ماهی‌فروشان نیز به عنوان یک پهنه مشترک و یک دست در نقشه‌ها ثبت شده است. متأسفانه جز در یکی دو نقشه، محدوده بافت تاریخی به عنوان یک پهنه یک دست نامگذاری نشده است اما با توجه به دسترسی‌های ساختاری شهر فضای مابین خیابان‌های اسکله، خیابان امام خمینی، خیابان ساحلی و بلوار شهید بهشتی به عنوان یک پهنه تهی در تعداد قابل توجهی از نقشه‌ها مشخص گردیده است. از آنجایی که این پهنه از لحاظ فضایی نسبتاً مشخص است می‌توان امید داشت که با رسیدگی به بافت تاریخی، این محدوده به سرعت و راحتی در تصویر ذهنی شهروندان جایگاه درخور خویش را باز یابد (تصویر زیر).

شکل ۳-۵: پهنه ۶-ها (محلات) اصلی شهری بر اساس نقشه ذهنی ساکنین.

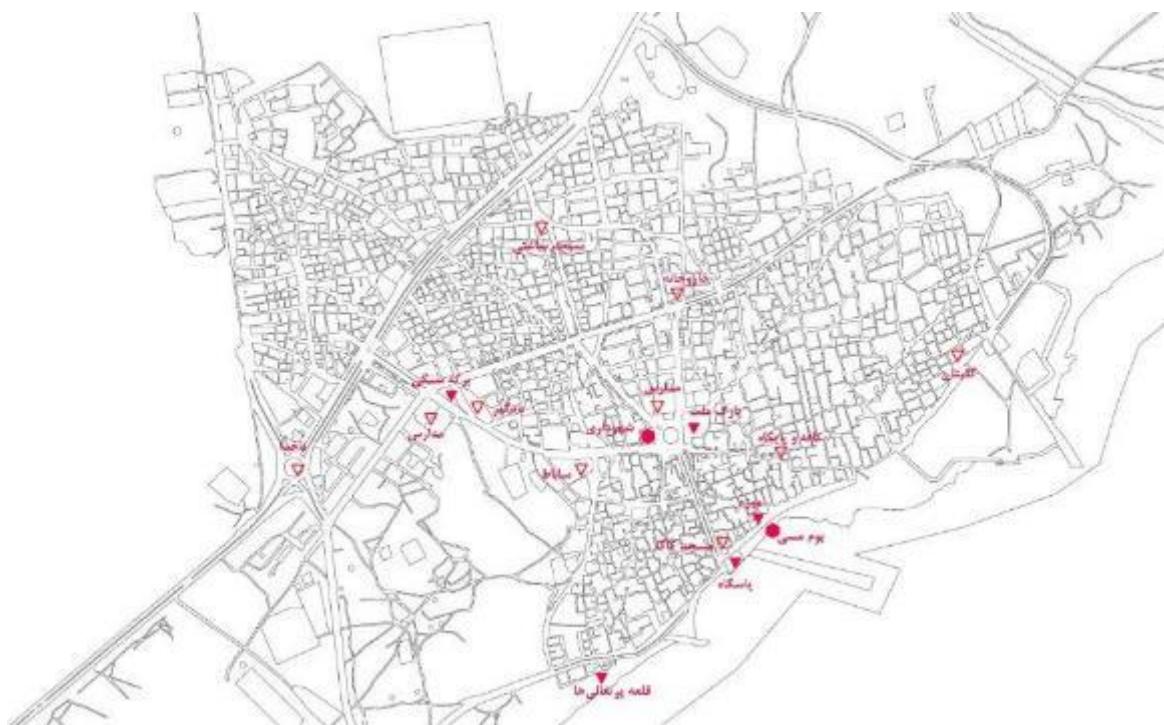
۴-۲-۴: شناخت نشانه‌های شهری و منطقه‌ای مهم و موثر در خوانایی شهر از دیدگاه مودم

نقشه‌های ترسیم شده توسط اهالی شهر در بر دارنده ساختمان‌های مهم و نشانه‌های شهری می‌باشد. هر نقشه تعدادی از ابیه اصلی شهر را در خود دارد که نقش نشانه‌ای قوی در ذهن مردم ایفا می‌کنند. بار دیگر ساختمان‌های حاشیه میدان شهرداری بالاترین حضور را در بین نقشه‌ها دارند. در ۱۷ نقشه به ساختمان شهرداری جداگانه اشاره شده است. مجموعه مدارس حاشیه میدان شهرداری همچون دبستان کرچی و دبستان قدس نیز بارها در نقشه‌ها ثبت شده‌اند. همچنین مدارس فاطمیه و محمدیه و ساختمان مخابرات نیز در نقشه‌ها حضور مشخصی دارند. بعد از ساختمان شهرداری، دومین ساختمانی که به کرات بدان اشاره شده است ساختمان پاسگاه با ۱۰ مورد تکرار می‌باشد. هم موقعیت و عملکرد این ساختمان و هم شکل ممتاز آن در تبدیل آن به یک نشانه شهری نقش داشته‌اند. از بین مساجد شهر، مسجد ساعتی، کاکا، دوطبقه، کوشی و مسجد جامع در نقشه‌ها ثبت گردیده‌اند.

نکته جالب آن است که در بافت تاریخی شهر به تک بنایی که در راستای صیانت از بافت مرمت شده و یا تغییر کاربری یافته‌اند به شکل قابل توجهی اشاره شده است. برای مثال ۱۰ نقشه موزه مردم‌شناسی را ثبت کرده‌اند، در سه نقشه به کافه و پایگاه مهره اشاره شده است و پنج مورد خانه گلستان را ذکر کرده‌اند.

نکته جالب دیگر ثبت بانک‌های شهر در بسیاری از نقشه‌ها است. در بعضی از نقشه‌ها تقریباً یک شعبه از هر بانک مطرح کشور ثبت شده است. در این میان بانک‌های ملی و ملت بیشترین تکرار را در نقشه‌ها دارند. به علاوه نقشه‌های متعددی داروخانه واقع در خیابان امام خمینی را ثبت کرده‌اند و حتی در دو مورد نام آن، بحری پور، نیز ثبت شده است. از بین ساختمان‌های غیر عمومی تازه تاسیس دو مجتمع بادگیر و ساپاٹ در پنج نقشه ثبت شده‌اند. از بین پارک‌های شهر پارک ملت با ۱۱ مرتبه و پارک قلعه با ۸ مرتبه تکرار در نقشه ذهنی ساکنان نقش پررنگی دارند.

جدا از ساختمان‌ها و پارک‌ها، تعدادی از المان‌های شهری نقش ویژه‌ای در افزایش خوانایی شهر ایفا می‌کنند. مهم‌ترین المان نشانه‌ای شهر را می‌باید لنج بوم مسی تلقی کرد که در نقشه‌های تصویر ذهنی ۲۱ بار بدان اشاره شده است. همین طور قلعه پرتقالی‌ها با ۱۱ مورد تکرار و برکه سنگی با ۷ مورد تکرار از دیگر المان‌های تاریخی شهر هستند که نقش نشانه‌ای قوی‌ای دارند.

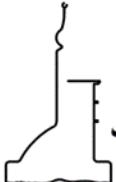
شکل ۳-۶: نشانه‌های اصلی شهری بر اساس نقشه ذهنی ساکنین

در جمع‌بندی نقشه ذهنی شهر چند نکته شایان ذکر است:

- ۱- شهر کنگ دارای یک محدوده مرکزی بسیار قوی می‌باشد. میدان شهرداری و خیابان‌های متنه به آن به عنوان قلب شهر حضور شاخصی در تصویر ذهنی مردم دارد. در کنار این میدان می‌توان از خیابان ساحلی نیز نام برد که در اکثر نقشه‌ها ثبت گردیده است.
- ۲- بافت تاریخی شهر به عنوان یک کلیت مستقل در تصویر ذهنی مردم حضور پررنگی ندارد و عموماً نادیده گرفته شده است.
- ۳- در مقابل تک خانه‌ها و نقاطی که در بافت مرمت شده‌اند در طی این مدت کوتاه در نقشه ذهنی مردم حضور پیدا کرده‌اند. از این دست می‌توان به موزه مردم‌شناسی، کافه مهره، پایگاه بافت تاریخی، هتل، و خانه صنایع دستی و هنرمندان اشاره کرد. این نقاط با آنکه هنوز در مقایسه با المان‌های نشانه‌ای بارز شهر همچون بوم مسی و قلعه پرتغالی‌ها نقش کم‌رنگ‌تری دارند اما شاهدی بر این مدعای استند که رسیدگی به بافت تاریخی و حفاظت و مرمت آن و احیای این بافت می‌تواند به سرعت ثمر دهد و به عنوان رکنی اصلی از نقشه ذهنی شهر نقش بازی کند.
- ۴- آنچه می‌تواند بر ثبیت حضور ذهنی بافت تاریخی کمک رسان باشد طراحی و تقویت یک ساختار فضایی اصلی برای آن است. این طراحی می‌بایست بدون تخریب کالبدی و تعزیز باشد و راهکارهای طراحانه دیگری می‌طلبد.
- ۵- نقشه ذهنی مردم گسترش‌های اخیر شهر را نادیده گرفته است. این مورد در مورد تعاونی‌ها، مساکن مهر و شهرک‌های تازه ساز غرب و شمال غرب شهر کاملاً صدق می‌کند و تقریباً هیچ یک از اهالی به وجود این محلات اشاره نکرده‌اند. این امر با شدت کمتری در مورد محله ابوذر و قسمت شمالی خیابان امام خمینی نیز صدق می‌کند. این قسمت از شهر در تصویر ذهنی بسیاری از مردم ثبت نشده و حد شمالی شهر خیابان امام در نظر گرفته شده است.
- ۶- با توجه به نقیصه اشاره شده در بالا نیاز مبرم است که ساختار فضایی شهر با توسعه‌های جدید اتصال یابد و این قسمت‌ها از حالت منفک خارج شده و در قالب یک کل منسجم معنا یابند. این انسجام ساختار فضایی در مورد محله ابوذر امکان‌پذیرتر به نظر می‌رسد. رشد خودجوش این محله با وجود معضلات آن دارای این نکته مثبت است که اتصال نسبی با شهر دارد. ولی شهرک‌های مسکونی غربی و شمال غربی کاملاً جدا از شهر هستند و هیچ تمهیدی برای اتصال با شهر در نظر گرفته نشده است. این امر

دلیلی بر عدم حضور این قسمت‌ها در نقشه ذهنی مردم می‌باشد. بازگرداندن اتصال فضایی این بخش‌ها به شهر شاید یکی از اصلی‌ترین چالش‌های این پروژه باشد.

بخش چهارم: شناخت و تحلیل معابر شهر کنگ

۱- مقدمه

هدف از ارائه گونه بندی برای معابر، بدست آوردن چارچوبی جهت ارائه ضوابط و الگوهای طراحی برای سیما و جداره‌های معابر است. تفاوت‌ها و تباين‌ها در گونه‌های مختلف معابر، به ارائه ضوابط متفاوتی مناسب با ویژگی‌های هر گروه از معابر می‌انجامد. این موضوع در بافت تاریخی از اصول ویژه و متمایزی که بتواند هویت بافت را حفظ کند، تبعیت می‌کند.

در این راستا ابتدا شاخص‌ها و زیرشاخص‌هایی گونه‌بندی معابر ارائه و معابر شهر با در توجه به شاخص‌ها دسته‌بندی شده‌اند. در ادامه، به منظور شناخت گونه‌های معابر در شهر تاریخی بندر کنگ به صورت نمونه تعدادی از معابر از هر گونه برداشت شده و بر اساس عناصر و اجزای موجود در جداره‌های آن مورد تحلیل قرار گرفته‌اند. نمونه‌های انتخابی ابتدا بر شناخت الگوهای بافت تاریخی تمرکز دارند. به همین دلیل تعداد بیشتری از آنها در بافت تاریخی هستند. همچنین به منظور مقایسه بافت تاریخی با دیگر بافت‌ها از هر بافت نیز یک یا چند نمونه برداشت شده‌است.

در بررسی نمونه‌ها، کلیات و سپس عناصر و اجزای هر نمونه در قالب یک شناسه برای آن معبر استخراج و مستند شده است. در ادامه به منظور شناسایی الگوها و قانونمندی‌های موجود در معابر شهر تاریخی بندر کنگ، شناسه‌های معابر با یکدیگر مقایسه می‌شوند تا روند تغییرات به دست آید. سپس بر اساس الگوها و قانونمندی‌های وضع موجود، ضوابط و الگوهای طراحی با تمرکز بر بافت تاریخی ارائه شده‌اند.

۲- شاخص‌های گونه بندی معابر

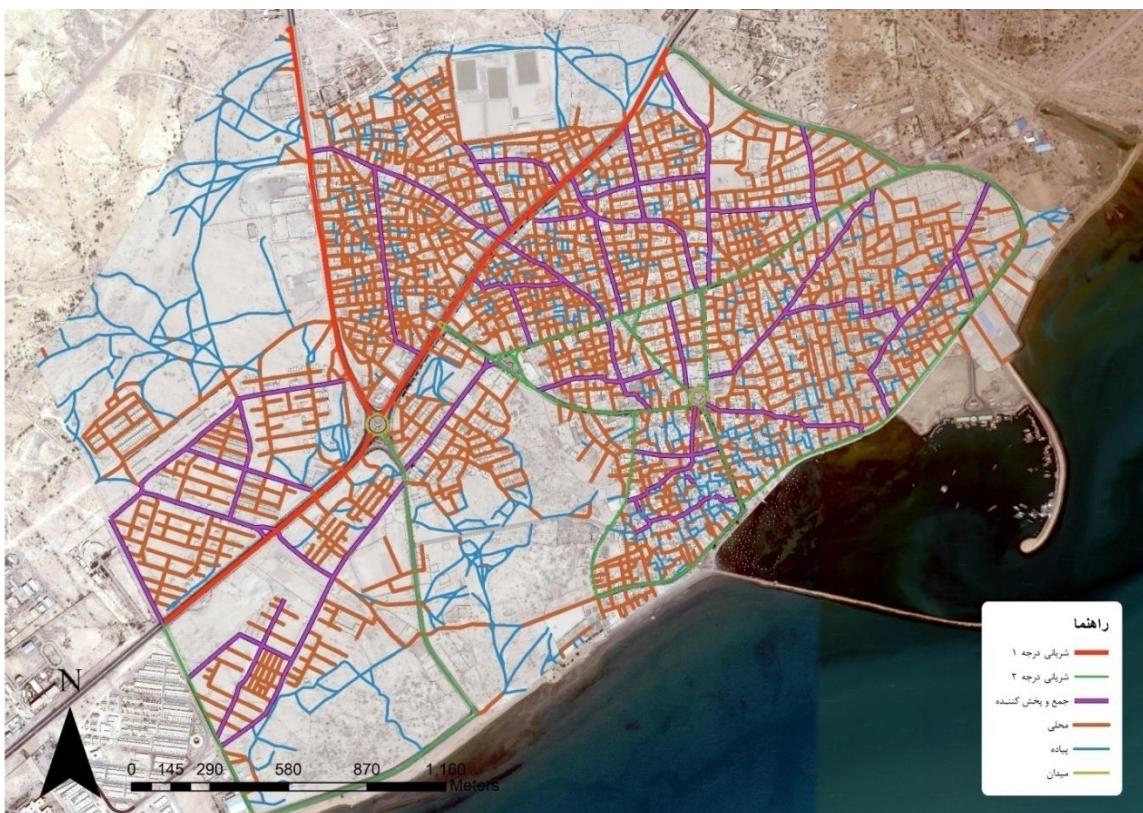
منظور از راه "مجموعه‌ای" است که برای عبور وسائل نقلیه موتوری، دوچرخه و پیاده ساخته می‌شود. به راه در داخل آبادانی‌ها، خیابان نیز اطلاق می‌شود؛ مگر در مورد راههایی که عملکرد برون شهری دارند. ولی از داخل این راه‌ها می‌گذرند. (راه‌های شریانی درجه ۱) که اطلاق خیابان به آنها معمول نیست. (وزارت مسکن و شهرسازی ۱۳۷۴) شبکه ارتباطی (معابر) در شهرها شامل شبکه‌های پیاده (پیاده‌روها)، سواره (محل عبور وسائل نقلیه) می‌باشد. که هر کدام از این دو نوع مورفولوژی خاصی را ایجاد نموده و شکل خاصی را به شهر می‌دهند. در این بین جا به جایی عابرین پیاده سه‌م بسیار مهمی را دارد. از این رو طراحی معابر برای افراد پیاده در شهرها از اصول مهم در امر حمل و نقل است. اما متناسفانه در بسیاری از طرح‌های شهرسازی و حمل و نقل مربوط به سال‌های ۱۹۸۰ تا ۱۹۵۰ و با توجه به حاکمیت اتومبیل در شهرها، یکی از عناصر اصلی در حمل و نقل یعنی عابر پیاده، فراموش شده است. برای جبران بی‌توجهی به عابر پیاده، یکی از مهمترین راهبردهای موثر در چارچوب پایدار شهرها، توجه به فضاهای عمومی است تا امکان دسترسی از طریق پیاده، دوچرخه و یا سفرهای کوتاه حمل و نقل عمومی فراهم گردد. (شاه علی و سنایی ۱۳۸۹)

شاخص‌های مبنای دسته‌بندی و تقسیمات ذیل هریک به شرح زیر است:
سلسله مراتب دسترسی

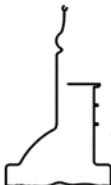
طبقه بندی راههای شهری در یک نظام سلسله مراتبی و مبتنی بر عملکرد و وظیفه آنها صورت می‌گیرد و طراحی آنها مطابق با ضوابط تعیین شده برای هر رده خواهد بود. در این صورت ترافیک ایمن، روان، اقتصادی و منطقی با اصول زیست محیطی تضمین می‌شود.
سلسله مراتب راههای شهری کنگ به دسته‌های زیر طبقه‌بندی شده است:

۱. شریانی درجه ۱
۲. شریانی درجه ۲
۳. جمع و پخش کننده
۴. محلی
۵. پیاده

شکل ۱-۴: سلسله مراتب شبکه دسترسی

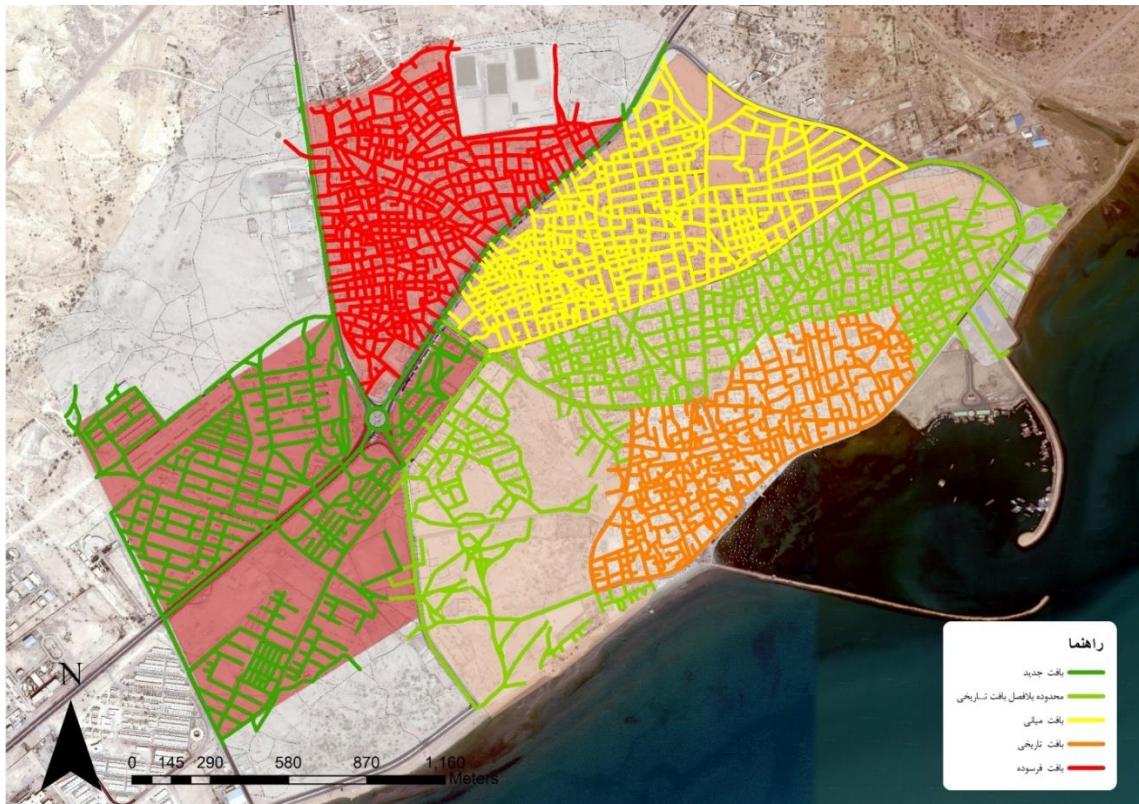

ارزش تاریخی

معبر، به عنوان جزء مهمی از ساختار شهر رابطه مستقیمی با قدمت بافت می‌یابد. هر یک از معابر بندر کنگ در وضع موجود را بر اساس ارزش تاریخی و قدمت آن می‌توان در دسته‌بندی زیر جای داد:

- داخل بافت تاریخی
- خارج بافت تاریخی واجد ارزش (حوزه بلافصل بافت تاریخی)
- خارج بافت تاریخی فاقد ارزش (بافت میانی)
- بافت فرسوده غیر تاریخی (اسکان غیر رسمی)
- بافت جدید

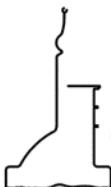

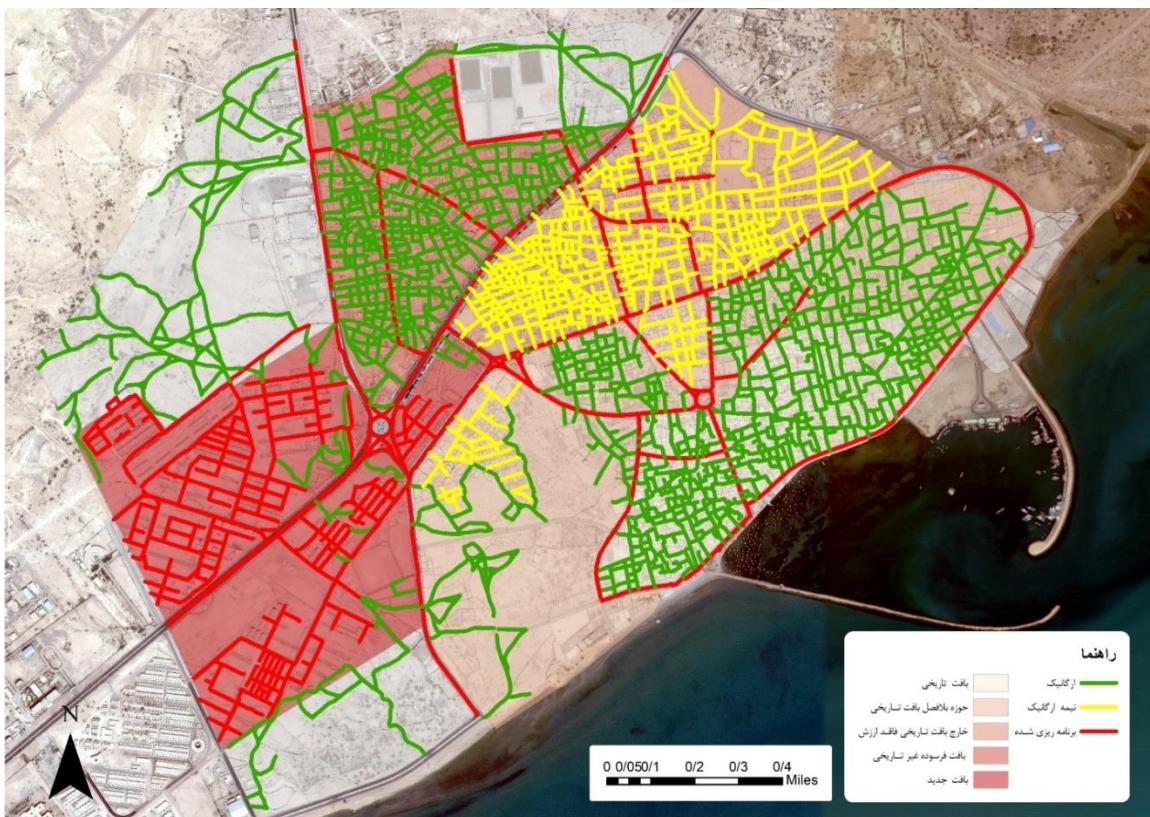
شکل ۲-۴: معابر بندر کنگ بر اساس ارزش تاریخی

الگوی توسعه

از دیگر شاخص‌های تاثیرگذار بر ریخت‌شناسی معابر می‌توان به الگوی توسعه آنها اشاره نمود. در این راستا در شهر تاریخی کنگ بخش سپاریزادی از معابر به صورت ارگانیک توسعه یافته‌اند. همچنین بخش دیگری از معابر که در پیرامون بافت تاریخی قرار دارند، دارای برخی از ویژگی‌های بافت ارگانیک هستند و ممکن از در برخی موارد از برنامه‌ریزی قبلی تبعیت کرده باشند خواه این برنامه مدون بوده باشد یا خیر. این گونه از معابر عموماً از محور مستقیمتر و تقاطع‌های هندسی‌تری نسبت به بافت ارگانیک برخوردارند که به عنوان بافت نیمه ارگانیک در نظر گرفته می‌شوند. علاوه بر دو گونه فوق، معابر برنامه‌ریزی شده وجود دارند. این معابر گاه قبل از توسعه بافت و در طرح‌های تفکیک برنامه‌ریزی شده‌اند و گاه با تعریض معابر موجود و تخریب بافت بوجود آمده‌اند. لذا بر اساس نحوه توسعه، معابر به سه دسته زیر تقسیم می‌شوند:

- ارگانیک
- نیمه ارگانیک
- برنامه‌ریزی شده

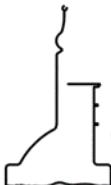

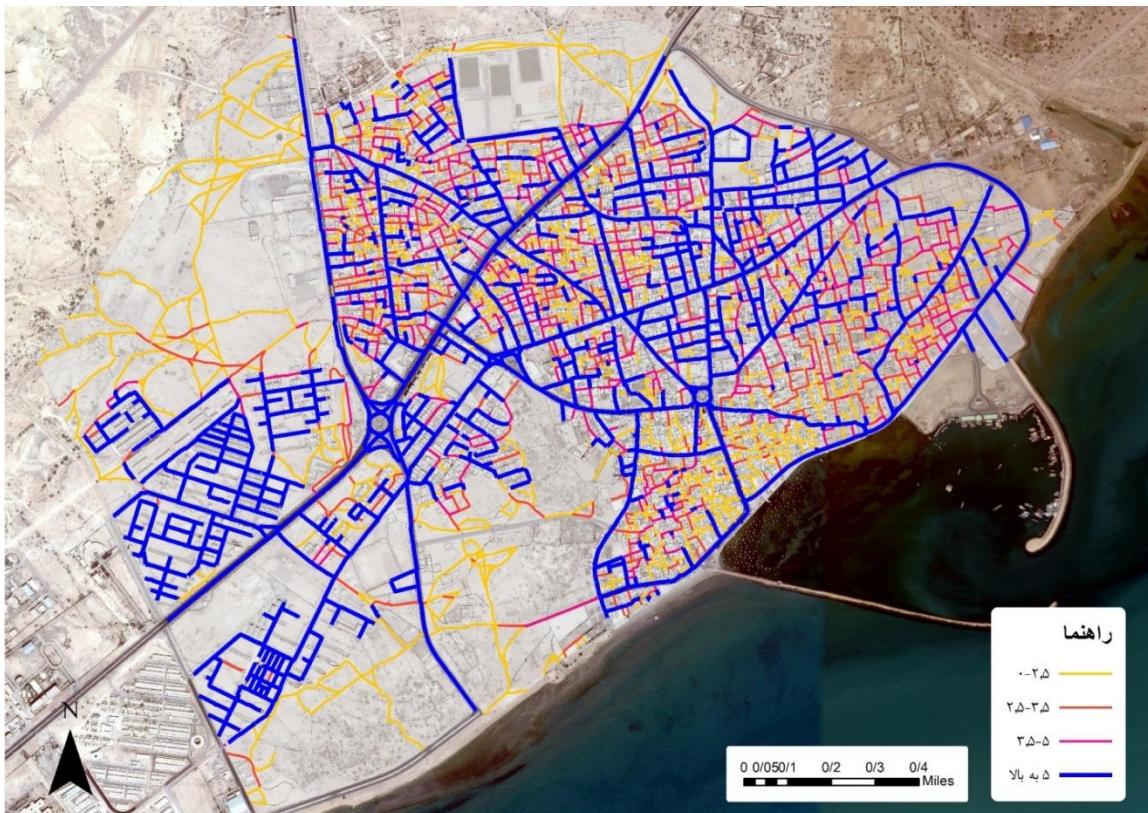
شکل ۴-۳: نحوه توسعه معابر شهر تاریخی بندر کنگ

عرض معبر

دسته بندی عرض معابر را می‌توان بر اساس پارامترهای بسیاری تعیین نمود. در این پژوهش تمرکز اصلی بر بافت تاریخی بندر کنگ بوده و با اغلب معابر این بافت، دارای عرض کمتر از ۱۰ متر هستند؛ لذا طبقه‌بندی در رده معابر کم عرض اهمیت ویژه‌ای می‌یابد. نکته دیگر قابلیت عبور و مرور پیاده و سواره با توجه به عرض است که می‌تواند بر ضوابط و طراحی‌های معابر تاثیر بگذارد. در این راستا دسته‌بندی زیر برای عرض معابر ارائه شده است:

- معابر با قابلیت عبور پیاده (عرض کمتر از ۲,۵)
- معابر با قابلیت عبور یک سواره بدون پیاده رو (فضای مشترک برای سواره و پیاده) (۳,۵ تا ۲,۵)
- معابر با قابلیت عبور سواره یک طرفه و یک سمت پیاده (۵ تا ۳,۵)
- معابر با قابلیت عبور سواره دو طرفه و پیاده (۵ به بالا)

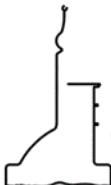

شکل ۴-۴: عرض معابر شهر تاریخی بندر کنگ

از دیگر شاخص‌هایی که می‌توان برای تقسیم‌بندی معابر استفاده نمود کاربری اراضی مجاور هر معبر می‌باشد. که البته این شاخص به نوعی با شاخص سلسله مراتب، همپوشانی و نقاط اشتراکی دارد که می‌توان از وارد کردن آن به فرایند تقسیم‌بندی اجتناب نمود؛ در ترکیب این دو شاخص گونه‌ای جدید از معابر به خروجی‌ها اضافه نمی‌شود. (به طور مثال معابر با کاربری تجاری در سطح شهر همان سلسله مراتب شریانی و معابر با کاربری‌های محلی همان سلسله مراتب جمع و پخش کننده و معابر با کاربری مسکونی همان سلسله مراتب محلی را شامل می‌شوند).

همچنین برخی معابر وضع موجود دارای ویژگی‌های خاصی هستند که نمی‌توان برای آن‌ها شاخص تعریف کرد و بدنبال آن گونه خاصی نیز که متشکل از چندین معبر با این ویژگی باشد وجود نخواهد داشت. به طور مثال محور ساحلی یا خیابان طالقانی (که دارای کریدور بصری به دریا می‌باشد) یا جاده بندر لنگه بندر-خمیر، همگی دارای ویژگی خاصی هستند؛ اما به دلیل عدم تکرار این ویژگی به عنوان گونه خاص مطرح نمی‌شوند. اما باید در ارائه پیشنهادات مورد توجه ویژه قرار گیرند.

ترکیب شاخص‌های فوق‌الذکر، گونه‌های مختلف معابر را ارائه داد. به دلیل افزایش تعداد این گونه‌ها در برخی شاخص‌ها که امکان کاهش تعداد تقسیمات امکان پذیر بود، برخی تقسیمات کاهش یافته و برخی شاخص‌های همگون ترکیب گردیدند. به علاوه برخی ترکیبات از مجموع شاخص‌ها وجود خرجی نداشته و حذف شدند (به طور مثال بافت تاریخی، فاقد معبر ارگانیک با عرض بیشتر از ۵ متر است). در نهایت، گونه‌های اصلی که از ترکیب سه شاخص ارزش تاریخی، نحوه توسعه و عرض معبر به دست آمدند، در جدول زیر در قالب ۳۳ گونه ارائه شده است:

جدول ۴-۴: انواع گونه‌های معابر در شهر تاریخی بندر کنگ (با استفاده از سه شاخص)

شماره	نوع گونه	تعداد
۱	بافت جدید ارگانیک ۵.۲-۰ متر متر	۲۶
۲	بافت جدید ارگانیک ۵.۳-۲.۵ متر	۲۲
۳	بافت جدید ارگانیک ۵-۳.۵ متر	۸
۴	بافت جدید ارگانیک ۵ متر به بالا	۱۸
۵	بافت جدید برنامهریزی شده ۲.۵-۰ متر	۶
۶	بافت جدید برنامهریزی شده ۵.۳-۲.۵ متر	۲۰
۷	بافت جدید برنامهریزی شده ۵-۳.۵ متر	۱۹
۸	بافت جدید برنامهریزی شده ۵ متر به بالا	۵۰۰
۹	بافت میانی برنامهریزی شده ۵ متر به بالا	۱۱۹
۱۰	بافت میانی نیمه ارگانیک ۵.۲-۰ متر	۵۹
۱۱	بافت میانی نیمه ارگانیک ۵.۳-۲.۵ متر	۱۰۵
۱۲	بافت میانی نیمه ارگانیک ۵-۳.۵ متر	۲۵۸
۱۳	بافت میانی نیمه ارگانیک ۵ متر به بالا	۵۲۰
۱۴	محدوده بلافصل بافت تاریخی ارگانیک ۵.۲-۰ متر	۱۰۰
۱۵	محدوده بلافصل بافت تاریخی ارگانیک ۵.۳-۲.۵ متر	۱۲۹
۱۶	محدوده بلافصل بافت تاریخی ارگانیک ۵-۳.۵ متر	۲۱۶
۱۷	محدوده بلافصل بافت تاریخی ارگانیک ۵ متر به بالا	۳۹۸
۱۸	محدوده بلافصل بافت تاریخی برنامهریزی شده ۵-۳.۵ متر	۲
۱۹	محدوده بلافصل بافت تاریخی برنامهریزی شده ۵ متر به بالا	۱۱۱
۲۰	محدوده بلافصل بافت تاریخی نیمه ارگانیک ۲.۵-۰ متر	۳
۲۱	محدوده بلافصل بافت تاریخی نیمه ارگانیک ۳.۵-۲.۵ متر	۶
۲۲	محدوده بلافصل بافت تاریخی نیمه ارگانیک ۵-۳.۵ متر	۱۶
۲۳	محدوده بلافصل بافت تاریخی نیمه ارگانیک ۵ متر به بالا	۸۸
۲۴	بافت تاریخی ارگانیک ۵.۲-۰ متر	۸۹
۲۵	بافت تاریخی ارگانیک ۵.۳-۲.۵ متر	۱۸۱
۲۶	بافت تاریخی ارگانیک ۵-۳.۵ متر	۲۲۴
۲۷	بافت تاریخی ارگانیک ۵ متر به بالا	۲۵۷
۲۸	بافت تاریخی برنامهریزی شده ۵ متر به بالا	۷۹
۲۹	بافت فرسوده ارگانیک ۵.۲-۰ متر	۶۵
۳۰	بافت فرسوده ارگانیک ۵.۳-۲.۵ متر	۱۱۳
۳۱	بافت فرسوده ارگانیک ۵-۳.۵ متر	۲۴۸
۳۲	بافت فرسوده ارگانیک ۵ متر به بالا	۴۷۸
۳۳	بافت فرسوده برنامهریزی شده ۵ متر به بالا	۷۸

در صورتی که به سه شاخص فوق سلسله مراتب دسترسی نیز اضافه شود، تعداد گونه‌ها از ۳۳ به ۶۲ عدد افزایش می‌یابد. البته این گونه‌ها صرفاً از نظر تئوری متفاوت بوده و در واقعیت، بسیاری از زیر گونه‌های ایجاد شده توسط این شاخص، تفاوت محسوسی با یکدیگر ندارند. جدول تعداد گونه‌ها بر اساس چهار شاخص ارزش تاریخی، نحوه توسعه، عرض معبر و سلسله مراتب دسترسی به صورت زیر می‌باشد، همچنین نقشه گونه‌بندی معابر شهر تاریخی بندر کنگ در ادامه جدول آورده شده است:

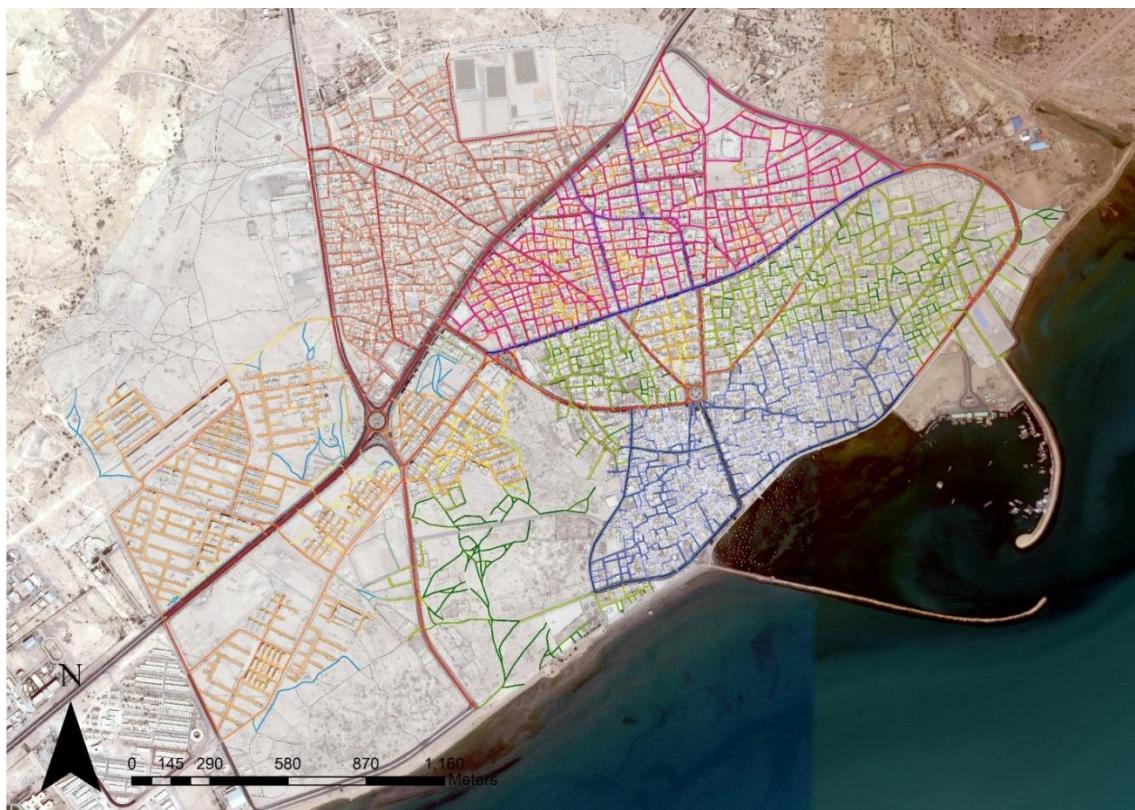

جدول ۴-۲: انواع گونه‌های معابر در شهر تاریخی بندر کنگ (با استفاده از چهار شاخص)

شماره	نوع گونه	تعداد
۱	بافت جدید ارگانیک ۵.۲-۰ متر پیاده	۲۶
۲	بافت جدید ارگانیک ۵.۳-۲.۵ متر پیاده	۱۳
۳	بافت جدید ارگانیک ۵.۳-۲.۵ متر محلی	۹
۴	بافت جدید ارگانیک ۵-۳.۵ متر محلی	۸
۵	بافت جدید ارگانیک ۵ متر به بالا محلی	۱۸
۶	بافت جدید برنامه‌ریزی شده ۲.۵-۰ متر پیاده	۶
۷	بافت جدید برنامه‌ریزی شده ۳.۵-۲.۵ متر پیاده	۱۲
۸	بافت جدید برنامه‌ریزی شده ۳.۵-۲.۵ متر محلی	۸
۹	بافت جدید برنامه‌ریزی شده ۵-۳.۵ متر محلی	۱۹
۱۰	بافت جدید برنامه‌ریزی شده ۵ متر به بالا جمع و پخش کننده	۸۵
۱۱	بافت جدید برنامه‌ریزی شده ۵ متر به بالا شریانی درجه ۱	۷۷
۱۲	بافت جدید برنامه‌ریزی شده ۵ متر به بالا شریانی درجه ۲	۷
۱۳	بافت جدید برنامه‌ریزی شده ۵ متر به بالا محلی	۳۲۹
۱۴	بافت جدید برنامه‌ریزی شده ۵ متر به بالا میدان	۲
۱۵	بافت میانی برنامه‌ریزی شده ۵ متر به بالا جمع و پخش کننده	۴۶
۱۶	بافت میانی برنامه‌ریزی شده ۵ متر به بالا شریانی درجه ۲	۵۴
۱۷	بافت میانی برنامه‌ریزی شده ۵ متر به بالا محلی	۱۹
۱۸	بافت میانی نیمه ارگانیک ۵.۲-۰ متر پیاده	۵۹
۱۹	بافت میانی نیمه ارگانیک ۵.۳-۲.۵ متر پیاده	۴۸
۲۰	بافت میانی نیمه ارگانیک ۵.۳-۲.۵ متر محلی	۵۷
۲۱	بافت میانی نیمه ارگانیک ۵-۳.۵ متر محلی	۲۵۸
۲۲	بافت میانی نیمه ارگانیک ۵ متر به بالا جمع و پخش کننده	۹۷
۲۳	بافت میانی نیمه ارگانیک ۵ متر به بالا شریانی درجه ۲	۹
۲۴	بافت میانی نیمه ارگانیک ۵ متر به بالا محلی	۴۱۴
۲۵	محدوده بالافصل بافت تاریخی ارگانیک ۵.۲-۰ متر پیاده	۱۰۰
۲۶	محدوده بالافصل بافت تاریخی ارگانیک ۵.۳-۲.۵ متر پیاده	۶۹
۲۷	محدوده بالافصل بافت تاریخی ارگانیک ۵.۳-۲.۵ متر محلی	۶۰
۲۸	محدوده بالافصل بافت تاریخی ارگانیک ۵-۳.۵ متر جمع و پخش کننده	۴
۲۹	محدوده بالافصل بافت تاریخی ارگانیک ۵-۳.۵ متر محلی	۲۱۲
۳۰	محدوده بالافصل بافت تاریخی ارگانیک ۵ متر به بالا جمع و پخش کننده	۸۲
۳۱	محدوده بالافصل بافت تاریخی ارگانیک ۵ متر به بالا محلی	۳۱۶
۳۲	محدوده بالافصل بافت تاریخی برنامه‌ریزی شده ۵-۳.۵ متر شریانی درجه ۲	۲
۳۳	محدوده بالافصل بافت تاریخی برنامه‌ریزی شده ۵ متر به بالا جمع و پخش کننده	۲۷
۳۴	محدوده بالافصل بافت تاریخی برنامه‌ریزی شده ۵ متر به بالا شریانی درجه ۲	۷۰
۳۵	محدوده بالافصل بافت تاریخی برنامه‌ریزی شده ۵ متر به بالا محلی	۱۳
۳۶	محدوده بالافصل بافت تاریخی برنامه‌ریزی شده ۵ متر به بالا میدان	۱

۳	محدوده بالافصل بافت تاریخی نیمه ارگانیک ۵.۲-۰ متر پیاده	۳۷
۲	محدوده بالافصل بافت تاریخی نیمه ارگانیک ۵.۳-۲,۵ متر پیاده	۳۸
۴	محدوده بالافصل بافت تاریخی نیمه ارگانیک ۵.۳-۲,۵ متر محلی	۳۹
۱۶	محدوده بالافصل بافت تاریخی نیمه ارگانیک ۵-۳,۵ متر محلی	۴۰
۵	محدوده بالافصل بافت تاریخی نیمه ارگانیک ۵ متر به بالا جمع و پخش کننده	۴۱
۲	محدوده بالافصل بافت تاریخی نیمه ارگانیک ۵ متر به بالا شریانی درجه ۲	۴۲
۸۱	محدوده بالافصل بافت تاریخی نیمه ارگانیک ۵ متر به بالا محلی	۴۳
۸۹	بافت تاریخی ارگانیک ۵.۲-۰ متر پیاده	۴۴
۱۰۳	بافت تاریخی ارگانیک ۵.۳-۲,۵ متر پیاده	۴۵
۳	بافت تاریخی ارگانیک ۵.۳-۲,۵ متر جمع و پخش کننده	۴۶
۷۵	بافت تاریخی ارگانیک ۵.۳-۲,۵ متر محلی	۴۷
۱۲	بافت تاریخی ارگانیک ۵-۳,۵ متر جمع و پخش کننده	۴۸
۲۱۲	بافت تاریخی ارگانیک ۵-۳,۵ متر محلی	۴۹
۶۶	بافت تاریخی ارگانیک ۵ متر به بالا جمع و پخش کننده	۵۰
۱۹۱	بافت تاریخی ارگانیک ۵ متر به بالا محلی	۵۱
۱۰	بافت تاریخی برنامه‌ریزی شده ۵ متر به بالا جمع و پخش کننده	۵۲
۶۲	بافت تاریخی برنامه‌ریزی شده ۵ متر به بالا شریانی درجه ۲	۵۳
۷	بافت تاریخی برنامه‌ریزی شده ۵ متر به بالا محلی	۵۴
۶۵	بافت فرسوده ارگانیک ۵.۲-۰ متر پیاده	۵۵
۵۲	بافت فرسوده ارگانیک ۵.۳-۲,۵ متر پیاده	۵۶
۶۱	بافت فرسوده ارگانیک ۵.۳-۲,۵ متر محلی	۵۷
۲۴۸	بافت فرسوده ارگانیک ۵-۳,۵ متر محلی	۵۸
۲۳	بافت فرسوده ارگانیک ۵ متر به بالا جمع و پخش کننده	۵۹
۴۵۵	بافت فرسوده ارگانیک ۵ متر به بالا محلی	۶۰
۵۵	بافت فرسوده برنامه‌ریزی شده ۵ متر به بالا جمع و پخش کننده	۶۱
۲۳	بافت فرسوده برنامه‌ریزی شده ۵ متر به بالا محلی	۶۲

راهنما

- بافت میانی برنامه ریزی شده ۵ متر به بالا شریانی درجه ۲
- بافت تاریخی ارگانیک ۲۵-۰ متر پیاده
- بافت تاریخی ارگانیک ۳۵-۲۵ متر پیاده
- بافت تاریخی ارگانیک ۳۵-۲۵ متر محلی
- بافت تاریخی ارگانیک ۳۵-۲۵ متر جمع و پخش کننده
- بافت تاریخی ارگانیک ۵-۳۵ متر محلی
- بافت تاریخی ارگانیک ۵-۳۵ متر جمع و پخش کننده
- بافت تاریخی ارگانیک ۵-۳۵ متر به بالا محلی
- بافت تاریخی ارگانیک ۵ متر به بالا جمع و پخش کننده
- بافت تاریخی برname ریزی شده ۵ متر به بالا محلی
- بافت تاریخی برنامه ریزی شده ۵ متر به بالا جمع و پخش کننده
- بافت فرسوده ارگانیک ۲۵ متر پیاده
- بافت فرسوده ارگانیک ۳۵-۲۵ متر پیاده
- بافت فرسوده ارگانیک ۳۵-۲۵ متر محلی
- بافت فرسوده ارگانیک ۵-۳۵ متر محلی
- بافت فرسوده ارگانیک ۵ متر به بالا محلی
- بافت فرسوده ارگانیک ۵ متر به بالا جمع و پخش کننده
- بافت فرسوده برنامه ریزی شده ۵ متر به بالا محلی
- بافت فرسوده برنامه ریزی شده ۵ متر به بالا جمع و پخش کننده

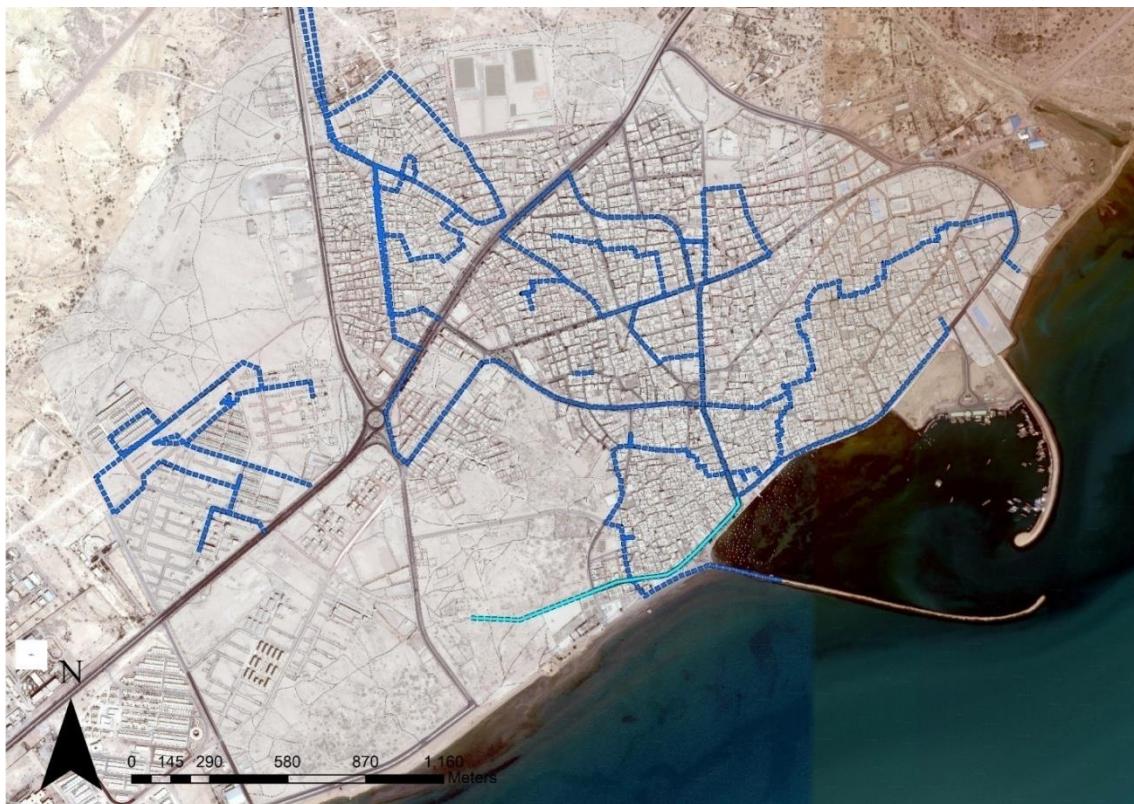
- بافت میانی برنامه ریزی شده ۵ متر به بالا محلی
- بافت میانی برنامه ریزی شده ۵ متر به بالا جمع و پخش کننده
- بافت میانی برنامه ریزی شده ۵ متر به بالا شریانی درجه ۲
- محدوده باгласل بافت تاریخی ارگانیک ۲۵-۰ متر پیاده
- محدوده باglasl بافت تاریخی ارگانیک ۳۵-۲۵ متر محلی
- محدوده بلا Glasl بافت تاریخی ارگانیک ۳۵-۲۵ متر پیاده
- محدوده بلا Glasl بافت تاریخی ارگانیک ۵-۳۵ متر پیاده
- محدوده بلا Glasl بافت تاریخی ارگانیک ۵ متر جمع و پخش کننده
- محدوده بلا Glasl بافت تاریخی ارگانیک ۵ متر جمع و پخش کننده
- محدوده بلا Glasl بافت تاریخی نیمه ارگانیک ۳۵-۲۵ متر پیاده
- محدوده بلا Glasl بافت تاریخی نیمه ارگانیک ۳۵-۲۵ متر محلی
- محدوده بلا Glasl بافت تاریخی نیمه ارگانیک ۵ متر به بالا جمع و پخش کننده
- محدوده بلا Glasl بافت تاریخی نیمه ارگانیک ۵ متر به بالا محلی
- محدوده بلا Glasl بافت تاریخی نیمه ارگانیک ۵ متر شریانی درجه ۲
- محدوده بلا Glasl بافت تاریخی نیمه ارگانیک ۵-۳۵ متر پیاده
- محدوده بلا Glasl بافت تاریخی نیمه ارگانیک ۵ متر به بالا جمع و پخش کننده
- محدوده بلا Glasl بافت تاریخی نیمه ارگانیک ۵ متر به بالا محلی
- محدوده بلا Glasl بافت تاریخی نیمه ارگانیک ۵ متر شریانی درجه ۲
- محدوده بلا Glasl بافت تاریخی نیمه ارگانیک ۵ متر به بالا جمع و پخش کننده

- بافت جدید ارگانیک ۲۵-۰ متر پیاده
- بافت جدید ارگانیک ۳۵-۲۵ متر پیاده
- بافت جدید ارگانیک ۳۵-۲۵ متر محلی
- بافت جدید ارگانیک ۵-۳۵ متر محلی
- بافت جدید ارگانیک ۵ متر به بالا محلی
- بافت جدید برنامه ریزی شده ۲۵-۰ متر پیاده
- بافت جدید برنامه ریزی شده ۳۵-۲۵ متر محلی
- بافت جدید برنامه ریزی شده ۵-۳۵ متر محلی
- بافت جدید برنامه ریزی شده ۵ متر به بالا محلی
- بافت جدید برنامه ریزی شده ۵ متر به بالا جمع و پخش کننده
- بافت جدید برنامه ریزی شده ۵ متر به بالا محلی
- بافت جدید برنامه ریزی شده ۵ متر به بالا میدان
- بافت جدید برنامه ریزی شده ۵ متر به بالا شریانی درجه ۲
- بافت میانی نیمه ارگانیک ۲۵-۰ متر پیاده
- بافت میانی نیمه ارگانیک ۳۵-۲۵ متر محلی
- بافت میانی نیمه ارگانیک ۳۵-۲۵ متر پیاده
- بافت میانی نیمه ارگانیک ۵-۳۵ متر محلی
- بافت میانی نیمه ارگانیک ۵ متر به بالا جمع و پخش کننده
- بافت میانی نیمه ارگانیک ۵ متر به بالا شریانی درجه ۲
- بافت میانی نیمه ارگانیک ۵ متر به بالا محلی

شکل ۴-۵: گونه‌های معابر شهر تاریخی بندر کنگ

۴-۳: معابر پیمایش شده

در مطالعات میدانی بافت‌های مختلف بر اساس گونه‌های شناسایی شده، مورد پیمایش و برداشت قرار گرفتند. در ادامه، نمونه‌ای از هر یک از گونه‌ها به همراه تصاویر آن ارائه می‌گردد. همچنین برخی از این معابر به صورت نمونه با تفصیل بیشتر مورد شناخت قرار گرفته‌اند که عناصر و اجزا آنها در قالب شناسه هر معبر ارائه شده است. به علاوه در زیر مسیرهای پیمایش شده در طی زمان‌های برداشت آورده شده است.

شکل ۴-۶: مسیرهای پیمایش شده در شهر تاریخی بندر کنگ

۴-۳-۱: معابر داخل بافت تاریخی

معابر داخل بافت تاریخی ثبت شده فرهنگی به دو صورت ارگانیک و برنامه‌ریزی شده در بافت وجود دارند. از معابر برنامه‌ریزی شده می‌توان به محور ساحلی و خیابان طالقانی (محور مابین میدان شهرداری و ساحل) اشاره نمود. بر اساس عکس‌های هوایی خیابان طالقانی بین سال‌های ۱۳۴۰ تا ۱۳۶۰ و محور ساحلی در دهه ۱۳۷۰ ایجاد شده و تکامل می‌یابد. سلسله مراتب این محور شریانی درجه ۲ بوده و کاربری‌های پیرامونی آن در سطح شهر به فعالیت می‌پردازند. گذر زیر مهره از معابر اصلی دیگر در بافت تاریخی با سلسله مراتب جمع و پخش کننده است که دارای مقطع عرضی با عرض‌های متفاوتی در طول محور بوده و کاربری‌های نیاز محلی را در خود جای داده است.

در قسمت‌های مرکزی بافت تاریخی شاهد افزایش تراکم معابری هستیم که تنها قابلیت استفاده توسط افراد پیاده و موتور را دارند. در کنار این معابر، با فاصله گرفتن از مرکز بافت، معابر با عرض بیشتر و قابل استفاده برای خودرو وجود دارند. در نظام سلسله مراتب شهری این دو گونه به عنوان خیابان‌های محلی و پیاده فعالیت می‌کنند.

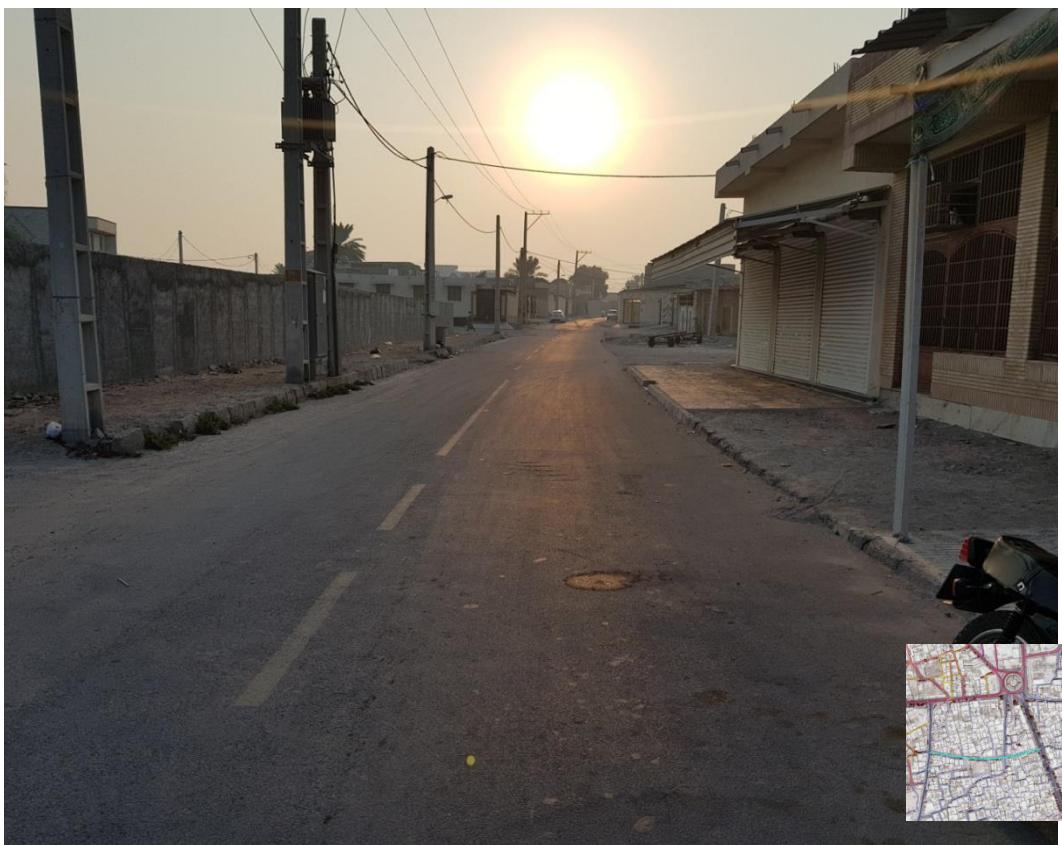
معابر ارگانیک داخل بافت از عرض زیر ۲,۵ متر تا معابر با عرض بیشتر از ۵ متر را شامل می‌شوند و بیشتر سلسله مراتب محلی دارند. با توجه به جدول درصد معابر موجود می‌توان دریافت که درصد قابل توجهی از معابر این بافت را معابر پیاده تشکیل می‌دهند. از طرف دیگر معابر برنامه‌ریزی شده داخل بافت همگی عرض بیشتر از ۵ متر دارند و سلسله مراتب آنها شریانی درجه ۲ و جمع و پخش کننده است.

جدول ۴-۳: درصد معابر موجود

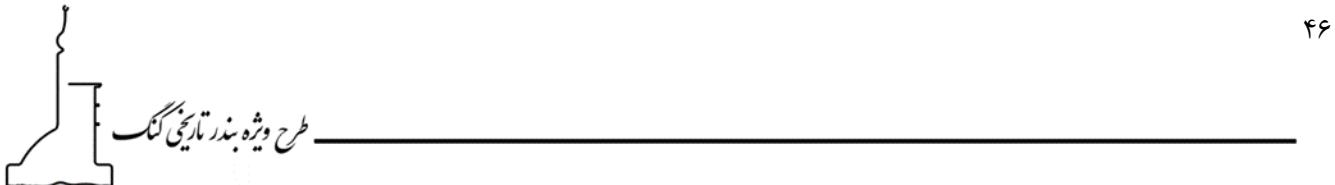
درصد	سلسله مراتب	ارزش تاریخی
۷/۴۷%	شريانی درجه ۲	
۱۰/۹۶%	جمع و پخش کننده	بافت تاریخی
۵۸/۴۳%	محالی	
۲۳/۱۳%	پیاده	

در ادامه تصاویری از معابر پیمایش شده در بافت تاریخی ارائه می‌گردد:

شکل ۴-۷: نمونه معابر برنامه‌ریزی شده داخل بافت تاریخی با عرض بیشتر از ۵ متر

۴-۳-۲: معابر محدوده بلافصل بافت تاریخی

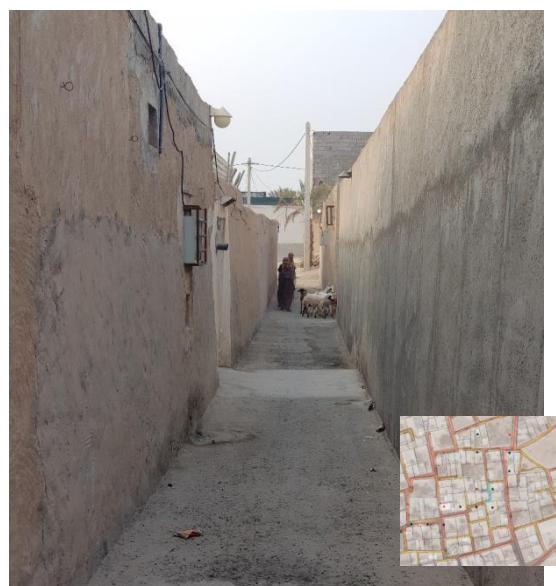
معابری که در محدوده بلافصل بافت تاریخی قرار گرفته‌اند به سه صورت ارگانیک، نیمه ارگانیک و برنامه‌ریزی شده توسعه یافته‌اند. به طور تقریبی ۷۸ درصد معابر این بافت ارگانیک هستند و از نظر کالبدی نیز می‌توان این بافت را همانند بافت تاریخی در نظر گرفت. از نظر نحوه توسعه تنها بخشی از بافت که در شمال میدان شهرداری قرار گرفته دارای توسعه نیمه ارگانیک است و خیابان‌های شهید منتظری، طالقانی و رجایی که منتهی به میدان شهرداری هستند، به صورت برنامه‌ریزی شده در این بافت توسعه پیدا کرده‌اند.

در قسمت غربی این بافت باغ‌های شهر قرار دارند که در میان آن‌ها مسیرهایی به صورت خاکی شکل گرفته است.

از نظر سلسله مراتب، معابر منتظری، طالقانی و رجایی شریانی درجه ۲ محسوب می‌شوند و درون بافت معابر با عرض بیشتر به عنوان خیابان جمع و پخش کننده در نظر گرفته شده‌اند. در این بافت شاهد کاهش درصد معابر پیاده و افزایش معابر محلی نسبت به بافت تاریخی هستیم.

جدول ۴-۴: درصد سلسله مراتب، معابر

ارزش تاریخی	سلسله مراتب دسترسی	درصد
محدوده بلافصل بافت تاریخی	شریانی درجه ۲	۶/۹۲٪
جمع و پخش کننده	میدان	۱۱/۱۳٪
محلی	پیاده	۰/۰۹٪
محلی	پیاده	۶۵/۵۸٪
محلی	پیاده	۱۶/۲۸٪

شکل ۴-۸: نمونه معبر ارگانیک در محدوده بلافصل بافت تاریخی با عرض ۲,۵ متر و کمتر

شکل ۴-۹: نمونه معابر ارگانیک در محدوده بلافصل بافت تاریخی با عرض ۲,۵-۳,۵ متر

شکل ۴-۱۰: نمونه معابر ارگانیک در محدوده بلافصل بافت تاریخی با عرض ۳,۵-۵ متر

شکل ۴-۱۱: نمونه معابر ارگانیک در محدوده بلافصل بافت تاریخی با عرض بیشتر از ۵ متر

شکل ۴-۱۳: نمونه معبر نیمه ارگانیک در محدوده بلافصل بافت تاریخی با عرض ۳,۵ تا ۵ متر

شکل ۴-۱۲: نمونه معبر نیمه ارگانیک در محدوده بلافصل بافت تاریخی با عرض کمتر از ۲,۵ متر

شکل ۴-۱۴: نمونه معبر نیمه ارگانیک در محدوده بلافصل بافت تاریخی با عرض بیشتر از ۵ متر

معابر برنامه‌ریزی شده

شکل ۱۵-۴: نمونه معابر برنامه ریزی شده در محدوده بالاصل بافت تاریخی

۳-۳-۴: معابر بافت میانی

بیشتر معابر این بافت نیمه ارگانیک بوده و پخش کمی از به صورت برنامه ریزی شده توسعه پیدا کرده‌اند. در این بافت حدود ۶۰ درصد معابر دارای عرض بیشتر از ۵ متر هستند که نسبت به بافت تاریخی افزایش داشته است. همچنین معابر برنامه ریزی شده این بافت نیز به دلیل سلسله مراتب بالای خود عرض بیشتر از ۵ متر دارند. خیابان امام خمینی با سلسله مراتب شریانی درجه ۲ بافت میانی را از محدوده بالاصل بافت تاریخی جدا کرده و به عنوان حائلی میان این دو بافت قرار دارد. با توجه به عکس‌های هوایی سال‌های شکل‌گیری این بافت میان دهه ۱۳۴۰ تا دهه ۱۳۶۰ می‌باشد. در درون بافت تنها چند معتبر به عنوان دسترسی جمع و پخش کننده وجود دارد که از جمله آنها می‌توان به خیابان مسجد ساعتی و خیابان شهید سعدانی اشاره نمود. در این بافت نیز شاهد کاهش درصد معابر پیاده نسبت به بافت تاریخی هستیم.

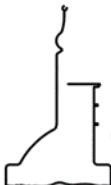
جدول ۴-۵: درصد معابر

درصد	سلسله مراتب دسترسی	ارزش تاریخی
۵/۹۳%	شریانی درجه ۲	
۱۳/۴۵%	جمع و پخش کننده	بافت میانی
۷۰/۵۶%	محلي	
۱۰/۰۷%	پیاده	

معابر نیمه ارگانیک

شکل ۴-۱۷: نمونه معبر نیمه ارگانیک در بافت میانی با عرض ۲,۵-۳,۵ متر	شکل ۴-۱۶: نمونه معبر نیمه ارگانیک در بافت میانی با عرض ۲,۵ متر و کمتر
شکل ۴-۱۹: نمونه معبر نیمه ارگانیک در بافت میانی با عرض ۳,۵-۵ متر	شکل ۴-۱۸: نمونه معبر نیمه ارگانیک در بافت میانی با عرض بیشتر از ۵ متر
شکل ۴-۲۰: نمونه معبر نیمه ارگانیک در بافت میانی با عرض بیشتر از ۵ متر	

معابر برنامه‌ریزی شده	
شکل ۴-۲۲: نمونه معابر برنامه‌ریزی شده در بافت میانی با عرض بیشتر از ۵ متر	شکل ۴-۲۱: نمونه معابر برنامه‌ریزی شده در بافت میانی با عرض بیشتر از ۵ متر

۴-۳-۴: معابر بافت فرسوده غیر تاریخی

معابر بافت فرسوده به دو صورت ارگانیک و برنامه‌ریزی شده رشد کرده‌اند و درصد بالایی از معابر ارگانیک این بافت عرض بیشتر از ۵ متر دارند. این بافت میان دو محور بندر کنگ-بستک و محور بندر لنگه-بندر خمیر قرار دارد. سلسله مراتب این دو محور، شریانی درجه یک بوده و به مانند یک لبه، ارتباطات معابر این بافت و بافت‌های مجاور را دشوار نموده است. در درون بافت، دو معبر دارای سلسله مراتب جمع و پخش کننده وجود دارد که یکی از آن‌ها امتداد محور منتهی به میدان شهرداری می‌باشد. باقی معابر درون بافت دسترسی محلی محسوب می‌شوند و نیز درصد معابر پیاده نسبت به بافت میانی تغییر محسوسی ندارد. نکته قابل توجه خاکی بودن بسیاری از معابر این بافت در نسبت با مابقی معابر شهر است.

جدول ۴-۶: درصد معابر پیاده نسبت به بافت میانی

درصد	سلسله مراتب دسترسی	ارزش تاریخی
۷/۹۴%	جمع	
۸۰/۱۴%	محلي	بافت فرسوده
۱۱/۹۱%	پیاده	

معابر ارگانیک

شکل ۴-۲۳: نمونه معابر ارگانیک در محله ابوذر با عرض کمتر از ۲,۵ متر

شکل ۴-۲۵: نمونه معابر ارگانیک در محله ابوذر با عرض بیشتر از ۵ متر

شکل ۴-۲۶: نمونه معابر برنامه‌ریزی شده با عرض ۵-۲,۵ متر

معابر برنامه‌ریزی شده

شکل ۴-۲۶: نمونه معابر برنامه‌ریزی شده شریانی در محله ابوذر

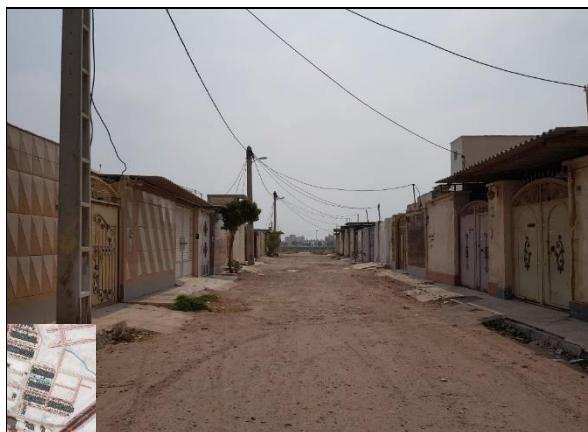

۵-۳-۴: معابر بافت جدید

در این بافت معابر بر اساس طرحی از پیش اندیشیده شده و به صورت شطرنجی توسعه پیدا کرده‌اند. و تنها در برخی از محدوده‌های این بافت معابری خاکی و ارگانیک در اثر عبور و مرور ساکنان در دفعات شکل گرفته است. که این معابر اگرچه نیازمند توجه و طرحی برای آینده هستند اما در حال حاضر به عنوان یک خیابان یا معتبر شهری اظهار وجود نمی‌نمایند. لذا عموم معابر موجود در بافت جدید دارای عرض بیشتر از ۵ متر بوده و از سلسله مراتب شریانی درجه یک تا خیابان‌های محلی را در بر می‌گیرند. لازم به ذکر است که جاده‌های مواصلاتی به سمت بندر لنگه، بندر خمیر و بستک جزو معابر بافت جدید در نظر گرفته شده‌اند.

جدول ۴-۷: درصد معابر پیاده نسبت به بافت جدید

ارزش تاریخی	سلسله مراتب دسترسی	درصد
شریانی درجه ۱	شریانی درجه ۱	۱۲/۲۸%
شریانی درجه ۲	شریانی درجه ۲	۱/۴۴%
جمع و پخش کننده	جمع و پخش کننده	۱۳/۵۶%
بافت جدید	میدان	۰/۳۲%
محلی	محلی	۶۳/۱۶%
پیاده	پیاده	۹/۲۵%

شکل ۴-۲۸: نمونه معبر محلی در بافت جدید

شکل ۴-۲۷: معبر جمع و پخش کننده در بافت جدید

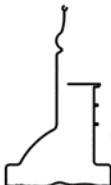
شکل ۴-۲۹: نمونه‌ای از فضاهای داخل شهرک‌های بافت جدید

۶-۳-۴: جمع‌بندی

براساس پیمایش اولیه میدانی و بررسی مستندات، دسته‌بندی کلان گونه‌های معابر که ضوابط درخصوص آن ارائه خواهد شد، به شرح زیر است. لازم به ذکر است که معابر بافت تاریخی به‌دلیل رویکرد حفاظت محور به‌طور کامل تفکیک شده‌اند.

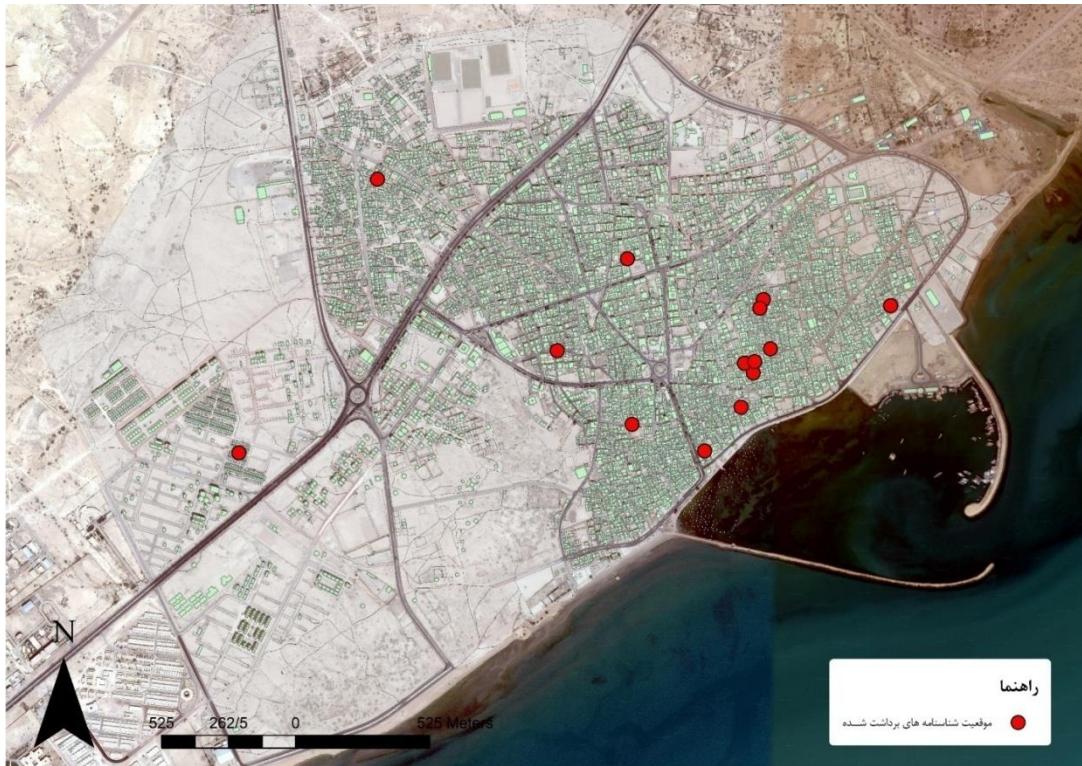
۱. معابر جمع و پخش کننده ارگانیک بافت تاریخی و بلافصل
۲. معابر تاریخی و بلافصل ارگانیک عرض کمتر ۲,۵ متر
۳. معابر تاریخی و بلافصل ارگانیک عرض بیشتر از ۲,۵ متر
۴. معابر شریانی
۵. معابر جمع و پخش کننده برنامه ریزی شده و نیمه ارگانیک
۶. معابر محدوده بلافصل نیمه ارگانیک و برنامه ریزی شده
۷. معابر بافت جدید - ارگانیک
۸. معابر بافت جدید - برنامه ریزی شده
۹. معابر بافت میانی - نیمه ارگانیک و برنامه ریزی شده
۱۰. معابر جمع و پخش کننده در محله ابوزر

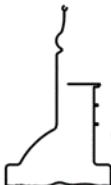
۴-۴: شناسایی عناصر و اجزا سازنده هویت کالبدی بندر کنگ

در این بخش نمونه‌های برداشت شده در دو سطح کل و جز شامل عناصر کلان جداره‌ها و اجزای نما مورد شناخت قرار می‌گیرند. به این منظور اطلاعات هر نمونه برداشت شده در قالب یک شناسنامه مجزا آورده می‌شود.^۳ این شناسنامه صرفاً اطلاعات جداره‌ها را در بر می‌گیرد که به منظور استخراج الگوها انتخاب شده‌اند. لذا به همین دلیل از هر معبر تنها یک یا چند مقطع مورد شناسایی قرار گرفته‌اند. همچنین در برداشت‌های صورت گرفته انتخاب نمونه با تمرکز بر بافت تاریخی و به منظور شناخت وضعیت جداره‌های معابر آن است. لذا به منظور مقایسه معابر این بافت با دیگر بافت‌های شهر، از هر بافت یک معبر به منظور مقایسه مورد شناخت قرار گرفته است. در زیر نقشه پخشایش این معابر آورده شده است.

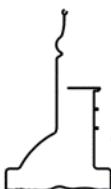
شکل ۴-۴: موقعیت شناسنامه‌های برداشت شده

^۳ چارچوب مورد استفاده برای برداشت بنها از گزارش مطالعه و ارائه راهنمای ساماندهی نمای خانه‌های روستایی استخراج شده است.

معبر شماره ۱

موقعیت و مشخصات معبر		
	معبر شرقی ۳,۱ - ۵,۱ متر معبر جنوبی ۳,۴ متر معبر غربی ۱,۴ تا ۲,۰ متر	عرض معبر
ارگانیک	نحوه توسعه	
دسترسی	سلسله مراتب معبر	
واقع در بافت تاریخی (مرمت شده)	قدامت	
نماها و دیدها		
 دید شرقی		
 دید غربی	 دید جنوبی	
مصالح		تراکم و نحوه همچواری
گچ - سیمان (برای ازاره)	جنس مصالح نما (دیوار- سقف - کرسی چینی و...)	یک طبقه ۷۹,۳ درصد
سنگ لاشه (مرمت شده)	مصالح کف	فاقد اتصال به بناهای مجاور (محاط شده به وسیله معابر)
سایه روشن، بر جستگی و عمق نما		محصوریت و تنشیبات نماهای مجاور

دارای عمق	عمق بازشوها	معبر شرقی ۱,۴۸ - معبر جنوبی ۱,۰۸	محصوریت (ارتفاع به عرض)
فاقد جلوآمدگی	جلوآمدگی بام	معبر شرقی ۲۸ متر - معبر جنوبی ۲۰ متر	طول معبر
ورودی جنوبی دارای سایبان می باشد.	جلوآمدگی ایوان / سایبان	۳,۵ - ۴,۶ متر	ارتفاع نما
شکستگی در برخی جدارهای با افزایش عرض معبر همراه است	شکستگی سطوح نما	۱ متر فاقد دست انداز	ارتفاع کرسی چینی یا ازاره ارتفاع دست انداز و بام

ساختار و خطوط اصلی نما

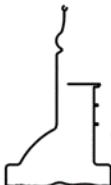
کنجها	ساده	قاببندی	فاقد قاببندی در جدارهای
ازاره	سیمانی (مرمتی)	خط زمین	ساده در برخی قسمت‌ها دارای حجم و برآمدگی
خط بام	در جداره شرقی و غربی دارای تنوع به دلیل وجود بادگیر؛ در جداره جنوبی ساده		

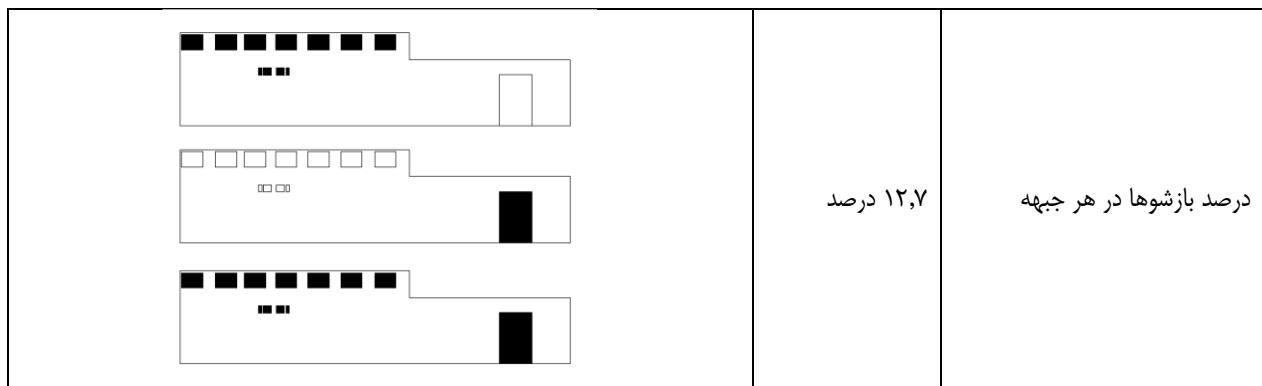
عناصر طبیعی

	نخل	جنس و نوع پوشش گیاهی
	-	نمود عناصر طبیعی بستر (نظیر صخره و ...)
	داخل بنا (دید جزئی از بیرون)	محل قرارگیری

میزان سطوح و بازشوها

	صفر	درصد سطوح نورگیر و تهویه
	۳,۵ درصد	میزان سطوح بازشو ورود و خروج
	۳,۵ درصد	درصد بازشوها در هر جبهه
	۷,۵ درصد	درصد بازشوهای نورگیر و تهویه
	صفرا	میزان سطوح بازشو ورود و خروج
	۷,۵ درصد	درصد بازشوها در هر جبهه
	۷,۵ درصد	درصد بازشوهای نورگیر و تهویه
	۵,۲ درصد	میزان سطوح بازشو ورود و خروج

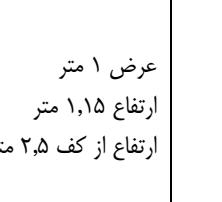
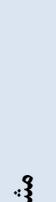

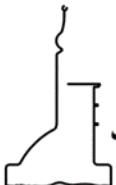

جهت معابر و ابنيه	
کشیدگی ابنيه شمالی جنوبی - کشیدگی معابر شمالی- جنوبی و شرقی-غربی	جهت کشیدگی بنا و جهت معابر
بازشوهای نور و تهويه در جدارهای رو به شرق و غرب و بازشوهای ورود و خروج در هر دو راستای شمالی-جنوبی و شرقی-غربی قرار دارند.	جهت گیری بازشوها
رنگ	
بیرون بنا رنگ سفید و خاکستری (مرمته) - داخل بنا قهوهای و اکر-	رنگ اندود
-	تنوع و همنشینی رنگ - مجاز و غیر مجاز
طبيعي	طبيعي یا مصنوعی بودن رنگ
نورپردازی	
	فاقد نورپردازی

اجزای شناسایی شده

	ابعاد: ۳,۱ * ۴,۸ متر		ابعاد: ۱,۹ * ۱,۳ متر
	محل قرارگیری: در شرق و غرب بنا		رنگ: قهوهای
	شکل: دو بخش		جنس: چوبی
			تعداد در: ۱ عدد
			شکل در: دو لنگه

	عرض ۱ متر ارتفاع ۱,۱۵ متر ارتفاع از کف ۲,۵ متر		اندازه و ابعاد	
	محل قرارگیری (داخلی یا خارجی و محل نسبت به دیگر اجزا)			
	شکل			
	جنس			
	خارجی		خارج بنا	
	گچ		گچ	

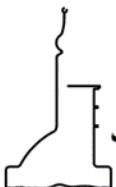

<table border="1"> <tr> <td>در یک جبهه با ستون‌های مربعی و در جبهه دیگر با ستون‌های استوانه‌ای</td><td>ترئینات</td></tr> <tr> <td>مسقف</td><td>شکل</td></tr> <tr> <td>داخل بنا</td><td>محل قرارگیری</td></tr> </table>	در یک جبهه با ستون‌های مربعی و در جبهه دیگر با ستون‌های استوانه‌ای	ترئینات	مسقف	شکل	داخل بنا	محل قرارگیری	آستانه
در یک جبهه با ستون‌های مربعی و در جبهه دیگر با ستون‌های استوانه‌ای	ترئینات						
مسقف	شکل						
داخل بنا	محل قرارگیری						

	<table border="1"> <tr> <td>جنس: چوب</td></tr> <tr> <td>محل قرارگیری: داخل حیاط</td></tr> <tr> <td>ارتفاع کف تا کف: ۳,۵ متر</td></tr> <tr> <td>ارتفاع نردنه: ۱,۱ متر</td></tr> </table>	جنس: چوب	محل قرارگیری: داخل حیاط	ارتفاع کف تا کف: ۳,۵ متر	ارتفاع نردنه: ۱,۱ متر	جهه و نرده
جنس: چوب						
محل قرارگیری: داخل حیاط						
ارتفاع کف تا کف: ۳,۵ متر						
ارتفاع نردنه: ۱,۱ متر						

<table border="1"> <tr> <td>ابعاد بیرونی ۲,۴ * ۲,۸</td><td>ارتفاع سایبان از کف معتبر ۲,۶ متر</td><td>ابعاد و اندازه</td></tr> <tr> <td>گج</td><td>سیمان و گچ</td><td>مصالح به کار رفته</td></tr> <tr> <td>دارای قاب بیرون آمده نسب به سطح نما</td><td>دارای پیش نشین در دو طرف و سایبان در بالای درب اتصال با کف معتبر از طریق سطح شیب دار</td><td>الگو و طرح</td></tr> </table>	ابعاد بیرونی ۲,۴ * ۲,۸	ارتفاع سایبان از کف معتبر ۲,۶ متر	ابعاد و اندازه	گج	سیمان و گچ	مصالح به کار رفته	دارای قاب بیرون آمده نسب به سطح نما	دارای پیش نشین در دو طرف و سایبان در بالای درب اتصال با کف معتبر از طریق سطح شیب دار	الگو و طرح	فضای ورودی
ابعاد بیرونی ۲,۴ * ۲,۸	ارتفاع سایبان از کف معتبر ۲,۶ متر	ابعاد و اندازه								
گج	سیمان و گچ	مصالح به کار رفته								
دارای قاب بیرون آمده نسب به سطح نما	دارای پیش نشین در دو طرف و سایبان در بالای درب اتصال با کف معتبر از طریق سطح شیب دار	الگو و طرح								

	<table border="1"> <tr> <td>گج</td><td>جنس</td></tr> <tr> <td>دست انداز مشبك - فاقد جلو آمدگی یا عقب رفتگی</td><td>طرح والگو</td></tr> <tr> <td>۱,۳ متر از کف بام</td><td>ابعاد و اندازه</td></tr> <tr> <td>سفید</td><td>رنگ</td></tr> </table>	گج	جنس	دست انداز مشبك - فاقد جلو آمدگی یا عقب رفتگی	طرح والگو	۱,۳ متر از کف بام	ابعاد و اندازه	سفید	رنگ	نیمه
گج	جنس									
دست انداز مشبك - فاقد جلو آمدگی یا عقب رفتگی	طرح والگو									
۱,۳ متر از کف بام	ابعاد و اندازه									
سفید	رنگ									

اجزای نمادین	فاقد اجزای نمادین
اجزای الحاقی	نوع
کولر گازی	داخل بنا - مقابل پنجره
	محل قرارگیری

جنس: چوبی

دُور

اجزای نمادین

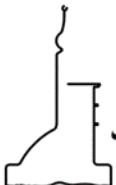

موقعیت و مشخصات معبر		
نماها و دیدها		
	عرض معبر ٤ - ٤,٥ متر	
	نحوه توسعه ارگانیک	
	سلسله مراتب معبر دسترسی محلی	
	قدمت بافت تاریخی	

مصالح		تراکم و نحوه همجاواری	
مصالح جداره‌ها از گل و گچ - مصالح ازاره از سیمان	جنس مصالح نما (دیوار-سقف) -کرسی چینی و...)	یک طبقه	تعداد طبقات و ارتفاع بناهای مجاور
		٨٧-٧٧ درصد	سطح اشغال بنای مجاور از عرصه
موزاییک		مصالح کف	نحوه پیوند نما به نماهای مجاور
		از طریق تغییر جنس مصالح قابل شناسایی است.	مصالح قابل شناسایی است.
سایه روشن، برجستگی و عمق نما		محصوریت و تنشیات نماهای مجاور	
فاقد عمق	عمق بازشوها	۱,۶	محصوریت (ارتفاع به عرض)
فاقد جلو آمدگی	جلوآمدگی بام	۲۱ متر	طول معبر
فاقد سایبان و ایوان	جلوآمدگی ایوان / سایبان	۶,۵ متر	ارتفاع نما
فاقد شکستگی در سطح نما	شکستگی سطوح نما	-	ارتفاع طبقات
		۱ متر	ارتفاع کرسی چینی یا ازاره
		۱,۴ متر	ارتفاع دست انداز و بام

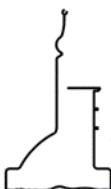
ساختار و خطوط اصلی نما		
	قسمت پایینی کنج دارای پخ و فرورفنگی جهت سهولت در چرخش خودرو است	کنجها
	ساده سیمانی	ازاره
	فاقد قاببندی - فقط فضای ورودی دارای قاببندی شاخص است	قاببندی

		فاقد تغییر در ارتفاع با فرم ستار	خط بام
		خط ساده افقی	خط زمین
میزان سطوح و بازشوها			
	۱,۵ درصد (به نظر می‌رسد در گذشته سطوح بیشتری مختص به نور و تهویه وجود داشته که در وضع موجود بسته شده‌اند)	درصد سطوح نورگیر و تهویه	
	۴,۴ درصد	میزان سطوح بازشو ورود و خروج	درصد بازشوها در هر جبهه
	۵,۹ درصد		
عناصر طبیعی			
	درختچه‌های گلداری	جنس و نوع پوشش گیاهی	
	-	نمود عناصر طبیعی بستر (نظیر صخره و ...)	
	بیرون بنا در فضای عمومی	محل قرار گیری	
رنگ			
قهقهه‌ای	رنگ اندود	بناهای فاقد کشیدگی و شمالی-	جهت کشیدگی بنا و جهت
-	تنوع و همنشینی رنگ	جنوبی - معابر شمالی جنوبی	معابر
طبیعی	طبیعی یا مصنوعی بودن رنگ	رو به شرق و غرب	جهت گیری بازشوها
نورپردازی			
	فاقد نورپردازی		

اجزای شناسایی شده

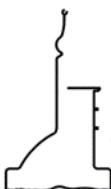

۱,۹ * ۱ متر	ابعاد		۲,۳ * ۲,۶ متر	ابعاد	
قهوهای - آبی	رنگ		قهوهای	رنگ	
چوب و فلز	جنس		چوبی	جنس	
تقسیم با نرده‌های فلزی	شكل		۱	تعداد درب	
ارتفاع پنجره از کف	شکل درب / تقسیمات داخلی	دو لنگه با یک درب داخلی	شکل درب / تقسیمات داخلی	دو لنگه با یک درب داخلی	

افق نرده	نرده	افق ایوان	ایوان	افق بادگیر	بادگیر
افق اجزای نمادین و الحاقی	اجزای نمادین و الحاقی	افق پله	پله	افق مشبك	مشبك

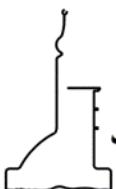
از جنس لوله پلی‌اتیلن از لبه بام بیرون زده است.			ابعاد و اندازه: ۵,۴ * ۳,۸ متر	
			مصالح به کار رفته: گچ و مصالح استفاده در دیوارها	
			الگو و طرح: جلوآمدۀ با تزئینات گچی	

	جنس	صالح استفاده در دیوارها	
	طرح والگو	ستار	
	ابعاد و اندازه	ارتفاع ۱,۴ در طول بنا	
	رنگ	قهوهای	

موقعیت و مشخصات معبر		
	عرض معبر ١٤,١ - ٧,٢ متر	نحوه توسعه
ارگانیک	دسترسی	سلسله مراتب معبر
بافت فرسوده غیر تاریخی	قدمت	
نماها و دیدها		

مصالح		تراکم و نحوه همچواری	
سیمان - آجر - بلوک سیمانی	جنس مصالح نما (دیوار-سقف - کرسی چینی و...)	یک و دو طبقه ٩٠ تا ٢١ درصد	تعداد طبقات و ارتفاع بناهای مجاور میزان سطح اشغال بنای مجاور از عرضه
	مصالح کف	تغییر در جنس و رنگ مصالح	نحوه پیوند نما به نماهای مجاور
سايه روشن، برجستگي و عمق نما		محصوریت و تنشیبات نماهای مجاور	
فاقد عمق	عمق بازشوها	٣,٤ - ٠,٣	محصوریت (ارتفاع به عرض)

فاقد جلو آمدگی	جلوآمدگی بام	۱۳۸ متر	طول معبر
فاقد ایوان در بیرون بنا	جلوآمدگی ایوان / سایبان	۳,۴-۲,۹ متر	ارتفاع نما
		-	ارتفاع طبقات
در تک بنا شکستگی وجود ندارد. اما در طول معبر برخی بناها دارای شکستگی نسبت به بنای مجاور هستند.	شکستگی سطوح نما	۶,۰ متر	ارتفاع کرسی چینی یا ازاره
		-	ارتفاع دست انداز و بام

ساختمان و خطوط اصلی نما

خط صاف ساده	خط زمین	ساده	کنجها
		عموماً سیمانی، در برخی موارد فاقد ازاره و در برخی دیگر با استفاده از رنگ حالتی از ازاره ایجاد شده است.	ازاره
		دارای شکستگی به دلیل اختلاف ارتفاع میان دیوار حیاط و ارتفاع اینبه. ب منبع های آب پلاستیکی بر روی بامها	خط بام

میزان سطوح و بازشوها

	۲,۲ درصد	درصد سطوح نورگیر و تهویه
	۳,۷ درصد	میزان سطوح بازشو ورود و خروج
	۵,۹ درصد	درصد بازشوها در هر جبهه
	۴ درصد	درصد بازشوهای نورگیر و تهویه
	۲۱,۴ درصد	میزان سطوح بازشو ورود و خروج
	۲۵,۴ درصد	درصد بازشوها در هر جبهه

عناصر طبیعی

	نخل	جنس و نوع پوشش گیاهی
	-	نمود عناصر طبیعی بستر (نظیر صخره و ...)
	داخل بنا	محل قرار گیری

نورپردازی	جهت معابر و اینه	
فاقد نورپردازی در کل معبر (تنها برخی بناها دارای نورپردازی در فضای ورودیشان هستند)	شرقی- غربی	جهت کشیدگی بنا و جهت معابر
	شمالی و جنوبی	جهت گیری بازشوها
رنگ		
	کرم - خاکستری - سفید	رنگ اندود
	-	تنوع و همنشینی رنگ - مجاز و غیر مجاز

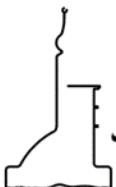

	رنگ طبیعی مصالح	طبیعی یا مصنوعی بودن رنگ

اجزای شناسایی شده

ابعاد			
رنگ	سیز	رنگ	
جنس	فلز	فلز	
تعداد درب	-	-	
شكل درب / تقسیمات داخلی	دو لنگه	دو لنگه	دو لنگه - مقابله درب جهت ورود خودرو یک سطح شیبدار ایجاد شده است.

فاقد نرده	نرده	فاقد بادگیر	بادگیر
فاقد اجزای نمادین	اجزای نمادین	فاقد مشبك	مشبك
	ایوان قابل رویت در جدارهای بیرونی موجود نبود		ایوان
	در فضای بیرون ورودی‌ها همسطح با خیابان بودند		پله

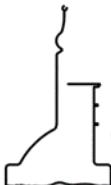

	مسطیلی تقسیمات سه تایی و دو قسمت بازشو ۴,۲۶ متر		مربع دارای تقسیمات سه تایی و دو قسمت بازشو ۱,۰۷ * ۱,۰۷ متر	ابعاد رنگ جنس شكل ارتفاع پنجره از کف
	- - حفره مستطیلی در دیوار ۲,۴۴ متر		- ۰,۳ * ۰,۴ متر قهوه‌ای تیره فلز مستطیل. بدون بازشو ۲,۸ متر	ابعاد رنگ جنس شكل ارتفاع پنجره از کف

	مصالح بنایی استفاده شده در ساخت دیوار دارای قاب‌بندی و سایبان جلو آمده در بالای ورودی	- مصالح به کار رفته دارای قاب‌بندی و طرح	ابعاد و اندازه الگو و طرح	

	سیمان طرح و الگو - سفید و خاکستری	جنس ابعاد و اندازه رنگ	

اجزای الحاقی

لوله‌های پلیکا برای هواکش فاضلاب و یا فاضلاب درون منزل به جدارهای بنا الحاق شده‌اند.

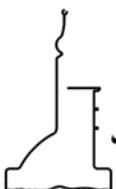
ناودان پلی‌اتیلن

کولرهای گازی نصب شده مقابل پنجره‌ها

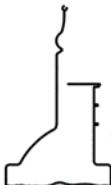

مخازن آب نصب شده در پشت بام منازل که در بسیاری موارد از فضای عمومی معبّر قابل رویت هستند.

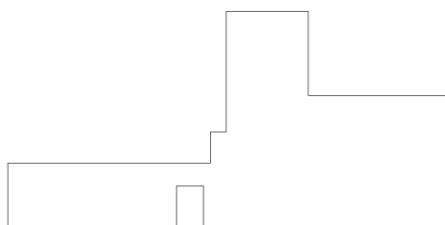
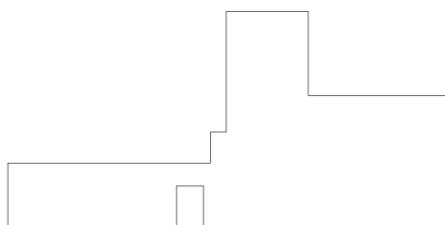
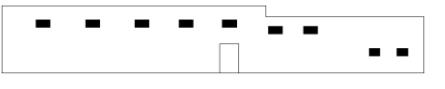
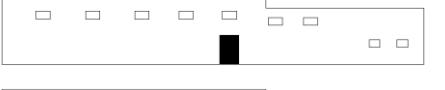

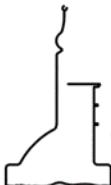
موقعیت و مشخصات معبر	
نماها و دیدها	

مصالح		تراکم و نحوه همچواری		
گچ - سیمان	جنس مصالح نما (دیوار-سقف -کرسی چینی و...)	یک طبقه	تعداد طبقات و ارتفاع بناهای مجاور	
		۱۰۰-۷۴ درصد	میزان سطح اشغال بنای مجاور از عرصه	
آسفالت	مصالح کف	تغییر جنس مصالح و شکستگی در سطوح	نحوه پیوند نما به نماهای مجاور	
محضوریت و تنشیبات نماهای مجاور				
فاقد عمق	عمق بازشوها	۱,۴ - ۲	محضوریت (ارتفاع به عرض)	
فاقد پیش آمدگی و عقب‌رفتگی	جلوآمدگی بام	۶۷ متر	طول معبر	
فاقد ایوان و سایبان	جلوآمدگی ایوان / سایبان	۵ متر	ارتفاع نما	
عناصر سازه‌ای پشتیبان دیوارهای زیر بادگیر شکستگی‌های مثلثی در طول جداره ایجاد کرده است.	شکستگی سطوح نما	-	ارتفاع طبقات	
ارتفاع کرسی چینی یا ازاره				
ارتفاع دست انداز و بام				
ساختار و خطوط اصلی نما				
جدارهای بیرونی فاقد قاب‌بندی و برخی جدارهای دروني دارای قاب‌بندی ساده هستند.	قاب‌بندی	در جدارهای بیرونی کتچ‌ها ساده هستند. در جدارهای بیرونی لبه‌های کنج‌ها با استفاده از	کنج‌ها	

 سنگ‌های آهکی چیده شده و در اثر ریختن اندود نما این سنگ‌ها نمایان شده‌اند.		
کرسی چینی از سنگ و لایه رویی آن سیمانی است 	ازاره	
ساده شیبدار 	خط زمین	دارای شکستگی به علت وجود بادگیرها خط بام
میزان سطوح و بازشوها		
	صفر درصد - بازشوهای رو به فضای عمومی بسته شده‌اند	درصد سطوح نورگیر و تهویه
	۲,۴ درصد	میزان سطوح بازشو ورود و خروج
	۲,۴ درصد	درصد بازشوها در هر جبهه
	درصد بازشوهای نورگیر و تهویه ۳,۱	درصد ۳,۱
	میزان سطوح بازشو ورود و خروج ۲,۱	درصد ۲,۱
	درصد ۵,۲	درصد بازشوها در هر جبهه

عناصر طبیعی

	لوز	جنس و نوع پوشش گیاهی
	-	نمود عناصر طبیعی بستر (نظیر صخره و ...)
	داخل بنا	محل قرار گیری

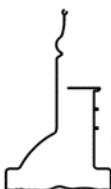
جهت معاابر و ابنيه

کشیدگی ابنيه شمالی جنوبی ، شرقی- غربی و فاقد کشیدگی - جهت معبور شمالی جنوبی	جهت کشیدگی بنا و جهت معاابر
در معبور بازشوها رو به غرب بوده و در وضع موجود بازشوها رو به شرق بسته شده- اند.	جهت گیری بازشوها

رنگ

کرم - قهوه‌ای - خاکستری	رنگ انود
-	تنوع و همنشینی رنگ - مجاز و غیر مجاز
طبیعی	طبیعی یا مصنوعی بودن رنگ
فاقد نورپردازی	نورپردازی

اجزای شناسایی شده

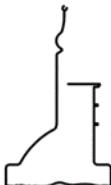

ابعاد ۰,۵ * ۱ متر	رنگ قهوه‌ای	جنس چوب و فلز	تعداد درب مستطیل	شکل درب ۳,۲ متر	۱	۱ * ۲ متر قهوه‌ای کمنگ	رنگ قهوه‌ای	جنس چوبی	تعداد درب دولنگه	۱	۱ * ۲ متر دولنگه	رنگ شکل درب

	نام:		نام:	ابعاد: ارتفاع ۴,۲ متر عرض ۲,۹ متر
				محل قرارگیری: جدار غربی معبر
				شکل: دو بخش

-	اندازه و ابعاد	
داخل بنا	محل قرارگیری (داخلی یا خارجی - و محل نسبت به دیگر اجزا)	
مستطیلی و قوسی	شکل	
گچ	جنس	

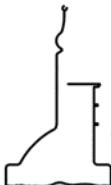

جنس	چوبی	
محل قرارگیری	داخل بنا - زیر بادگیر	
	-	ارتفاع
طح و الگو	در نمای غربی ستار - در نمای شرقی بنا فاقد رخ‌بام است.	-
جنس	گچ	نمای
رنگ	قهوه‌ای کمرنگ	
	فنازی یو یودی	
	ابعاد و اندازه	
	مصالح استفاده در ما بقی جداره	
	فاقد طرح خاص و عقب رفتگی یا جلوآمدگی در نما	

نرده	فارد نرده
اجزای نمادین	فاقد اجزای نمادین

اجزای الحاقی

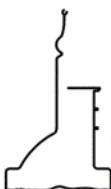
در نمای شرقی معبر کولر به صورت الحاقی به پنجره‌ها الحاق شده (ارتفاع آن از کف معبر برابر با ۱,۲ متر می‌باشد) و در بنای غربی معبر، کولر در داخل بنا با ایجاد حفره در دیوار به بنا الحاق گردیده است.

	در هر دو جبهه معتبر ناودان‌ها چوبی و به رنگ خاکستری است.	جنس	ناودان	

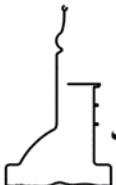
موقعیت و مشخصات معبر		
	عرض معبر ۵ متر	
ارگانیک	نحوه توسعه	
دسترسی	سلسله مراتب معبر	
محدوده بالافصل بافت تاریخی	قدمت	
نماها و دیدها		
تراکم و نحوه همجاوری		
فاقد عمق	عمق بازشوها	یک طبقه - با ارتفاع ۶,۷ متر
فاقد جلو آمدگی	جلوآمدگی بام	۶۳ میزان سطح اشغال بنای مجاور از عرصه
فاقد سایبان و جلوآمدگی	جلوآمدگی ایوان / سایبان	فاقد اتصال نحوه پیوند نما به نماهای مجاور
محصوریت و تنشیبات نماهای مجاور		
در ضلع جنوبی، قسمت ورودی، دارای جلوآمدگی بوده به علاوه بادگیر نیز در این قسمت قرار دارد.	شکستگی سطوح نما	محصوریت (ارتفاع به عرض)
		۱,۳۴ طول نما
		۵۰,۷ متر نمای جنوبی و شمالی ۳۶,۷ - ۳۳,۷ متر نمای شرقی - غربی
ارتفاع نما		
مصالح	۶,۷ متر	ارتفاع طبقات
	-	

کاهگل - سیمان - گچ	جنس مصالح نما (دیوار- سقف - کرسی چینی و...)	۱,۴ ۱,۲ متر	ارتفاع کرسی چینی یا ازاره
خاکی	مصالح کف	۱,۳ متر	ارتفاع دست انداز و بام

ساختار و خطوط اصلی نما				
ساده بدون تزئینات به صورت خطی افقی	خط زمین	ساده	کچها	
برخی پنجره‌ها دارای قاب‌بندی ساده و مستطیلی هستند. 	خط زمین	در مرمت بنا ازاره به ارتفاع ۲,۱ متر و از مصالح سیمان استفاده شده است. 	ازاره	
جنس و نوع پوشش گیاهی: نخل و کویتی محل قرار گیری: داخل ابنيه 	خط بام	خط بام با فرم ستار		
میزان سطوح و بازشوها				
	درصد سطوح نورگیر و تهویه ۳			
	میزان سطوح بازشو ورود و خروج ۷,۲			
	درصد بازشوها در هر جبهه ۱۰,۲			
	درصد بازشوهای نورگیر و تهویه ۱,۰			
	میزان سطوح بازشو ورود و خروج ۱,۷			

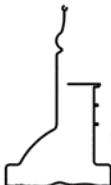
	درصد بازشوها در هر جبهه

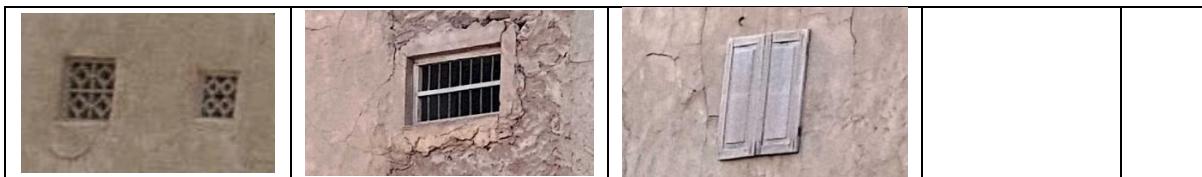
نورپردازی		جهت معابر و ابنيه	
بالای درب اصلی	محل قرارگیری	کشیدگی بنا شرقی غربی معبر اصلی جنوبی غربی - شمال شرقی معبر فرعی جنوب شرقی - شمال غربی	جهت کشیدگی بنا و جهت معابر
پلاستیک	جنس قاب	عمده بازشوها در نمای جنوب شرقی قرار دارند	جهت گیری بازشوها
			رنگ
	اکر یا قهوه کمرنگ		رنگ انود
	-	تنوع و همنشینی رنگ - مجاز و غیر مجاز	
	طبیعی	طبیعی یا مصنوعی بودن رنگ	

اجزای شناسایی شده

۲,۳ متر ارتفاع / ۲,۵ متر عرض	ابعاد درب اصلی $۲,۶۵ \times ۱,۶۱$ متر	ابعاد	
آبی	قهوه‌ی روشن	رنگ	
فلز	چوبی	جنس	
	تعداد درب‌های بیرونی ۳ عدد: دو درب انسان رو و یک درب برای ورود خودرو که بعدها اضافه شده است.	تعداد درب	
دو لنگه دارای یک درب انسان رو داخلی	درب اصلی دو لنگه فاقد قاب‌بندی	شكل درب	

۰,۳*۰,۵ و ۰,۵*۰,۵ متر	۰,۷۵*۰,۷۵ متر	ابعاد	
قهوهای	خاکستری	رنگ	
گچ	چوب و فلز	جنس	
پنجره مشبك	بدون شیشه و درب	شكل	
۴,۰۵ متر	۳,۹۸ متر	ارتفاع پنجره از کف	

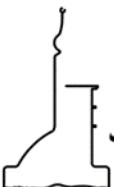

ارتفاع از سقف ۶,۳ متر عرض ۳,۷ متر	ارتفاع از سقف ۵ متر، عرض ۴ متر	ارتفاع از سقف ۵ متر عرض ۳,۲ متر	اندازه و ابعاد	بُرْج
شرق بنا	جنوبی غربی بنا	جداره جنوبی	محل قرارگیری	
دو دهانه	دو دهانه	دو دهانه	شکل	

	-	اندازه و ابعاد	مُبَنٍ
داخل بنا بالای در اتاق	داخل قرارگیری (داخلی یا خارجی - و محل نسبت به دیگر اجزا)		
مربعی		شکل	
خشست یا آجر		جنس	

		تاق با قوس نیم دایره تیرهای سقف از چوب چندل	ترزئینات	آیوان
مسقف و بدون سقف		شکل		
داخل بنا		محل قرار گیری		

سیمان - ساروج	سیمان	جنس	خ
داخل بنا از فضای ورودی خانه به حیاط مرکزی	مقابل در ورود	محل قرارگیری	
-	۰,۴ متر	ارتفاع	

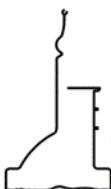

	ارتفاع از کف معب ۲,۹ متر عرض ۱,۷ متر	ابعاد و اندازه	نقشه ۶۰ درجه
	چوب و سیمان و گچ دارای دو پله و سکوی سیمانی - فاقد قاب بندی و طرح خاص	مصالح به کار رفته	

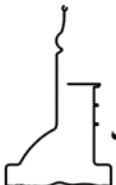
	چوب و فلز خطوط عمودی داخل بنا آبی -	جنس طرح و الگو محل قرارگیری رنگ ابعاد و اندازه	نقشه ۳۰ درجه

فاقد اجزای نمادین	اجزای نمادین
فاقد اجزای الحاقی	اجزای الحاقی

موقعیت و مشخصات معبر	
عرض معبر	۲,۳ - ۲,۶ متر
نحوه توسعه	ارگانیک
سلسله مراتب معبر	دسترسی
قدمت	واقع در بافت تاریخی (مرمت شده)
نماها و دیدها	

مصالح		تراکم و نحوه همچواری	
جدارهای معبر مرمت شده است.	جنس مصالح نما (دیوار-سقف - کرسی چینی و...)	یک طبقه ارتفاع بنای شرقی از لبه بام ۵,۱۵ متر ارتفاع بنای غربی از لبه بام ۳,۳ متر	تعداد طبقات و ارتفاع بناهای مجاور
جدارهای ابینه از گچ - از ارمه ابینه از سیمان	مصالح کف	۸۱,۲ درصد	از عرصه
موزاییک (مرمت شده)		در اثر مرمت مرز اتصال بناها به یکدیگر مشخص نیست	نحوه پیوند نما به نماهای مجاور
سایه روشن، برجستگی و عمق نما		محصوریت و تنشیات نماهای مجاور	
دارای عمق	عمق بازشوها	۱,۴ - ۱,۹۸	محصوریت (ارتفاع به عرض)
فاقد جلو آمدگی	جلوآمدگی بام	۵۴,۳ متر	طول معبر
فاقد ایوان و سایبان در جداره بیرونی	جلوآمدگی ایوان/سایبان	با احتساب دست انداز (ستار) ۶,۶ متر	ارتفاع نما
در برخی از سطوح نما حدوده ۰,۵ متر عقب نشستگی وجود دارد.		-	ارتفاع طبقات
در برخی از سطوح نما حدوده ۰,۵ متر عقب نشستگی وجود دارد.	شکستگی سطوح نما	۱,۴ - ۰,۷ متر	ارتفاع کرسی چینی یا ازاره
		۰,۷ - ۰,۸ متر	ارتفاع دست انداز و بام

ساختار و خطوط اصلی نما

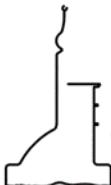
	ساده ازاره بازشوها فاقد قاب‌بندی در برخی مقاطع با فرم ستار ساده بدون تزئینات به صورت خطی افقی در برخی قسمت‌ها دارای حجم بیرون‌زده	کنج‌ها ازاره قاب‌بندی خط بام خط زمین ندارد

میزان سطوح و بازشوها

نورپردازی	عناصر طبیعی
محل قرارگیری: جدارهای بیرونی	نخل و لوز فاقد عناصر طبیعی در جدارهای بیرونی
داخل بنا	محل قرارگیری

رنگ	جهت معابر و ابنيه
در مرمت جدارهای معبر از اندود گچ به رنگ سفید استفاده شده است	رنگ اندود بنها با هندسه مربعی و فاقد کشیدگی معبر شمالی - جنوبی
رنگ‌ها با تم سفید و خاکستری	تنوع و همنشینی رنگ - عمده بازشویی درون معبر رو مجاز و غیر مجاز به غرب

اجزای شناسایی شده

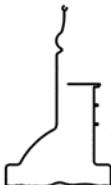
بادگیر	-	-	ابعاد	ج.
ارتفاع ۲,۳ متر	اندازه و ابعاد	خاکستری	رنگ	
جداره شرق معب	محل قرارگیری	فلزی	جنس	
دو لنگه	شكل	۱	تعداد درب	
	تک لنگه	دو لنگه	شکل درب / تقسیمات داخلی	
			مقابل درب به منظور ورود موتور رمپ ایجاد شده است.	

فاقد پله	پله

	-	ابعاد و اندازه	فنای روی
	صالح به کار رفته	سیمان	
	جهت ورود موتورسیکلت به داخل بنا مقابل فضای ورودی تمام اینه یک سطح شیبدار ایجاد شده است	الگو و طرح	

	گچ سفید (مرمت شده)	جنس	ب.
	ستار	طرح والگو	
	۱,۴ متر	ابعاد و اندازه	
	سفید		
		رنگ	

فاقد نرده	نرده
فاقد اجزای نمادین	اجزای نمادین
فاقد اجزای الحاقی	اجزای الحاقی
فاقد ناودان	ناودان

موقعیت و مشخصات معبر	
	عرض معبر ۴,۳ - ۳,۸ متر نحوه توسعه ارگانیک دسترسی محلی سلسله مراتب معبر داخل بافت تاریخی (مرمت شده) قدمت
نماها و دیدها	

مصالح		تراکم و نحوه همجاوری	
گچ - سیمان	جنس مصالح نما (دیوار - سقف - کرسی چینی و...)	یک طبقه	تعداد طبقات و ارتفاع بناهای مجاور
		۳۱ - ۷۳ درصد	میزان سطح اشغال بنای مجاور از عرضه
موزاییک	مصالح کف	مرز میان نماها به دلیل مرمت با مصالح یکسان مشخص نیست.	نحوه پیوند نما به نماهای مجاور
سايه روشن، بر جستگي و عمق نما		محصوریت و تنشیبات نماهای مجاور	
فاقد عمق	عمق بازشوها	۰,۷۲ - ۱,۱۳	محصوریت (ارتفاع به عرض)
	جلوآمدگی بام	۴۴ متر	طول معبر
فاقد جلوآمدگی فضای عمومی	جلوآمدگی ایوان / سایبان	۳,۱ - ۴,۳ متر	ارتفاع نما
		-	ارتفاع طبقات
فاقد شکستگی در سطوح نماها	شکستگی سطوح نما	۰,۷۶ متر	ارتفاع کرسی چینی یا ازاره
		۱,۱۶ متر	ارتفاع دست انداز و بام

ساختار و خطوط اصلی نما		
	دارای پخی و فرورفتگی تا ارتفاع ۲ متر	کنجها
		ازاره - سیمانی ساده

		فاقد قاببندی	قاببندی
	دارای شکستگی به دلیل حذف و اضافه شدن دست انداز بام (ستار)	خط بام	
	خط صاف ساده بدون شیب	خط زمین	

میزان سطوح و بازشوها

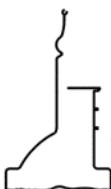
	درصد سطوح نورگیر و تهویه ۱,۹	
	میزان سطوح بازشو ورود و خروج ۷,۷	
	درصد بازشوها در هر جبهه ۹,۶	

عناصر طبیعی

فاقد پوشش گیاهی (در کفسازی سطوحی برای کاشت گیاهان در نظر گرفته شده است)	جنس و نوع پوشش گیاهی
فاقد عناصر طبیعی بستر (نظیر صخره و ...)	نمود عناصر طبیعی بستر (نظیر صخره و ...)
-	محل قرار گیری

نورپردازی	جهت معابر و ابنيه	
بالای درب ورودی	محل قرارگیری	کشیدگی ابنيه شمالی-جنوبی و شرقی
پلاستیکی	جنس قاب	غربی - معب شرقی-غربی
		در هر دو جهت شمالی و جنوبی
رنگ		جهت گیری بازشوها
	سفید	رنگ آندود
	-	تنوع و همنشینی رنگ - مجاز و غیر مجاز
	طبیعی	طبیعی یا مصنوعی بودن رنگ

اجزای شناسایی شده

ابعاد				ج
رنگ	قهوه‌ای روشن	قهوه‌ای		
جنس	چوبی	چوبی		
تعداد درب				
شکل درب / تقسیمات داخلی	دو لنگه نامتقارن	دو لنگه	دو لنگه	

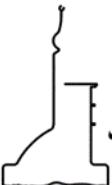

ابعاد	۰,۸۶ * ۰,۴۲ متر		ج
رنگ	خاکستری		
جنس	چوب		
شکل	حافظه‌ای چوبی بدون قابلیت باز شدن		
ارتفاع پنجره از کف	۱,۹۵ متر	۱,۷ متر	

جنس	موزاییک	ج
محل قرارگیری	مقابل درب وردي	
ارتفاع	از کف معبّر ۰,۱۸ متر	

ابعاد و اندازه	عرض ۲,۳ متر ارتفاع ۲,۲ متر	فنای وردي
مصالح به کار رفته	گچ و سیمان (مصالح به کار رفته در جداره)	
الگو و طرح	قابل بیرون زده نسبت به سطح نما	

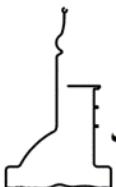

	گچ و گل	جنس	بنده
در برخی مقاطع فاقد رخ بام و در برخی مقاطع دارای رخ بام با فرم ستار	طرح والگو		
ارتفاع ۱,۱ متر	ابعاد و اندازه		

فاقد بادگیر	بادگیر	فاقد نرده و مشبك	نرده و مشبك
فاقد ایوان	ایوان	فاقد اجزای نمادین	اجزای نمادین

ناودان	اجزای الحاقی
ناودان‌ها از جنس لوله پلی‌انیلن از لبه بام بیرون زده‌اند.	جبهه‌های تاسیساتی، سیم‌ها و کولرهای الحاق شده به پنجره‌ها از اجزای الحاقی شناسایی شده هستند.

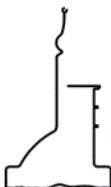

معبر شماره ۸

موقعیت و مشخصات معبر	
	عرض معبر ۵,۷ - ۴,۳ متر
ارگانیک	نحوه توسعه
محلي	سلسله مراتب معبر
محدوده بالفصل بافت تاریخی	قدمت
نماها و دیدها	

مصالح	تراکم و نحوه همچواری		
گچ - سیمان - سنگ آسفالت	جنس مصالح نما (دیوار - سقف - کرسی چینی و...)	یک طبقه	تعداد طبقات و ارتفاع بناهای مجاور
	مصالح کف	۷۰ - ۲۰ درصد	میزان سطح اشغال بنای مجاور از عرصه
گچ - سیمان - سنگ	جنس مصالح نما (دیوار - سقف - کرسی چینی و...)	تغییر در جنس و رنگ مصالح	نحوه پیوند نما به نماهای مجاور
محضوریت و تنشیات نماهای مجاور			محضوریت و تنشیات نما
فاقد عمق	عمق بازشوها	۰,۰ - ۰,۸	محضوریت (ارتفاع به عرض)
فاقد جلوآمدگی بام	جلوآمدگی بام	۴۸,۳	طول معبر
فاقد ایوان و سایبان در فضای عمومی معبر	جلوآمدگی ایوان / سایبان	۳,۵	ارتفاع نما
شکستگی در سطوح معبر به دلیل ایجاد سازه نگهدارنده دیوار ایجاد شده است	عمق بازشوها	-	ارتفاع طبقات
		۰,۰ متر	ارتفاع کرسی چینی یا ازاره
		فاقد دست انداز	ارتفاع دست انداز و بام

ساختار و خطوط اصلی نما			
جدارهای فاقد قاب‌بندی هستند و تنها در فضای ورودی شاهد قاب‌بندی هستیم.	قاب‌بندی		کنج‌ها

در یک جداره خط با ساده دارای شکستگی‌های جزئی - در جداره دیگر خط بام دارای شکستگی به دلیل وجود بادگیر	خط بام		
خط صاف ساده	خط زمین		ساده
	سنگی و سیمانی		ازاره

میزان سطوح و بازشوها

	درصد سطوح نورگیر و تهویه ۳,۹
	درصد سطوح ترکیبی (درب-پنجره) ۱۵,۹
	میزان سطوح بازشو ورود و خروج ۱۰,۵
	درصد بازشوها در هر جبهه ۳۰,۳

عناصر طبیعی

	فاقد پوشش گیاهی در فضای عمومی معتبر - داخل اینیه نخل	جنس و نوع پوشش گیاهی
	فاقد عناصر طبیعی	نمود عناصر طبیعی بستر (نظیر صخره و ...)
	داخل اینیه	محل قرار گیری

جهت معابر و اینیه

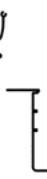
جهت کشیدگی اینیه بیشتر شرقی - غربی و معبر شرقی - غربی	جهت کشیدگی بنا و جهت معابر
شمالی و جنوبی	جهت گیری بازشوها

رنگ

جاداره‌ها سفید از اردها خاکستری	رنگ آندود
-	تنوع و همنشینی رنگ - مجاز و غیر مجاز
طبیعی	طبیعی یا مصنوعی بودن رنگ

نورپردازی

	به طور کلی معبر فاقد نورپردازی است و یک از اینیه دارای نورپردازی در زیر سایبان (رخ‌بام) و بالای فضای ورودی می‌باشد.	محل قرارگیری
		پلاستیک

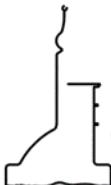

اجزای شناسایی شده

ارتفاع ۲,۴ متر در عرض ۲,۸ متر	۱,۹ * ۱,۴ متر	ابعاد	ج
سفید و زرد	قهوه‌ای تیره	رنگ	
فلز و شیشه	چوبی	جنس	
۱	۱	تعداد درب	
دو لنگه - مخصوص ورود خودرو	دو لنگه - مخصوص ورود انسان	شکل درب / تقسیمات داخلی	

ارتفاع ۲,۵ متر در عرض ۱,۹ متر	ارتفاع ۲,۵ متر در عرض ۱,۹ متر	ابعاد	ج
سفید	سفید	رنگ	
فلز و شیشه	فلز و شیشه	جنس	
۲	۱	تعداد درب	
۳ لته‌ای	۴ لته‌ای	شکل درب / تقسیمات داخلی	

ارتفاع ۱,۳۶، عرض ۱,۴۲	عرض ۰,۴۴ متر، ارتفاع ۰,۲۵ متر	عرض ۱,۳۶ متر، ارتفاع ۱,۱ متر	ابعاد	ج
سفید	سفید	سفید	رنگ	
فلز و شیشه	فلز و چوب	فلز و شیشه	جنس	
مربعی دارای قوس	مستطیلی	مربع مستطیل	شكل	
۱,۳ متر	۲,۴ متر	۱ متر	ارتفاع پنجره از کف	

فاقد مشبك	مشبك		-	اندازه و ابعاد	بُلْجِي
فاقد ایوان	ایوان		جداره جنوبی معتبر (با فاصله از لبه جداره)	محل قرارگیری	
فاقد پله	پله		دو بخش	شكل	

	عرض ۲,۸ متر ارتفاع ۳,۲ متر	ابعاد و اندازه	فضای ورودی
	گچ (مصالح استفاده در مابقی سطوح نما)	مصالح به کار رفته	
	قب بیرون زده نسبت به سطح نما	الگو و طرح	

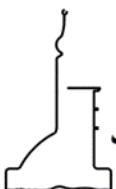
	کمپوزیت	جنس	رنج
	ساده بیرون زده از لبه بام	طرح و الگو	
	-	ابعاد و اندازه	
	سفید	رنگ	

فاقد نرده	نرده

ناودان ناودان از جنس لوله پلی اتیلن که از لبه بام بیرون زده است.	اجزای نمادین نصب دعا بالای درب ورودی
اجزای الحاقی	
اجزای الحاقی در این معتبر شامل کولرهای الحاق شده به نما و سکو برای نشستن می‌باشد.	سايبان

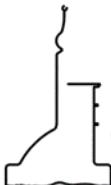
در این جداره رخ بام بنا به عنوان سایبان عمل می‌کند که در بالا به آن اشاره شد.

موقعیت و مشخصات معبر			
مصالح		تراکم و نحوه همچواری	
گچ سیمان	جنس مصالح نما (دیوار - سقف - کرسی چینی و...)	یک طبقه	تعداد طبقات و ارتفاع بناهای مجاور
	سنگ	۷۰ - ۲۸ درصد	سطح اشغال بنای مجاور از عرصه
سایه روشن، بر جستگی و عمق نما		شکستگی در سطوح و تغییر در روشنی و تیرگی رنگ مصالح	نحوه پیوند نما به نماهای مجاور
محضوریت و تنشیات نماهای مجاور			
فاقد عمق	عمق بازشوها	۰,۵ - ۰,۶۷	محضوریت (ارتفاع به عرض)
فاقد جلو آمدگی	جلوآمدگی بام	۵۸ متر	طول معبر
فاقد ایوان در فضای عمومی	جلوآمدگی ایوان / سایبان	۲,۸۵	ارتفاع نما
فاقد شکستگی شاخص - بنایها با شکستگی جزئی به یکدیگر متصل شده‌اند	شکستگی سطوح نما	-	ارتفاع طبقات
		فاقد ازاره	ارتفاع کرسی چینی یا ازاره
		فاقد دست انداز بام	ارتفاع دست انداز و بام
ساختار و خطوط اصلی نما			
فاقد قاببندی	قاببندی	ساده	کنجها
در جداره غربی صاف و ساده	خط زمین	جداره غربی فاقد ازاره - جداره شرقی در برخی قسمتها دارای ازاره سیمانی	ازاره
شرقی در برخی قسمتها دارای حجم برآمده			

			خط بام
دارای شکستگی			
میزان سطوح و بازشوها			
	٤,٣ درصد	درصد سطوح نورگیر و تهویه	
	٢,٤ درصد	میزان سطوح بازشو ورود و خروج	
	٦,٧ درصد	درصد بازشوها در هر جبهه	
نورپردازی		عناصر طبیعی	
نورپردازی معبرا از طریق تیر برق‌های چوبی در طول معبرا			جنس و نوع پوشش گیاهی
			نمود عناصر طبیعی بستر (نظیر صخره و ...)
			داخل ابنيه محل قرار گیری
جهت معاابر و ابنيه			
کشیدگی ابنيه شرقی-غربی و شمالی جنوبی جهت معبرا شمالی-جنوبی			جهت کشیدگی بنا و جهت معاابر
بازشوهای نور و تهويه بيشتر در جداره غربي قرار دارند			جهت گيری بازشوها
رنگ			
قهوهای روشن			رنگ اندو
بعد از مرمت معبرا و همسطح نمودن درب ورود، پرامون آن از گچ با رنگ سفید استفاده شده است.			تنوع و همنشینی رنگ - مجاز و غير مجاز
طبیعی			طبیعی یا مصنوعی بودن رنگ

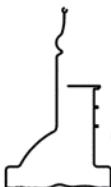
اجزای شناسایی شده

	ابعاد	۱,۸ * ۱ متر		ج
	رنگ	قهوه‌ای		
	جنس	چوبی		
	تعداد درب	۱		
	دو لنگه		شکل درب / تقسیمات داخلی	

	ابعاد	عرض ۰,۸ متر ارتفاع نامعلوم	۰,۴ * ۰,۷ متر	ج
	رنگ	قهوه‌ای	-	
	جنس	چوب و فلز	فاقد قاب	
	شکل	مستطیل. تهويه و دارای نرده فلزي و دربهای چوبی که از داخل باز و بسته می‌شوند. به علت کفسازی برای معبیر بخشی از پنجره در زیر زمین قرار گرفته است.	مستطیل. مخصوص درب برای نرده و فاقد تهويه و دارای نرده فلزي	
	ارتفاع پنجره از کف	۱,۷ متر	.	

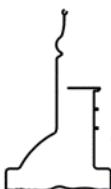
	اندازه و ابعاد	۳,۸ * ۲,۷ متر		ج
	محل قرارگیری	جداره غربی		
	شکل	دو دهانه		

مشبک	فاقد مشبک
ایوان	فاقد ایوان قابل مشاهده در فضای عمومی معبیر
پله	فاقد پله
فضای ورودی	فاقد فضای ورودی

نرده	فاقد نرده	فاقد اجزای نمادین	اجزای نمادین
سیمانی	ابنیه در جداره غربی فاقد رخ‌بام و لبه بام هستند. در برخی قسمت‌های جداره شرقی به صورت لبه بیرون زده از لبه بام	جنس	نـ۷
طرح و الگو	-	ابعاد و اندازه	
خاکستری		رنگ	
ناودان		اجزای الحاقی	
جداره غربی فاقد ناودان - جداره شرقی دارای ناودان از جنس لوله پلیکا بیرون زده از لبه بام		در این معتبر اجزای الحاقی کولرهای الحاق شده به پنجره را می‌توان نام برد	

معبر شماره ۱۰

موقعیت و مشخصات معبر

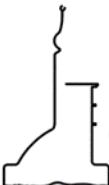
عرض معبر	۱۸ متر (بر اساس نقشه پارسل‌ها عرض معبر ۸ متر می‌باشد)

نحوه توسعه	ارگانیک

سلسله مراتب معبر	دسترسی محلی

قدمت	داخل بافت تاریخی

نماها و دیدها

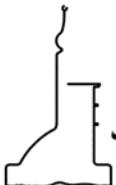

مصالح		تراکم و نحوه همچواری		
گچ و سیمان	جنس مصالح نما (دیوار- سقف - کرسی چینی و...)	یک طبقه	تعداد طبقات و ارتفاع بناهای مجاور	
		۸۱-۴۵ درصد	میزان سطح اشغال بنای مجاور از عرصه	
آسفالت و خاکی	مصالح کف	تغییر مصالح و تغییر رنگ	نحوه پیوند نما به نماهای مجاور	
سايه روشن، برجستگي و عمق نما		محصوریت و تنشیات نماهای مجاور		
فاقد عمق	عمق بازشوها	۰,۲۱	محصوریت (ارتفاع به عرض)	
فاقد جلو آمدگی	جلوآمدگی بام	۲۳ متر	طول معبر	
فاقد ایوان و سایبان	جلوآمدگی ایوان / سایبان	۳,۹ متر	ارتفاع نما	
شکستگی در سطوح تنها در فضای ورودی وجود دارد	شکستگی سطوح نما	-	ارتفاع طبقات	
		۰,۷-۰,۶ متر	ارتفاع کرسی چینی یا ازاره	
		۰,۹-۱,۲ متر	ارتفاع دست انداز و بام	

ساختار و خطوط اصلی نما		
	ساده	کچ ها
	سیمانی ساده	ازاره
	فاقد قاببندی	قاببندی
	در برخی قسمت ها دارای شکستگی میان اینه و در برخی قسمت ها خط صاف	خط بام
	خط صاف ساده فاقد شیب	خط زمین

میزان سطوح و بازشوها		
	درصد سطوح نورگیر و تهويه ۰,۴	
	میزان سطوح بازشو ورود و خروج ۴,۹	
	درصد بازشوها در هر جبهه ۵,۳	
	درصد بازشوهای نورگیر و تهويه ۰,۰ درصد	
	میزان سطوح بازشو ورود و خروج ۰ درصد	
	درصد بازشوها در هر جبهه ۰,۰ درصد	
عناصر طبیعی		

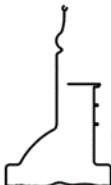

	نخل	جنس و نوع پوشش گیاهی
-	نمود عناصر طبیعی بستر (نظیر صخره و ...)	
داخل بنا	محل قرار گیری	

جهت معابر و ابنيه	
ابنيه قادر کشیدگی خاص - معبر به دلیل عرض زیاد به فضای مریع مستطیل تبدیل شده است	جهت کشیدگی بنا و جهت معابر
در جداره شرقی و غربی بازشوها کوچک تعییه شده است.	جهت گیری بازشوها
رنگ	
سفید - خاکستری	رنگ انود
-	تنوع و همنشینی رنگ - مجاز و غیر مجاز
طبیعی	طبیعی یا مصنوعی بودن رنگ
قاد نورپردازی	نورپردازی

اجزای شناسایی شده

	۲,۳ * ۱,۳ متر	ابعاد	ج
	قهقههای	رنگ	
	چوبی	جنس	
	۱	تعداد درب	
	دو لنگه	شكل درب / تقسیمات داخلی	

بادگیر	* ۰,۵۲ * ۰,۲۶ متر	* ۰,۳۷ متر	ابعاد	بنچ
محل قرارگیری: در لایه دوم نما قرار گرفته و تنها بخشی از آن از فضای عمومی عبور قابل مشاهده است.	خاکستری	قهوه‌ای	رنگ	
شکل: دو بخش	چوب و فلز	فلز	جنس	
مستطیلی فاقد درب برای باز و بسته شدن	مستطیل		شكل	
ارتفاع پنجره از کف	۰,۲ متر	۰,۵ متر		

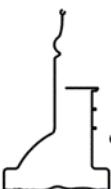
فاقد مشبك	مشبك	بنچ
فاقد ایوان قابل مشاهده در فضای عمومی عبور	ایوان	
فاقد پله	پله	

	ارتفاع ۳,۹ متر در عرض ۳,۶ متر	ابعاد و اندازه	فنای ورودی
	گچ و موزاییک	مصالح به کار رفته	
	دارای سکو در دو طرف و رخیام دندانه‌ای. کلیت فضای ورودی حجمی جلو آمده نسبت سطح نما می‌باشد.	الگو و طرح	

	گچ	جنس	بنچ
	در برخی قسمت‌های رخیام از ستار و برخی دیگر از فرم‌های دندانه‌ای استفاده شده است.	طرح و الگو	
	ابعاد و اندازه	۰,۹ - ۱,۲ متر	

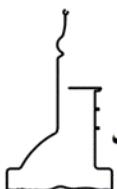
	فلز	جنس	بنچ
	فلزی با میله‌های عمودی	طرح و الگو	
	لایه دوم نما (از فاصله دور قابل رویت است)	محل قرارگیری	
	سیز	رنگ	
	ارتفاع ۰,۵ متر	ابعاد و اندازه	

فاقد اجزای نمادین	اجزای نمادین	بنچ

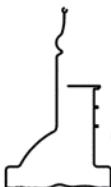
نادوان	اجزای الحاقی
لوله پلی اتیلن بیرون زده از لبه بام	مخزن آب و کولرهای نصب شده مقابل پنجره از اجزای الحاقی مشاهده شده در این معتبر هستند.

معبر شماره ۱۱

موقعیت و مشخصات معبر		
		عرض معبر: ۵,۳ متر
		نحوه توسعه: نیمه ارگانیک
		سلسله مراتب معبر: دسترسی محلی
		قدمت: بافت میانی
نماها و دیدها		

مصالح		تراکم و نحوه همچواری	
گچ - سیمان - سنگ	جنس مصالح نما (دیوار- سقف - کرسی چینی و...)	یک و دو طبقه ۴۵ تا ۱۰۰ درصد	تعداد طبقات و ارتفاع بناهای همچوار میزان سطح اشغال بناهای همچوار از عرصه
آسفالت	مصالح کف	- تغییر در مصالح - اختلاف ارتفاع - تغییر در رنگ	نحوه پیوند نما به نماهای همچوار
سایه روشن، بر جستگی و عمق نما		محصوریت و تنشیات نماهای همچوار	
متغیر	عمق بازشوها	۰,۵۹ - ۰,۶۷	محصوریت (ارتفاع به عرض)
فاقد جلو آمدگی	جلوآمدگی بام	۱۴۸ متر	طول معبر
در یک مورد از بناهای معبر سایبان ورودید دارای جلو آمدگی است	جلوآمدگی ایوان / سایبان	۳,۵۷	ارتفاع نما
فاقد شکستگی عمده، تنها در فضاهای ورودی شکستگی در سطوح هستیم	شکستگی سطوح نما	ارتفاع طبقه دوم ۵ متر ۰,۳ تا ۱,۰ متر	ارتفاع طبقات ارتفاع کرسی چینی یا ازاره
		فاقد دست انداز	ارتفاع دست انداز و بام

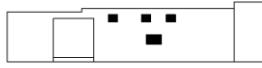
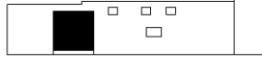
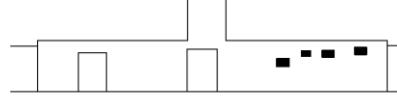
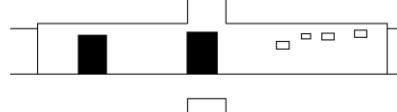
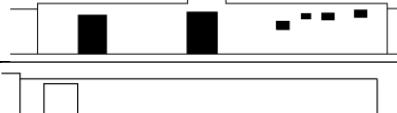
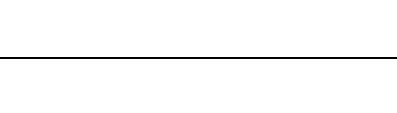
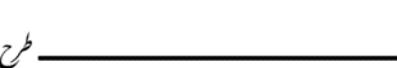

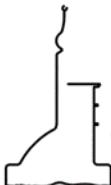

ساختار و خطوط اصلی نما

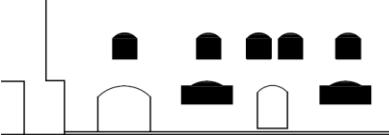
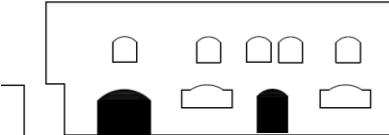
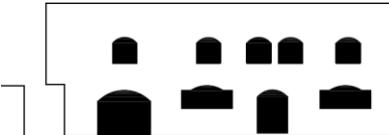
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>کنچها</th><th>ساده</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ازاره</td><td>سنگی و سیمانی ساده</td></tr> <tr> <td>قاببندی</td><td>در یک مورد از بنایی معبر جداره دارای قاببندی می‌باشد.</td></tr> <tr> <td>خط بام</td><td>دارای شکستگی</td></tr> <tr> <td>خط زمین</td><td>صف ساده فاقد شیب - در برخی قسمت‌ها اتصال جداره به زمین دارای برآمدگی است.</td></tr> </tbody> </table>	کنچها	ساده	ازاره	سنگی و سیمانی ساده	قاببندی	در یک مورد از بنایی معبر جداره دارای قاببندی می‌باشد.	خط بام	دارای شکستگی	خط زمین	صف ساده فاقد شیب - در برخی قسمت‌ها اتصال جداره به زمین دارای برآمدگی است.
کنچها	ساده										
ازاره	سنگی و سیمانی ساده										
قاببندی	در یک مورد از بنایی معبر جداره دارای قاببندی می‌باشد.										
خط بام	دارای شکستگی										
خط زمین	صف ساده فاقد شیب - در برخی قسمت‌ها اتصال جداره به زمین دارای برآمدگی است.										

میزان سطوح و بازشوها

	درصد سطوح نورگیر و تهویه ۲,۸
	میزان سطوح بازشو ورود و خروج ۱۳,۳ درصد
	درصد بازشوها در هر جبهه ۱۶,۲ درصد
	درصد بازشوهای نورگیر و تهویه ۱,۵ درصد
	میزان سطوح بازشو ورود و خروج ۱۱,۸ درصد
	درصد بازشوها در هر جبهه ۱۳,۴ درصد
	درصد بازشوهای نورگیر و تهویه ۰ درصد
	میزان سطوح بازشو ورود و خروج ۸,۵ درصد
	درصد بازشوها در هر جبهه ۸,۵ درصد
	درصد بازشوهای نورگیر و تهویه ۱۰,۵ درصد
	میزان سطوح بازشو ورود و خروج ۷,۵ درصد

  	درصد بازشوها در هر جبهه	۱۸,۱۱ درصد

نورپردازی	عناصر طبیعی
معبر دارای نورپردازی بر روی تیرهای برق می‌باشد.	نخل و لوز
	- نمود عناصر طبیعی بستر (نظیر صخره و ...)
	داخل اینیه محل قرار گیری

رنگ	جهت معابر و اینیه
در این معبر برخی اینیه از مصالح مدرن تر و ناهمگون نظیر سنگ و آجر استفاده کرده‌اند که نسبت به مصالح سنتی بافت رنگ متفاوتی دارند.	ابنیه فاقد کشیدگی - شمالی جنوبی - شرقی غربی و معبر شمالی جنوبی
سفید - قهوه‌ای - صورتی - زرد	جهت کشیدگی بنا و جهت معابر در هر دو جهت شرقی و غربی رنگ اندود

اجزای شناسایی شده

۱,۸ * ۲,۶ متر	ارتفاع ۲,۸ متر - عرض ۳,۲ متر	۲,۴ * ۲,۶ متر	۲,۹ * ۲,۱ متر	ابعاد	۲۰
زرد	زرد	آبی کم رنگ	کرم	رنگ	
فلز	فلز	فلز	فلز و شیشه	جنس	
۱	۱	۱	۱	تعداد درب	
درب دو لنگه ورود و خروج انسان	درب ورود و خروج خودرو - دو لنگه دارای قوس	دو لنگه	دو لنگه	شکل درب / تقسیمات داخلی	

عرض ۳,۸ در ارتفاع ۱,۴ متر	۰,۳۷ * ۰,۶۴ متر	۰,۵۱ * ۰,۸۴ متر	۱,۴۶ * ۱,۵۵ متر	ابعاد	ارتفاع پنجره از کف
زرد	خاکستری	خاکستری	زرد	رنگ	
فلز و شیشه	چوب و فلز	قاب چوبی با توری فلزی	فلز و شیشه	جنس	
مستطیلی دارای قوس	مستطیلی	مستطیلی	مربی دارای قوس	شکل	
۱,۷ متر	۲,۴۷ متر	۲,۶ متر	۴,۴ متر		

فاقد مشیک	مشیک
فاقد ایوان	ایوان

اندازه و ابعاد ۴,۳ * ۲,۷ متر	بادگیر	سنگ	جنس	پله
جداره غربی		مقابل درب ورود	محل قرارگیری	
دوبخشی		۰,۲ متر	ارتفاع	

عرض ۳,۴ متر در ارتفاع ۳ متر	ابعاد و اندازه	فضای ورودی
-		
گچ و سیمان سنگ	مصالح به کار رفته	
حجم ساده بیرون زده بالای ورودی دارای حجم بیرون زده است.	الگو و طرح	

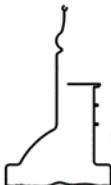
آجر	جنس	نجه
تریئنات آجرچینی	طرح والگو	
-	ابعاد و اندازه	
زرد	رنگ	

	<table border="1"> <thead> <tr> <th>فلز</th><th>جنس</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ساده دارای خطوط عمودی</td><td>طرح و الگو</td></tr> <tr> <td>مقابل پنجره</td><td>محل قرارگیری</td></tr> <tr> <td>زرد</td><td>رنگ</td></tr> <tr> <td>برابر با ابعاد پنجره</td><td>ابعاد و اندازه</td></tr> </tbody> </table>	فلز	جنس	ساده دارای خطوط عمودی	طرح و الگو	مقابل پنجره	محل قرارگیری	زرد	رنگ	برابر با ابعاد پنجره	ابعاد و اندازه	۲
فلز	جنس											
ساده دارای خطوط عمودی	طرح و الگو											
مقابل پنجره	محل قرارگیری											
زرد	رنگ											
برابر با ابعاد پنجره	ابعاد و اندازه											

ناودان	اجزای نمادین
از جنس لوله پلی اتیلن - بیرون زده از لبه بام 	کتیبه کاشی کاری شده بالای درب ورودی از اجزای نمادین

اجزای الحاقی
اجزای الحاقی به جدارهای کوکلهای می‌باشند که در برخی از موارد نیز بالای آنها سایبان نصب شده است. همچنین سطل‌های زباله فلزی به عنوان مبلمان شهری در این معبر وجود دارند.

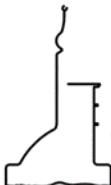

موقعیت و مشخصات معبر		
	عرض معبر	۸ متر
	نحوه توسعه	برنامه ریزی شده
	سلسله مراتب معبر	دسترسی محلی
قدمت: بافت جدید		در این معبر به دلیل تغییر نحوه استقرار بنا بسیاری از عناصر و اجزای اینیه در لایه دوم نما قرار گرفته و به عنوان اجزای جداره معبر در نظر گرفته نمی‌شوند.

نماها و دیدها	

محصوریت و تناسبات نماهای مجاور		تراکم و نحوه همچواری	
۰,۲۵ متر	محصوریت (ارتفاع به عرض)	۲ طبقه	تعداد طبقات و ارتفاع بناهای مجاور
۷۰ متر	طول معبر	۷۶-۳۴ درصد	میزان سطح اشغال بنای مجاور از عرصه
ارتفاع نمای لایه اول ۲ متر	ارتفاع نما	تغییر جنس و رنگ مصالح	نحوه پیوند نما به نماهای مجاور
ارتفاع طبقات		مصالح	
-	ارتفاع کرسی چینی یا ازاره	سیمان - سرامیک - سنگ	جنس مصالح نما (دیوار- سقف - کرسی چینی و...)
۰,۳ متر		پیاده رو: موزاییک / سواره رو: خاکی	مصالح کف
فاقد دست انداز	ارتفاع دست انداز و بام		
سایه روشن، بر جستگی و عمق نما			
فاقد عمق			عمق بازشوها
فاقد جلو امدگی			جلوآمدگی بام
برخی از اینیه در داخل بنا سایبان از جنس ایرانیت و آزبست ایجاد کرده‌اند.			جلوآمدگی ایوان / سایبان
در لایه دوم با ستون‌ها و افزایش ارتفاع دیوار عرصه در نما شکستگی ایجاد شده است.			شکستگی سطوح نما

ساختار و خطوط اصلی نما		
	در ابتدا و انتهای معبر دارای پخی ساده هستند.	کنجها

	در برخی اینه از ارتفاع ۳۰ سانتیمتر از جنس سنگ یا سرامیک و برخی دیگر از اینه فاقد از ارتفاعه اند	ازاره
	ابنیه فاقد قاببندی هستند	قاببندی
	خط بام یکپارچه (تنها به دلیل الحاق منبعهای آب خط بام دچار اختشاش شده است)	خط بام
	صف ساده فاقد شیب	خط زمین

میزان سطوح و بازشوها

	درصد سطوح نورگیر و تهویه ۰	درصد
	میزان سطوح بازشو ورود و خروج ۳۷,۷	درصد
	درصد بازشوها در هر جبهه ۳۷,۷	درصد

عناصر طبیعی

	نخل و لوز	جنس و نوع پوشش گیاهی
	-	نمود عناصر طبیعی بستر (نظیر صخره و ...)
	پوشش گیاهی هم در داخل اینه هم در فضای عمومی معتبر موجود است	محل قرار گیری

جهت معابر و اینه

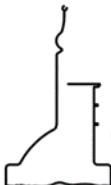
جهت کشیدگی قطعات شمالی- جنوبی و اینه فاقد کشیدگی خاص هستند.	جهت کشیدگی بنا و جهت معابر
جهت معبر شرقی- غربی	
بازشوها در هر دو جهت شمالی و جنوبی قرار دارند.	جهت گیری بازشوها

رنگ

رنگ اندود لایه دوم کرم رنگ است و لایه اول طیف متنوعی از رنگهای را شامل می‌شود.	رنگ اندود
در این معبر از سرامیک با تضاد رنگی شدید استفاده شده است.	تنوع و همنشینی رنگ - مجاز و غیر مجاز
مصنوعی (برخی قسمتهای جداره رنگ آمیزی شده است).	طبیعی یا مصنوعی بودن رنگ

نورپردازی

	نورپردازی توسط تیرهای برق موجود است.

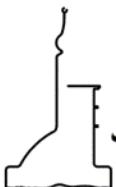
اجزای شناسایی شده

	عرض ۱,۹ متر ارتفاع ۲ متر	ابعاد	ج. ۲.
	بنفس کمنگ	رنگ	
	فلز	جنس	
	عموم درب‌های این معبر به صورت مشترک برای انسان و خودرو هستند.	تعداد درب	
	دو لنگه دارای درب داخلی برای ورود انسان و خودرو	شكل درب / تقسیمات داخلی	

فاقد پله	پله	فاقد پنجره در لایه اول نما	پنجره
فاقد فضای ورودی	فضای ورودی	فاقد بادگیر	بادگیر
فاقد نرده	نرده	فاقد مشبك	مشبك
فاقد رخام	رخام	فاقد ایوان قابل مشاهده در فضای عمومی	ایوان
فاقد ناودان	ناودان	فاقد اجزای نمادین	اجزای نمادین

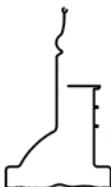
اجزای الحاقی

ساختمان از جنس ایرانیت و آزبست	منععهای آب	کولرهای گازی

موقعیت و مشخصات معبر	
	عرض معبر ۸,۶ - ۱۲,۸ متر
ارگانیک	نحوه توسعه
جمع و پخش کننده	سلسله مراتب معبر
محدوده بالافصل بافت تاریخی	قدمت
نماها و دیدها	

تراکم و نحوه همچواری	سایه روشن، برجستگی و عمق نما
تعداد طبقات و ارتفاع بناهای همچوار: یک طبقه	عمق بازشوها: فاقد عمق
میزان سطح اشغال بنای همچوار از عرصه: ۹۷ - ۲۶ درصد	جلوآمدگی بام: فاقد جلوآمدگی؛ فاقد ایوان یا سایبان
نحوه پیوند نما به نماهای همچوار: تغییر در رنگ مصالح به دلیل طول عمر متفاوت و اختلاف ارتفاع	شکستگی سطوح نما: فاقد شکستگی
محصوریت و تنشیبات نماهای همچوار	
محصوریت (ارتفاع به عرض): ۰,۴ - ۰,۲۷	ساختار و خطوط اصلی نما
طول معبر: ۶۴ متر	کنجها: ساده
ارتفاع نما: ۳,۴۷ متر	ازاره: فاقد ازاره
ارتفاع طبقات: ۱	قاببندی: فاقد قاببندی
ارتفاع کرسی چینی یا ازاره: فاقد ازاره یا کرسی چینی	خط بام: دارای شکستگی در نقاط اتصال ابنيه
ارتفاع دست انداز و بام: فاقد دست انداز بام	خط زمین: ساده فاقد شیب
مصالح	
جنس مصالح نما (دیوار-سقف-کرسی چینی و...)	گچ - سیمان
مصالح کف	آسفالت

میزان سطوح و بازشوها

	۲,۶ درصد	درصد سطوح نورگیر و تهویه
	۱۴,۳ درصد	میزان سطوح بازشو ورود و خروج
	۱۶,۹ درصد	درصد بازشوها در هر جبهه

جعت معابر و ابنيه

جهت کشیدگی بنا و جهت معابر: ابنيه دارای کشیدگی شمالی-جنوبی و شرقی-غربی و معبر جهت شرقی- غربی

جهت گیری بازشوها: شمالی و جنوبی

رنگ

رنگ اندود: قهوه‌ای روشن طبیعی یا مصنوعی بودن رنگ: طبیعی

عناصر طبیعی

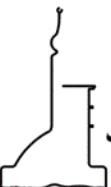
جنس و نوع پوشش گیاهی:
تخل
نمود عناصر طبیعی بستر
(نظیر صخره و ...):-
 محل قرار گیری: داخل بنا

اجزای شناسایی شده

	۰,۹ * ۰,۶ متر	ابعاد	۱
قهوهای کمرنگ / خاکستری		رنگ	
چوبی		جنس	
۱		تعداد درب	
دو لنگه	شكل درب / تقسیمات داخلی		

		۱,۵ * ۰,۲ متر	ابعاد	۲
قهوهای		زرد	رنگ	
فلز/شیشه		فلز و شیشه	جنس	
۱		۱	تعداد درب	
دو لنگه	لته / دو لنگه بازشو	شكل درب / تقسیمات داخلی		

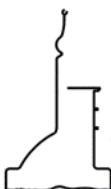
		۰,۵۷ * ۰,۷۲ متر (در گذشته مانند پنجره کناری بوده که به منظور جلوگیری از پرت دمایی و اضافه کردن کولر ما بقی پنجره بسته شده است)	۰,۹ * ۰,۹ متر	ابعاد	۳
قهوهای	خاکستری	رنگ			
قاب فلزی	چوب و شیشه	جنس			
مستطیل	مربع	شكل			
۱,۲ متر	۱,۲۷ متر	ارتفاع پنجره از کف			

فاقد بادگیر	بادگیر
	اندازه و ابعاد محل قرارگیری (داخلی یا خارجی - و محل نسبت به دیگر اجزا)
	مشتمل بر مستیلی
	شکل جنس
رخ‌بام: فاقد رخ‌بام	ایوان: فاقد ایوان
نرده: فاقد نرده	پله: فاقد پله
اجزای نمادین: فاقد اجزای نمادین	فضای ورودی: فاقد فضای ورودی

ناودان	اجزای الحاقی
ناودان از دو جنس چوبی و پولیکا 	کولر الحاق شده به پنجره

موقعیت و مشخصات معبر		
	عرض معبر ۲۶ - ۹ متر	
	نحوه توسعه برنامه‌ریزی شده	
	سلسله مراتب معبر جمع و پخش کننده	
	قدمت داخل بافت تاریخی	

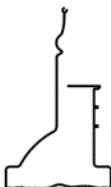
نماها و دیدها		

محصوریت و تنشیبات نماهای هم‌جاوای		تراکم و نحوه هم‌جاواری	
۰,۳۳ - ۰,۱۲	محصوریت (ارتفاع به عرض)	یک و دو طبقه	تعداد طبقات و ارتفاع بناهای هم‌جاوار
۲۱۶ متر	طول معبر	۲۸ - ۱۰۰ درصد	میزان سطح اشغال بنای هم‌جاوار از عرصه
۳ متر	ارتفاع نما	تغییر مصالح	نحوه پیوند نما به نماهای هم‌جاوای
۰ متر	ارتفاع دست انداز و بام	۰,۴۶ متر	ارتفاع طبقات ارتفاع کرسی چینی یا ازاره

سايه روشن، بر جستگي و عميق نما		
فاقد عمق	عمق بازشوها	
در قسمت فوقانی ورودی تجاری بام دارای جلو آمدگی است.	جلوآمدگی بام	
فاقد ایوان در فضای عمومی معبر - قسمت فوقانی ورودی های تجاری دارای سایبان است.	جلوآمدگی ایوان / سایبان	
جداره شمالی دارای شکستگی های در سطوح نما بوده به طوری که در پلان فضاهای مثلثی مقابل ابنيه وجود دارد. همچنین شکستگی در نمای برخی ابنيه به دليل ایجاد ورودی خودرو ایجاد شده است.	شکستگی سطوح نما	

مصالح		
جنس مصالح نما (دیوار- سقف - کرسی چینی و...)	گچ - سیمان - سنگ - سرامیک - آجر	
سواره رو از جنس آسفالت - پیاده رو در قسمت هایی آسفالت و موzaïek و در دیگر قسمت ها فاقد کف سازی است.	مصالح کف	

ساختار و خطوط اصلی نما		
	ساده	کنجها

ازاره	در این معبر شاهد طیف متنوعی از ازاره هستیم. که شامل انواع ازاره سیمانی، سنگی، سرامیکی و فاقد ازاره را در بر می‌گیرد.
قابل بندی	فاقد قاب بندی
خط بام	در برخی قسمت‌ها دارای شکستگی (به دلیل وجود بادگیر، ساختمان‌های دو طبقه و خرپشته در اینیه جدید)
خط زمین	صف ساده

میزان سطوح و بازشوها

     	۱,۶ درصد در صد سطوح نورگیر و تهویه ۴۳,۵ درصد در صد سطوح ترکیبی (درب-پنجره) ۸,۱ درصد میزان سطوح بازشو ورود و خروج ۵۳,۳ درصد در صد بازشوها در هر جبهه ۱۵,۶ درصد در صد سطوح ترکیبی (درب پنجره) ۱۸ درصد میزان سطوح بازشو ورود و خروج ۳۳,۶ درصد در صد بازشوها در هر جبهه

عناصر طبیعی

	جنس و نوع پوشش گیاهی: کویتی در فضای عمومی و نخل در داخل اینیه نمود عناصر طبیعی بستر (نظیر صخره و ...): - محل قرار گیری داخل اینیه و فضای عمومی در پیاده رو

جهت معابر و اینیه

اینیه عموماً دارای کشیدگی شمالی جنوبی هستند. معبر دارای جهت شرقی غربی به هر دو جبهه شمالی و جنوبی	جهت کشیدگی بنا و جهت معابر جهت گیری بازشوها

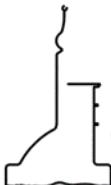
رنگ

طیف‌های متنوعی از رنگ‌های زرد مشکی سفید کرم و ...	رنگ اندو
در این معبر از مصالح با رنگ‌های متنوع و متضاد استفاده شده است.	تنوع و همنشینی رنگ - مجاز و غیر مجاز
	طبیعی یا مصنوعی بودن رنگ

نورپردازی

از طریق تیر برق

اجزای شناسایی شده

درب-پنجوه		ابعاد	ج
عرض ۲,۴ * ارتفاع ۱,۸ متر	عرض ۲,۶ * ارتفاع ۲,۶ متر	رنگ	
		آبی	
		فلز	
درب تمام شیشه‌ای دارای کرکه‌ی برقی	لته‌ی که دو لته آن بازشو هستند	دو لنگه دارای درب داخلی کوچک	دو لگه مخصوص خودرو دارای درب داخلی انسان

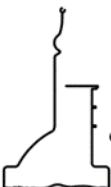
اندازه و ابعاد	ج
محل قرارگیری	
شکل	
دو دهانه	-

اندازه و ابعاد	ج
محل قرارگیری (داخلی یا خارجی - و محل نسبت به دیگر اجزا)	
شکل	
جنس	

ایوان	فائد ایوان	ج
سنگ	محل قرارگیری مقابله ورودی مغازه	
-	ارتفاع	

فضای ورودی	ابعاد و اندازه	ج
از جنس مصالح اندود نما (آجر، سرامیک، سیمان)	مصالح به کار رفته	
فضاهایی ورودی در این معتبر عموماً دارای سقفی جلو آمده بوده و فاقد جلوآمدگی یا عقب نشستگی درب هستند	الگو و طرح	

جنس	از جنس سقف و بام ساختمان	ج

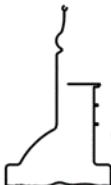

	صفحه بیرون از در امتداد بام و به همان ضخامت، فاقد دستانداز	طرح و الگو
	-	ابعاد و اندازه
	قهوه‌ای	رنگ

نرده	اجزای نمادین
فاقد نرده	فاقد اجزای نمادین

اجزای الحاقی	ناودان
کولرهای پلیکا از اجزای الحاقی نماها و جدارهای در این معبر هستند. همچنین مقابل مغازه‌ها سایبان از جنس ایرانیت یا آزبیست الحاق شده است.	ناودان‌ها به دو فرم در این معبر مشاهده شده‌اند. یک نوع از جنس لوله پلیکا که از لبه بام بیرون زده است و گونه دوم که با ایجاد شیار بر روی رخ بام یا سایبان غازه ناودان چوبی بیرون زده است.

۵-۴: شناسایی الگوهای ویژگی‌های نماها و جدارهای معابر

در ادامه، با مقایسه شناسه‌های برداشت شده از معابر و بررسی تعمیم‌پذیری آن، الگوها و ویژگی‌های نماها و جدارهای هر دسته از معابر در مقایسه با یکدیگر تحلیل شدند. در ادامه، با استفاده از الگوها و ویژگی‌های شناسایی شده خواباط ساماندهی و مداخله در معابر ارائه شد. نتایج بررسی‌های تحلیلی انجام شده در راستای هریک از شاخص‌ها یه‌شرح زیر است:

۱-۵-۴: تراکم و همچواری

معابر برداشت شده در بافت تاریخی به جز یک مورد همه دارای اینیه یک طبقه بوده که در برخی موارد به علت کرسی چینی و یا وجود نیم طبقه ارتفاع بیشتری پیدا می‌کنند. با پیش‌روی به سمت بافت میانی شاهد افزایش تعداد بناهای دو طبقه هستیم. به طور کلی بافت تاریخی به دلیل عرض کم معابر دارای فشردگی و تراکم بیشتری نسبت به بافت میانی و جدید است. همچنین، معابر پیاده در این بافت بیشترین تعداد را دارند.

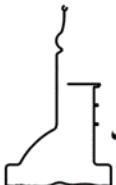
بلوک‌های شهری در مرکز بافت تاریخی مساحت کمتر و تعداد تقسیمات قطعه کمتر دارند و با فاصله گرفتن از مرکز این بافت، شاهد افزایش مساحت بلوک‌های شهری هستیم. در بافت تاریخی بلوک‌هایی با یک قطعه بنا وجود دارند؛ به عبارتی برخی بناهای چهاربر بوده و به تنهایی یک بلوك شهری را تشکیل می‌دهند. اما نکته قابل توجه در مورد این بلوک‌ها این است که معابر محاط کننده آن دارای عرض بسیار کمی بوده و تنها در یک یا دو جبهه دارای ورودی هستند. دیگر معابر آن جهت عبور جریان هوا پیرامون بنا و یا عبور احشام بوده‌اند.

شکل ۳۱-۴: نحوه پیوند نماها در بافت تاریخی با تغییر رنگ مصالح و شکستگی در سطوح بناهای یک معبر

نحوه پیوند نماها در قسمت‌های مرمت شده بافت تاریخی (به دلیل استفاده از مصالح به صورت یک دست برای تمامی بناهای معبر) قابل تشخیص نیست. اما در معابر برداشت شده و پیمایش شده دیگر، این مرز بیشتر با تغییر در رنگ مصالح قابل تشخیص است. به طوری که مصالح در اثر تفاوت در طول عمر رنگ‌های متفاوتی پیدا کرده‌اند. به علاوه تغییر در جنس مصالح تفاوت عمدۀ نداشته و بیشتر از گچ، ساروج، گل و سیمان در بافت تاریخی استفاده شده است. در برخی معابر نیز شکستگی در جدارهای معبر یا عقب نشستگی‌های جزئی مرز میان اینیه مشخص شده‌اند.

در بافت میانی، بافت جدید و محله ابوذر نیز مرز اینیه با اختلاف در جنس مصالح مشخص شده‌اند. اما تنوع استفاده از مصالح در این بافت‌ها بسیار بیشتر می‌باشد. مصالحی از قبیل آجر، سنگ، سرامیک در این بافت‌ها استفاده شده‌اند. نکته دیگری که سبب تمایز بافت تاریخی با توسعه‌های جدیدتری می‌شود بناهای چهاربر هستند که اتصالی با اینیه دیگر ندارند.

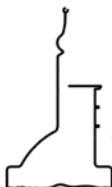
شکل ۳۲-۴: نحوه پیوند نماها در معابر بافت جدید

۴-۵-۲: محصوریت و تناسبات نماهای مجاور (مقاطع عرض معبر)

در نمونه‌های پیمایش شده بافت تاریخی، کمترین محصوریت بدست آمده (نسبت ارتفاع به عرض) ۰,۱۲ و بیشترین آن ۰,۲ بوده است. این نسبت با فاصله از مرکز بافت تاریخی کاهش محسوسی پیدا می‌کند. این کاهش به دلیل افزایش عرض معابر رخ می‌دهد. در صورت احتساب ارتفاع بادگیرها در برخی مقاطع معابر بافت تاریخی محصوریت افزایش بیشتری پیدا می‌کند. نکته‌ای که باید به آن توجه شود، این است که معابر محلی از محصوریت بیشتری برخوردارند و کمترین محصوریت بدست آمده مربوط معبر جمع و پخش کننده‌ای است که به صورت برنامه‌ریزی شده توسعه پیدا کرده است.

در بافت تاریخی، بناها یک طبقه بوده و تنوع در ارتفاع جداره‌ها ناشی از دستاندازهای بام و نیم‌طبقه‌ها در برخی از این‌بنا و فاصله بنا از زمین است. ارتفاع جداره‌ها در نمونه‌های برداشت شده از بافت تاریخی دارای طیفی از ۰,۷۶ تا ۲,۸۵ متر بدون در نظر گرفتن بادگیر را شامل می‌شود. در بافت تاریخی عنصر ستار (دستانداز بام)، سبب افزایش ارتفاع بناهای یک طبقه نسبت به بافت‌های دیگر است. این دست انداز دارای ارتفاعی از ۱,۰ تا ۱,۴ متر را شامل می‌شود. به طور میانگین ارتفاع ستار حدود ۱,۲ متر می‌باشد. لازم به ذکر است که ستار در همه این‌بناهای چوبی مشاهده نمی‌شود. اما در بافت تاریخی عنصر دستانداز بام با فرم ستار ساخته می‌شود. در بافت‌های میانی و محله‌ای این عنصر به مرور حذف شده و در بافت جدید از فرم ساده و مدرن ان استفاده می‌شود. علاوه بر فرم ستار از مشبك نیز به عنوان دستانداز بام در بافت تاریخی در یک مورد از نمونه‌های برداشت شده مشاهده گردید.

در داخل این‌بناهای چوبی-فلزی استفاده می‌شود که در جداره‌های خارجی و فضاهای عمومی کاربرد ندارد.

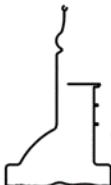
نمونه‌های استفاده از مشبک به عنوان دستانداز بام در بافت تاریخی	استفاده از ستار به عنوان دستانداز بام در بافت تاریخی

شکل ۴-۳۳: فرم دست انداز در بافت جدید

عنصر مورد بررسی دیگر در تنشیات نماهای معابر از ازاره و خط زمین است. کمترین ارتفاع از ازاره در نمونه‌های برداشت شده از بافت تاریخی ۶,۰ متر و بیشترین ارتفاع آن ۲,۱ متر می‌باشد. امروزه به دلیل مقاومت و استحکام سیمان، از آن برای از ازاره استفاده می‌شود. که در مصاحبه‌های صورت گرفته برای از ازاره از همان اندود جداره استفاده می‌شده است. از میان نمونه‌های برداشت شده ۲ مورد از انها فاقد از ازاره بوده‌اند. در بافت جدید از ازاره با فرم قدیمی آن از جداره‌های عمومی حذف شده که در برخی موارد از سنگ برای از ازاره دیوارهای بیرونی استفاده می‌شود.

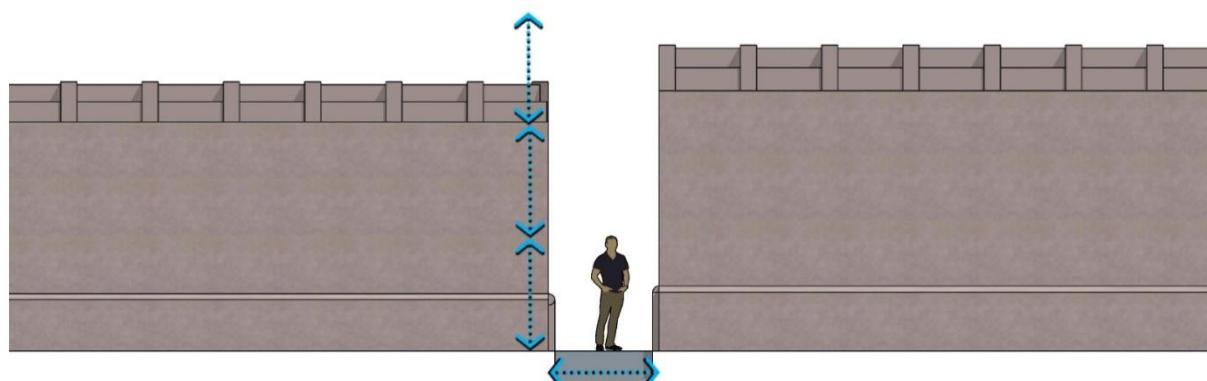
شکل ۴-۳۴: از ازاره در بافت تاریخی

تصاویر زیر انواع نسبت محصوریت مقاطع عرضی معبو و بدنه در شهر را نشان می‌دهد:

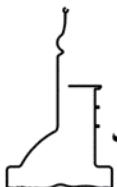
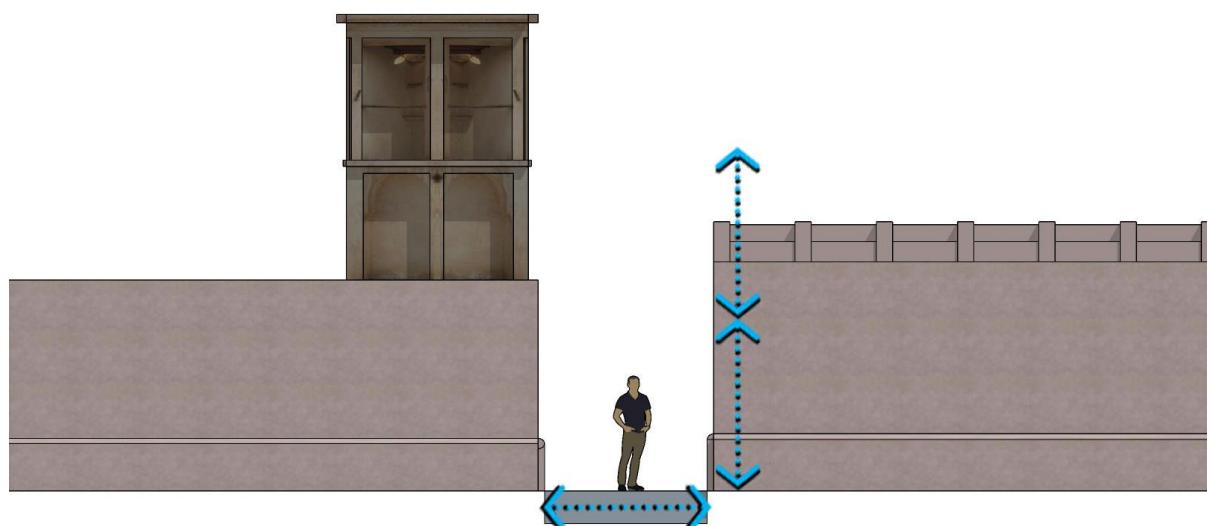
• مقطع با عرض ۱,۵ متر

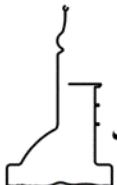
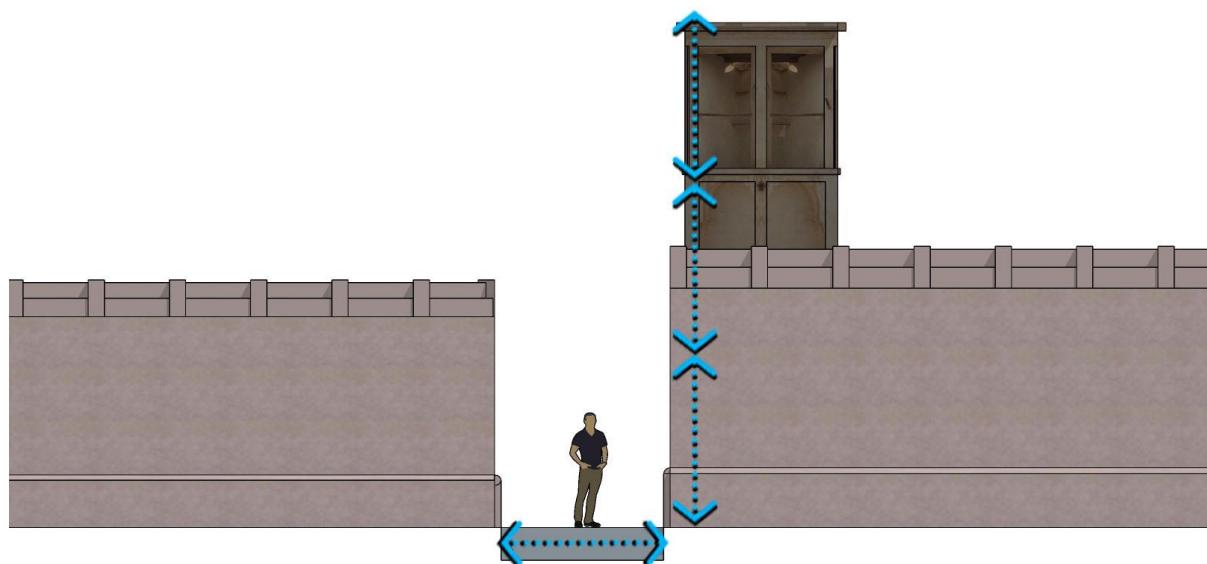
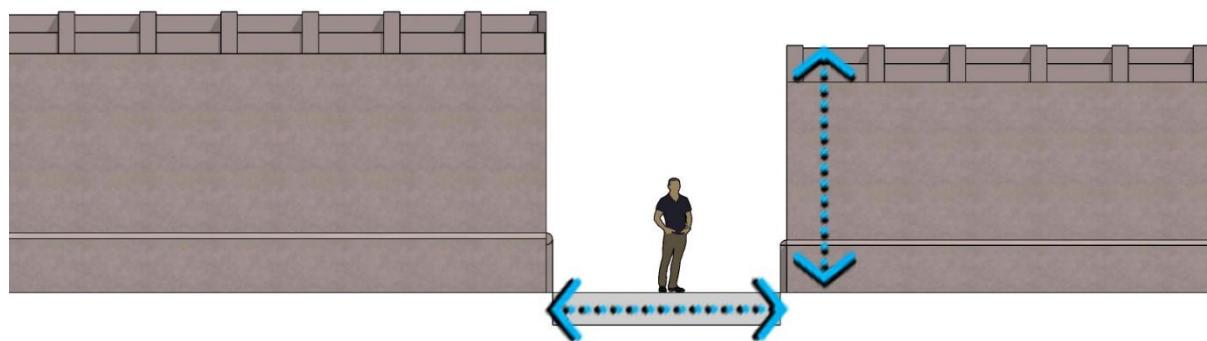
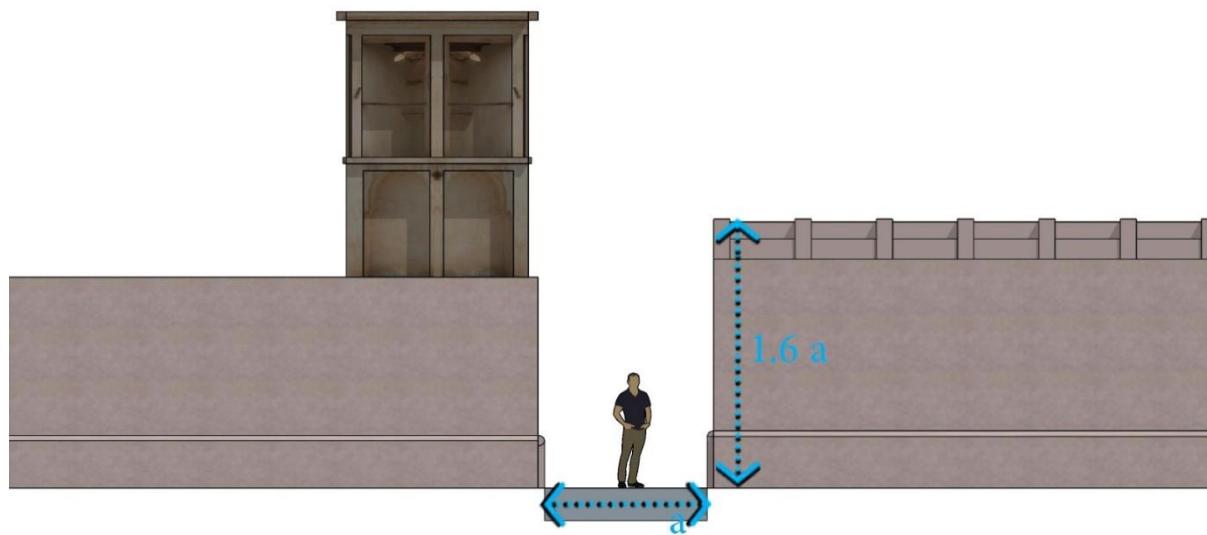

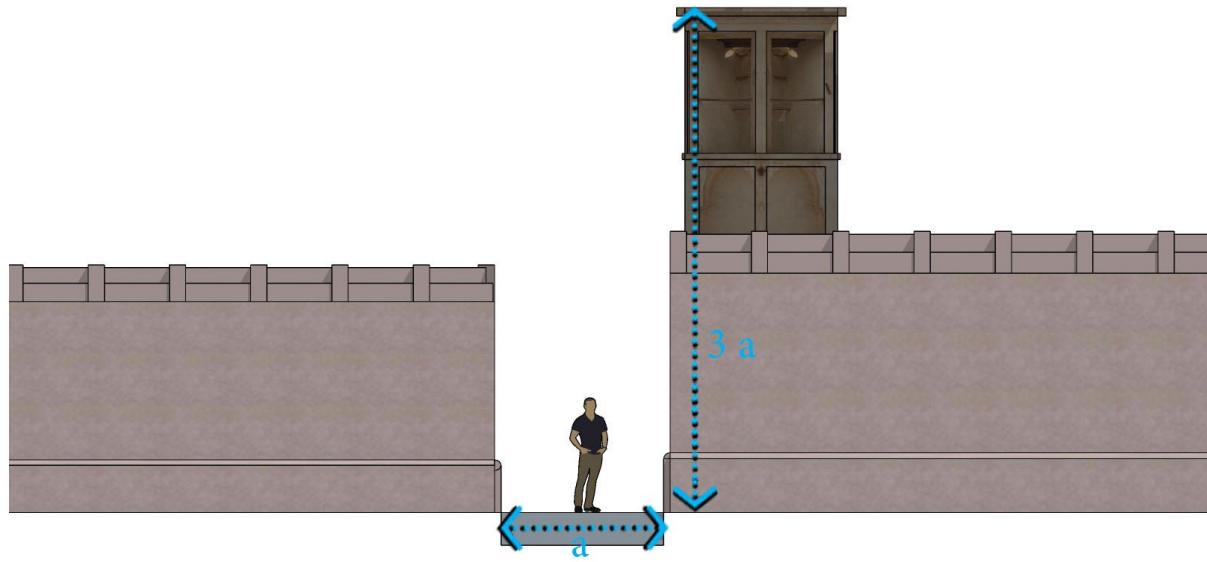
$2.5 a$

a

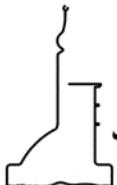
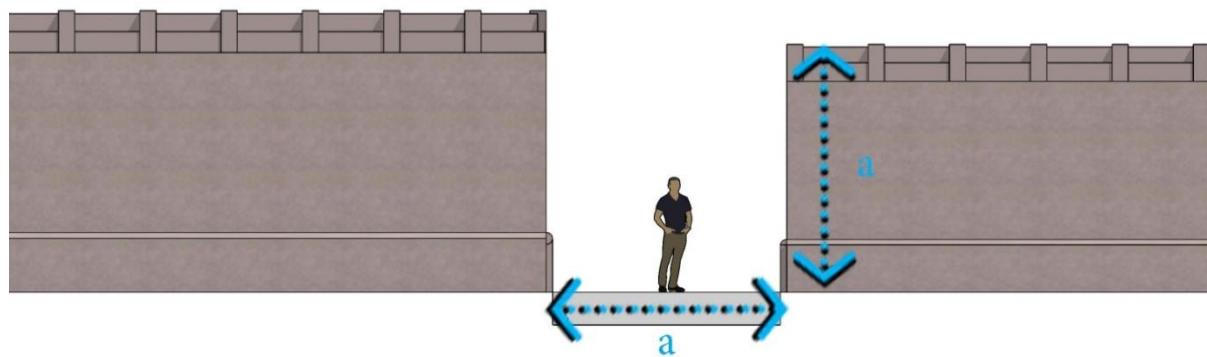
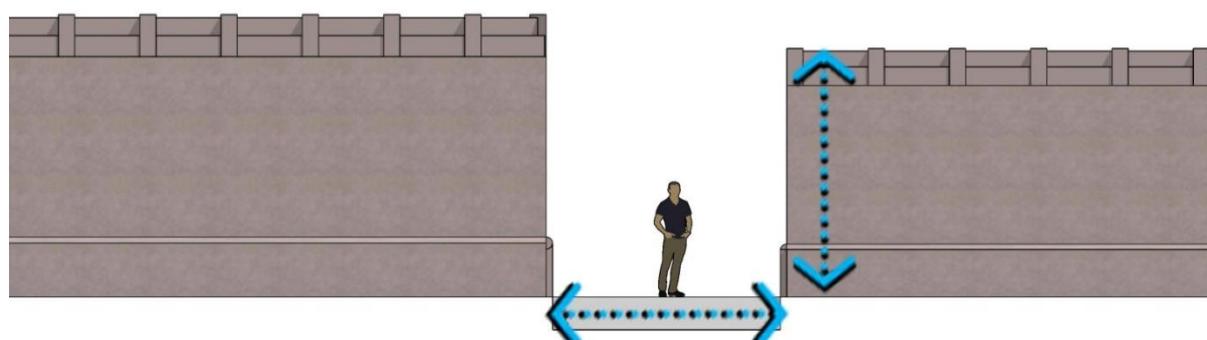
• مقطع با عرض ۲,۵ متر

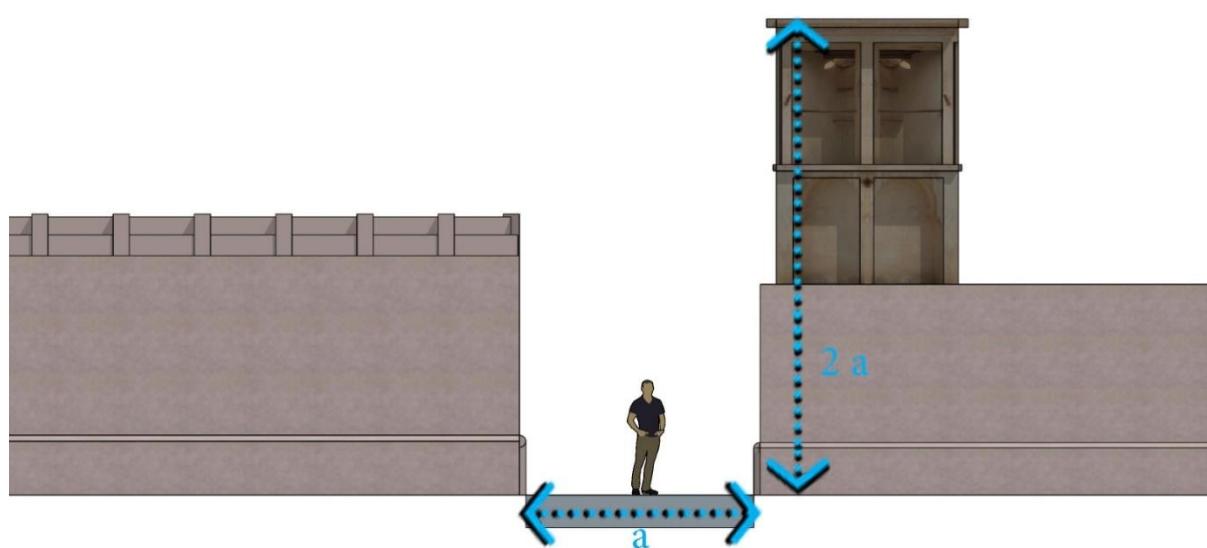
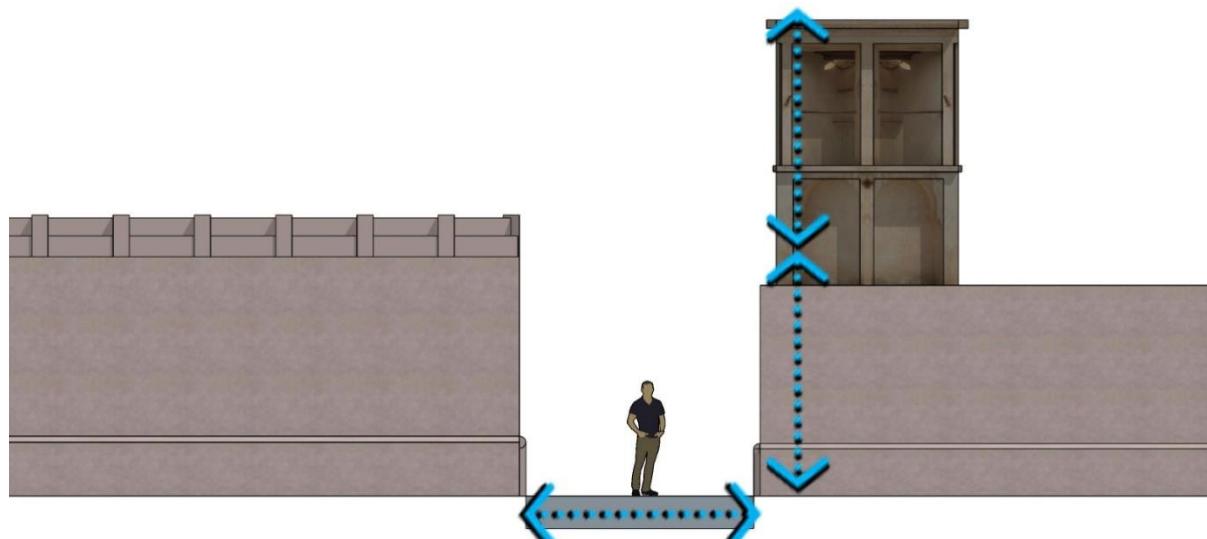

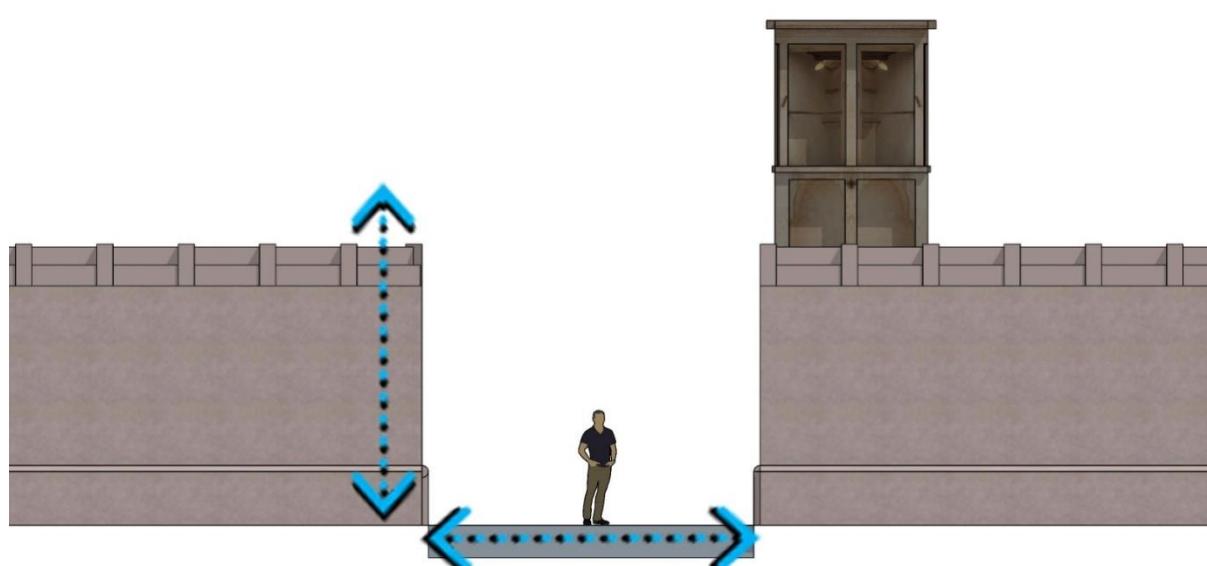

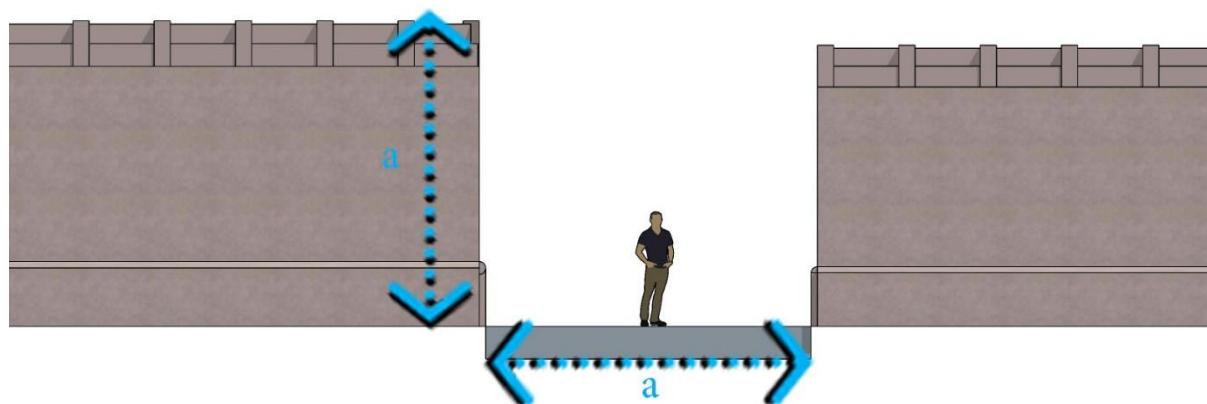
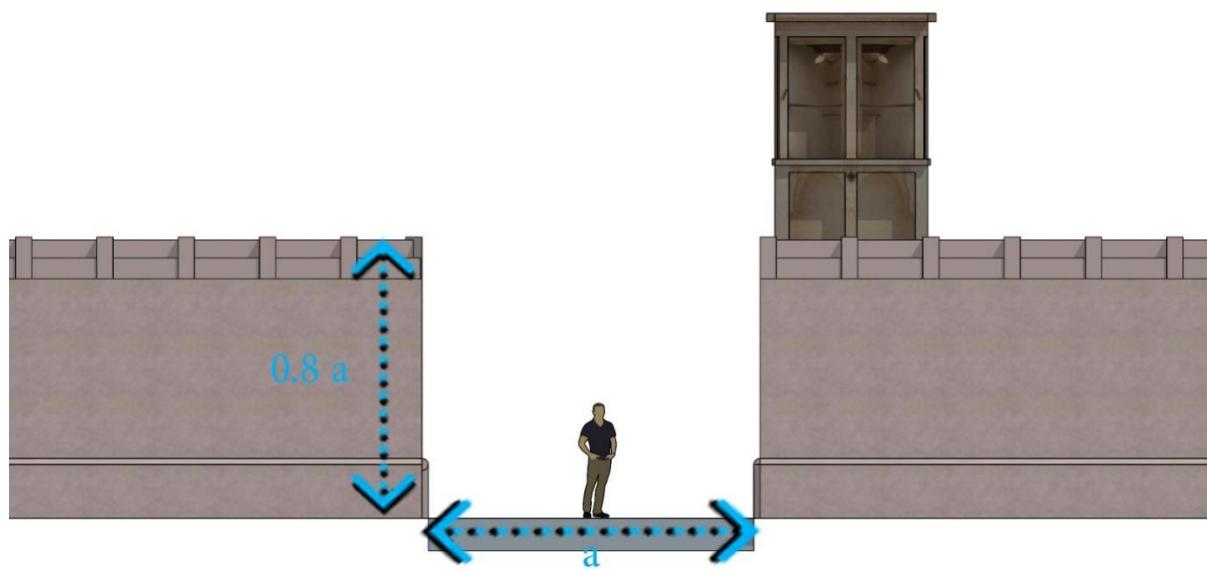
• مقطع با عرض ۳,۵ متر

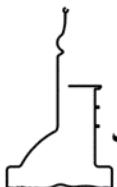
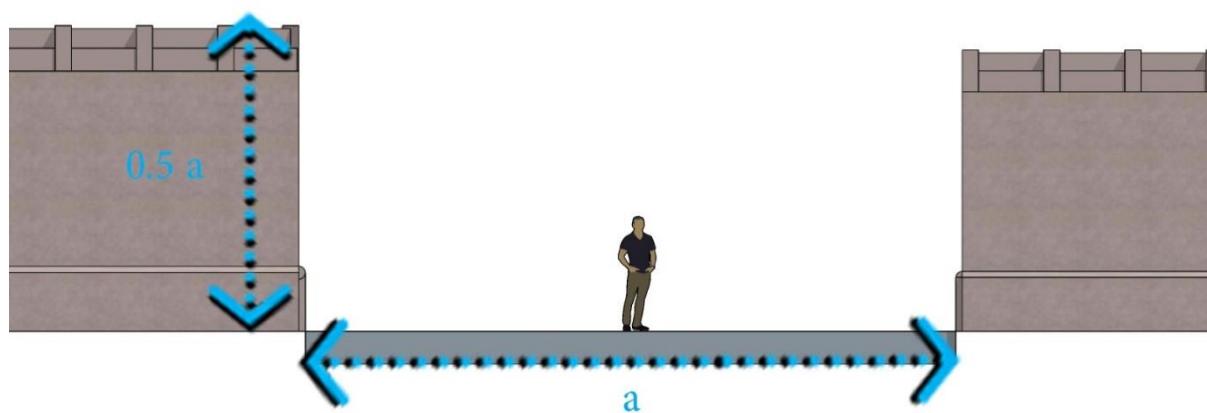

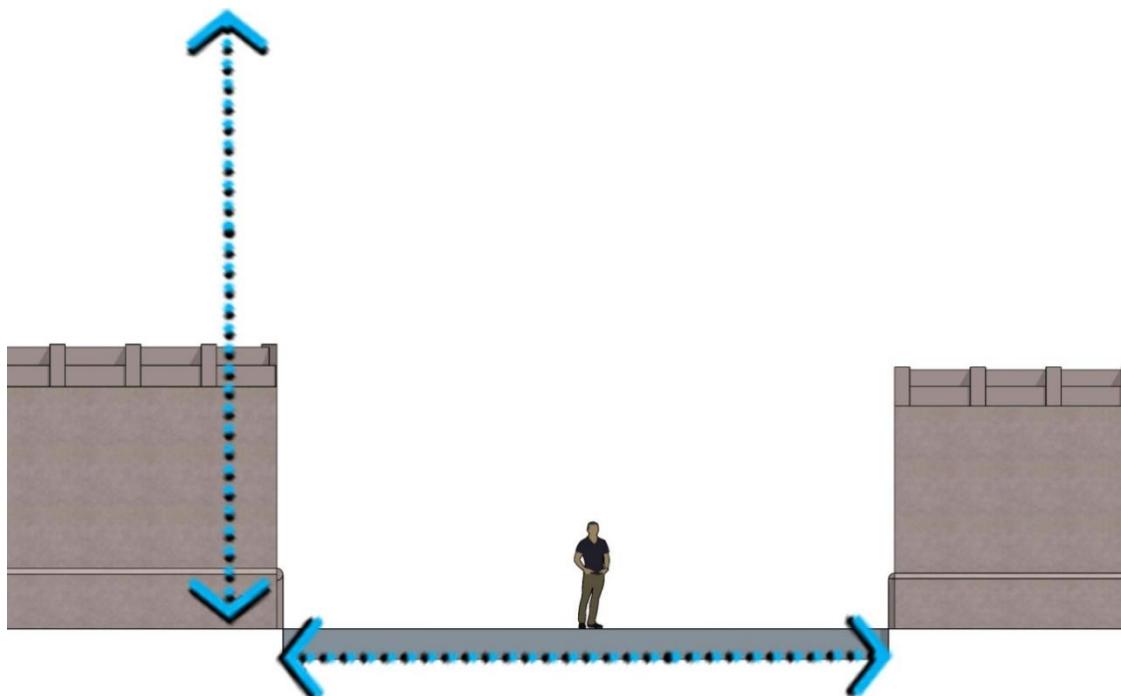
• مقطع با عرض ۵ متر

• مقطع با عرض ۱۰ متر

جدول ۴-۸: ابعاد کمی نمونه‌های برداشت شده معابر (متر)

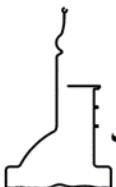

۳-۵-۴: سایه روشن، برجستگی و عمق نماها

از موارد تأثیرگذار در ایجاد سایه بر روی نما عمق بازشو است. در شهر تاریخی بندر کنگ در معابر پیمایش شده، بازشوها را می‌توان به دو دسته تقسیم کرد: بازشوهایی که نسبت به سطح نماها عقب نشینی قابل توجهی ندارند و بازشوهایی که در عمق دیوار بنا قرار گرفته‌اند. در نمونه‌های برداشت شده در بافت تاریخی تنها ۲ مورد از آنها دارای عمق بودند. در بافت تاریخی نمونه‌ای از سایبان در بدن‌های فضای عمومی وجود نداشت. تنها چند نمونه استفاده از سایبان برای خنک نگه داشتن کوله‌های الحاق شده، سایبان بر روی پنجره قرار گرفته بود. نمونه دیگر استفاده از سایبان در جلوخان کاربری‌های تجاری می‌باشد که به منظور جلوگیری از تابش خورشید به داخل بنا سایبان‌هایی از جنس ایرانیت و آربست مقابله با قرار گرفته است. در بافت تاریخی جهت ایجاد سایه از رواق برای این منظور استفاده می‌شود.

در بافت تاریخی شکستگی در جداره‌ها، با عقب نشستگی اینبه نسبت به یکدیگر به وجود آمده و تک بناها عمدتاً فاقد قاب‌بندی یا عقب نشینی در نمای خود هستند. تنها چند نمونه از شکستگی در جداره‌های بافت تاریخی دیده شد، که نقش پشتیند برای بنا دارند. فضای ورودی خانه‌ها در بافت تاریخی در بسیاری موارد دارای قابی بیرون زده است که این الگو را می‌توان در بافت‌های دیگر نیز مشاهده کرد.

سازه‌های پشتیند در بافت تاریخی	استفاده از سایبان بر روی پنجره و کولر
استفاده از سایبان و رواق مقابل کاربری تجاری	
نمونه سایه روشن و شکستگی در جداره‌های اینبه	

جدول ۹-۴: جمع‌بندی ویژگی‌های بصری نمونه‌های برداشت شده

۱۴	فائد عمق	قسمت فوقانی وودی تجاري لایه آمده‌گر
فائد شکستگی	فائد ایوان یا سیپان	جداره شمالی دارای شکستگی‌های در سطوح نما بوده به طوری که در بلان فضاهای متشابه مقابل اینها وجود دارد. همچنین، شکستگی در نهایت، از اینه دهد لذا اتحاد وحدت خوده انجام شده است.
۱۳	فائد عمق	فائد ایوان در فضای عمومی معتبر - قسمت فوقانی وودی تجاري دارای سیپان است.
۱۲	فائد عمق	فائد ایوان در داخل بنا سیپان از جنس ایجاد و آریست ایجاد کردند.
۱۱	فائد عمق هم بازشواها هم	در یک مود از بناهای معبر سیپان وودی درای جلو امده‌است
۱۰	فائد عمق	فائد ایوان و سیپان
۹	فائد عمق	فائد ایوان در فضای عمومی معبر
۸	فائد عمق	فائد ایوان و سیپان قابل مشاهده در فضای عمومی معبر
۷	فائد عمق	فائد ایوان و سیپان در فضای عمومی
۶	دراي عمق	فائد ایوان و سیپان در جباره بیرونی
۵	فائد عمق	فائد ایوان و سیپان و جلو امده‌گر
۴	فائد عمق	فائد ایوان و سیپان و عقب رفته‌گر
۳	فائد عمق	فائد ایوان در بیرون بنا
۲	فائد عمق	فائد سیپان و بیان
۱	دراي عمق	ورودی جنوی دارای سیپان می‌باشد.
	عمق بازشواها	شکستگی سطوح نما
	جلو امده‌گر بام	جلو امده‌گر ایوان / سیپان

۴-۵-۴: مصالح و رنگ

مصالح جداره‌های معابر در بافت تاریخی عموماً گچ می‌باشد که از معادن اطراف تأمین می‌شده است. بافت این گچ به نسبت زبرتر و رنگ آن مایل به قهوه و کرم است (یا به مرور به این رنگ در می‌آید). ورودی‌ها در این بافت از جنس چوب و بازشوهای نور و تهییه چوبی - فلزی هستند. در ساخت‌وسازهای جدید از مصالح متنوع‌تری شامل آجر، سنگ، سرامیک و سیمان برای اندو نمای جداره‌ها استفاده شده است. این مصالح بعضی تابعی با اقلیم و زمینه ندارند. در بخش معماری با تفصیل بیشتر به آن پرداخته شده است. همچنین، چارچوب بازشوهای همچنین، درهای ورودی اغلب با انواع فلزی جایگزین شده‌اند. لازم به ذکر است که در بافت تاریخی برخی پنجره‌ها دارای درب چوبی هستند. با حذف درپوش‌های چوبی و با توجه به سبک زندگی شبانه و اقلیم منطقه، بسیاری از پنجره‌های شیشه‌ای با روزنامه یا انواع کاغذ یا برچسب نقش‌دار پوشانده شده‌اند.

نمونه مصالح مورد استفاده در ساختو سازهای جدید		اندود گچ در بافت تاریخی

۴-۵: ساختار و خطوط اصلی نماها

در معابری که مختص به عبور پیاده بوده و عرضی کمتر از ۲,۵ متر دارند، کنجها فرمی ساده دارند. در معابر با عرض بیشتر به منظور گردش راحت خودرو، قسمت پایینی کنج به صورت پختی و تو رفته درآمده است (دو مورد از نمونه‌های برداشت شده دارای پختی هستند). نکته دیگری که در برخی اینه سبب ایجاد جلوه‌ای خاص در بنا شده است، نمایان شدن سنگ‌های اهکی مکعبی استفاده شده در کنج دیوارها می‌باشد. در بافت جدید در تقاطع‌ها دارای پختی در طراحی خود هستند.

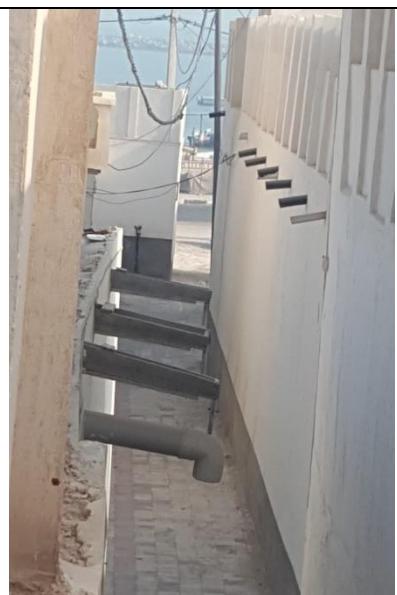
در هیچ‌کدام از معابر برداشت شده بافت تاریخی قاب‌بندی به عنوان عنصری مجزا در جداره‌ها مشاهده نشد. تنها در یک مورد قاب‌بندی ساده برای پنجره در جداره مشاهده شد. همچنین ورودی بناها عموماً دارای عقب نشینی و یا قابی بیرون زده نسبت به جداره معتبر هستند.

از خطوطی که در جداره‌های بافت تاریخی می‌توان به عنوان خطوط اصلی نما در نظر گرفت، خط فرضی است که در اثر امتداد ناودان‌های بیرون زده از لبه بام ایجاد شده است. در بافت میانی، جدید و محله ابوذر این عنصر از بین رفته و ناودان‌ها فاقد چنین ریتم تکرار شونده‌ای هستند.

خط بام معابر نیز در بافت تاریخی و میانی به دلیل وجود بادگیرها دارای شکستگی در طول معتبر می‌باشد. در محله ابوذر به دلیل عدم وجود بادگیرها، خط بام یکنواخت و فاقد شکستگی است. به علاوه در بافت جدید خرپشته‌ها و اختلاف ارتفاع بناها (به دلیل اختلاف طبقات) بخش دیگری از تنوع ناشی در شکستگی خط بام را ناشی می‌شوند.

به طور کلی در بافت تاریخی شکستگی در خط آسمان شهر اغلب به دلیل وجود بادگیرها، درختان نخل و مناره‌های مساجد می‌باشد. همچنین بناهای بافت تاریخی فاقد خرپشته یا شکستگی دیگری در بام خود هستند. در بافت جدید طبقات بنا تا ۴ طبقه نیز افزایش یافته و خط آسمان آن یکپارچگی خط آسمان بافت تاریخی و میانی را از میان برده است. نکته قابل تأمل دیگر در بافت جدید و محله ابوذر، منبع‌های آب پلاستیکی می‌باشد که در بام خانه‌ها قرار گرفته و خط آسمان این قسمت از شهر را دچار اختشاش نموده است. همچنین که این منبع‌های آب از نظر بصری نیز جلوه نامناسبی دارند.

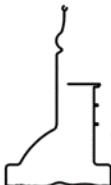
خط زمین در تمامی موارد برداشت شده بافت تاریخی به صورت خطی ساده و افقی است. در مواردی به صورت حجمی محدب در پایین جداره قرار دارد که نقش ازاره ساختمان را ایفا می‌کند.

شکل ۴-۳۵: امتداد ناودان‌های بیرون زده از
لبه بام

شکل ۴-۳۶: نمونه‌ای از نحوه اتصال نما به
زمین

شکل ۴-۳۷: منبع‌های آب در بافت جدید

شکل ۴-۳۸: خط بام در بافت جدید

شکل ۴-۳۹: ناهمانگی در خط بام ساخت‌وسازهای جدید

۶-۵-۴: میزان سطوح و بازشوها

با بررسی نماهای برداشت شده از معابر شهر تاریخی بندر کنگ مشاهده می‌شود که در صد بازشوها در نمونه‌های برداشت شده به طور میانگین ۱۴,۴ درصد می‌باشد. این مقدار برای معابر برداشت شده بافت تاریخی ۱۲,۸ درصد و برای نمونه‌های خارج بافت تاریخی برابر با ۱۷,۸ درصد بوده است. نکته قابل توجه در صد پایین سطوح مختص به نور و تهویه است که در بافت تاریخی به طور میانگین ۲ درصد از کل سطح نما را شامل می‌شود؛ در حالی که این مقدار برای نمونه‌های خارج از بافت تاریخی به ۳ درصد افزایش یافته است. البته مقدار واقعی این سطوح بیشتر بوده چرا که در بافت جدید بازشوها نور و تهویه در لایه دوم نما قرار داشته و در محاسبه میزان سطوح و بازشوها لحاظ نشده‌اند. همچنین سطوح مربوط به ورودی به طور میانگین ۵,۸ درصد از سطوح را در بافت تاریخی شامل می‌گردد. درب-پنجره نیز تنها در کاربری تجاری مشاهده شد.

جدول ۱۰-۴: درصد سطوح بازشو در نمونه‌های برداشت شده

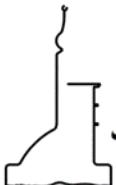
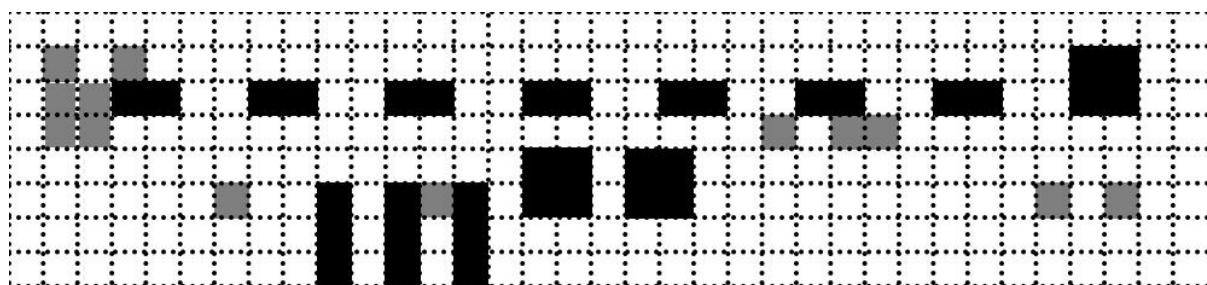
شماره معبر										
۸	۷	۵	۴	۳	۲	۱				
۱۵,۹+۳,۹	۱,۹	,۱	۳	۳,۱	۰	۴	۲,۲	۱,۵	۷,۵	۰
۱۰,۵	۷,۷	۱,۷	۷,۲	۲,۱	۲,۴	۲۱,۴	۳,۷	۴,۴	۰	۳,۵
۳۰,۳	۹,۶	۱,۸	۱۰,۲	۵,۲	۲,۴	۲۵,۴	۵,۹	۵,۹	۷,۵	۳,۵

شماره معبر										
۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹					
۱۵,۶+۰	۴۳,۵+۱,۶	۲,۶	۰	۱۰,۵	۰	۱,۵	۲,۸	۰,۶	۰,۴	۴,۳
۱۸	۸,۱	۱۴,۳	۳۷,۷	۷,۵	۸,۵	۱۱,۸	۱۳,۳	۰	۴,۹	۲,۴
۳۳,۶	۵۳,۳	۱۶,۹	۳۷,۷	۱۸,۱۱	۸,۵	۱۳,۴	۱۶,۲	۰,۶	۵,۳	۶,۷

در این جدول اعداد بیانگر درصد سطوح بازشو نسبت به کل سطح نما هستند. ردیف اول بیانگر درصد سطوح نورگیر و تهویه نسبت به کل نمای مربوطه است. به طور مثال در معبر شماره یک دو نما برداشته شده‌اند که درصد سطوح نور و تهویه در یکی صفر و در دیگری ۷,۵ درصد از کل نما را شامل می‌شود. همچنین سطوح بازشوی ورود و خروج در یکی ۳,۵ درصد بوده در حالی نمای دیگر فاقد سطح ورود خروج بوده است.

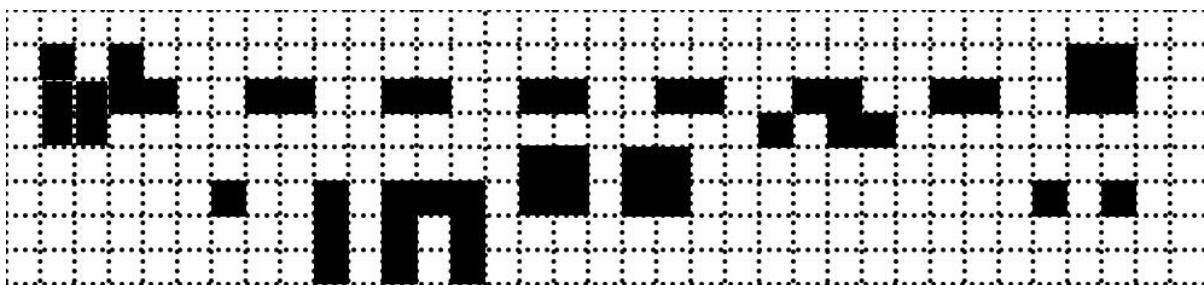
دیاگرام سطوح بازشو به کل سطح نما (به جز درها)

در این دیاگرام محل قرار گیری تجمعی بازشوها نور و تهویه نمایش داده شده است که رنگ مشکی پر رنگ بازشوها با تکرار و اهمیت بیشتر را نمایش می‌دهد. و مشکی کمرنگ بازشوهای با تکرار کمتر را در نمونه‌ها نمایش می‌دهد.

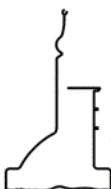
در تصویر زیر نیز جانمایی بازشوها بدون در نظر گرفتن اهمیت و تکرار آنها نمایش داده شده است

شکل ۴-۴۰: پوشش پنجره‌ها توسط ساکنان در بافت جدید به منظور جلوگیری از ورود نور به داخل بنا

۴-۵-۷: عناصر طبیعی

عناصر طبیعی شناسایی شده در معابر پیمایش شده با سلسله مراتب محلی عموماً در داخل اینیه قرار داشته و تنها بخش فوقانی آنها از معبر در دید عموم قرار دارند. اما در نمونه‌های اندکی نیز درختان گلستانی در مجاورت ورودی خانه قرار داده شده بود. در معابر با سلسله مراتب بالاتر مانند خیابان‌های جمع و پخش کننده و جاده ساحلی در پیاده‌روها می‌توان استفاده از درختان را مشاهده نمود. از گیاهان شناسایی شده می‌توان نخل، لوز، کنار، کهور و کویتی را نام برد. معابر محلی بافت تاریخی به ندرت دارای درخت کاری هستند و برای معابر شریانی بیشتر از درختان نخل و کویتی استفاده شده است. یکی از روش‌های مرسوم که در بخش‌های مختلف شهر و در معابر دیده می‌شود، کاشت درخت یا درختچه در زیر قسمت کندانسور سیستم‌های سرمایش است. قطرات آب خارج شده از لوله‌های این سیستم‌ها، امکان آبیاری این گیاهان را فراهم می‌آورد.

شکل ۴-۴: نمونه عناصر طبیعی

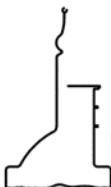
درختان بومی عنصری هویت‌بخش در حیاط خانه‌هاستند که محدود در میانه فضای باز به‌چشم می‌خورد. عمدۀ درختانی که در حیاط خانه‌ها استفاده می‌شود، نخل، لوز، کنار و کهور و در مواردی نارگیل یا انواع دیگری از درختان مناطق گرم و مرطوب است.

۴-۵: رنگ و بافت

طیف رنگ‌های قابل مشاهده در بافت تاریخی از سفید تا قهوه‌ای است. در قسمت‌های مرکزی بافت تاریخی که کمتر دچار تغییر و تحولات شده، این طیف رنگی از هماهنگی و یکپارچگی بیشتری برخوردار است. در قسمت‌های مرمت شده بافت تاریخی از گچ سفید برای این منظور استفاده شده که در تباین با رنگ بنای‌های این بافت است. رنگ درب‌ها و پنجره‌ها نیز طیفی از خاکستری تا قهوه‌ای سوخته را در بر می‌گیرد. در بافت میانی، محله ابوذر و بافت جدید از مصالح با رنگ و بافت متنوعی استفاده شده که بعضاً در تعارض باز مینه و همچنین، اقلیم منطقه است و ضرورت مدیریت در انتخاب مصالح را نشان می‌دهد. این ناهمانگی در استفاده از رنگ‌ها در معابر برنامه‌ریزی شده نیز قابل مشاهده است.

۴-۶: نورپردازی

نورپردازی در معابر اصلی با تیرهای جدید و در معابر فرعی، بعضاً با تیرهای برق سیمانی وجود دارد. هنوز معابر قابل توجهی از معابر فرعی فاقد نورپردازی هستند و تنها منبع روشنایی گذرها چراغ سردر خانه‌ها است و یا بدون روشنایی هستند. در عین حال باتوجه به اهمیت حذف عناصر مزاحم سیمای بصری، بهخصوص در بافت تاریخی لازم است که راهکارهایی هماهنگ با ارزش‌های بافت برای نورپردازی اتخاذ شود که در بخش ضوابط به آن پرداخته شده است.

نمونه نورپردازی در سردر ورودی خانه‌ها			نمونه نورپردازی در مرمت‌های انجام شده در بافت تاریخی

شکل ۴-۴۲: نمونه نورپردازی در سردر ورودی خانه‌ها

۴-۵-۴: درب

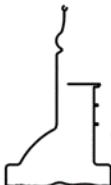
درب‌های واقع در معابر برداشت شده بافت تاریخی در گذشته چوبی بوده‌اند. که تعدادی از آنها به مرور با نمونه‌های فلزی جایگزین شده‌اند. درب‌های چوبی در بافت تاریخی همگی دو لته‌ای با عرضی بین یک متر تا ۲۶ متر را شامل می‌شوند. ارتفاع آنها نیز مابین ۱,۹ متر تا ۲,۶ متر بوده است. با فاصله از مرکز بافت تاریخی، شاهد کاهش تعداد درب‌های چوبی در بافت بالاصل آن هستیم. رنگ درب‌های چوبی طیفی از قهوه‌ای کمرنگ تا قهوه‌ای سوخته و پرنگ را شامل می‌شود. درب‌های فلزی نیز دارای رنگ‌های خاکستری، سیز، نارنجی و آبی بوده‌اند. در هیچ یک از درب‌های معابر برداشت شده بافت تاریخی از شیشه استفاده نشده بود و تمامی درب‌ها فاقد جداره شفاف بودند. به علاوه در هیچ‌کدام از درب‌های بیرونی، بالای درب کتیبه مشاهده نشد.

در بافت میانی و محله ابوذر اغلب درب‌های ورود خودرو به منازل به دلیل عرض کم معابر و به منظور سهولت در چرخش خودرو نسبت به سطح نما زاویه گرفته‌اند. به طور کلی در بافت‌های میانی، جدید و محله ابوذر درب‌ها از تنوع بیشتری در رنگ و ابعاد برخوردار هستند. ولی جنس درب‌ها از چوب به فلز تغییر پیدا کرده و در برخی موارد نیز در سردر ورودی‌ها از شیشه استفاده شده است.

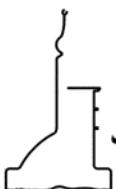
شکل ۴-۴۳: نمونه‌ای از زاویه درب خودرو نسب به سطح جداره معبر

در جدول زیر گونه‌های شناسایی شده درب‌های خارجی در بافت تاریخی ارائه شده‌اند:

شکل ۴-۴: نمونه‌هایی از در ورودی بزرگ و در طویله در بافت تاریخی

ادامه شکل ۴-۴: نمونه‌هایی از در ورودی بزرگ و در طویله در بافت تاریخی

۱۱-۵: فضاهای ورودی و سردر

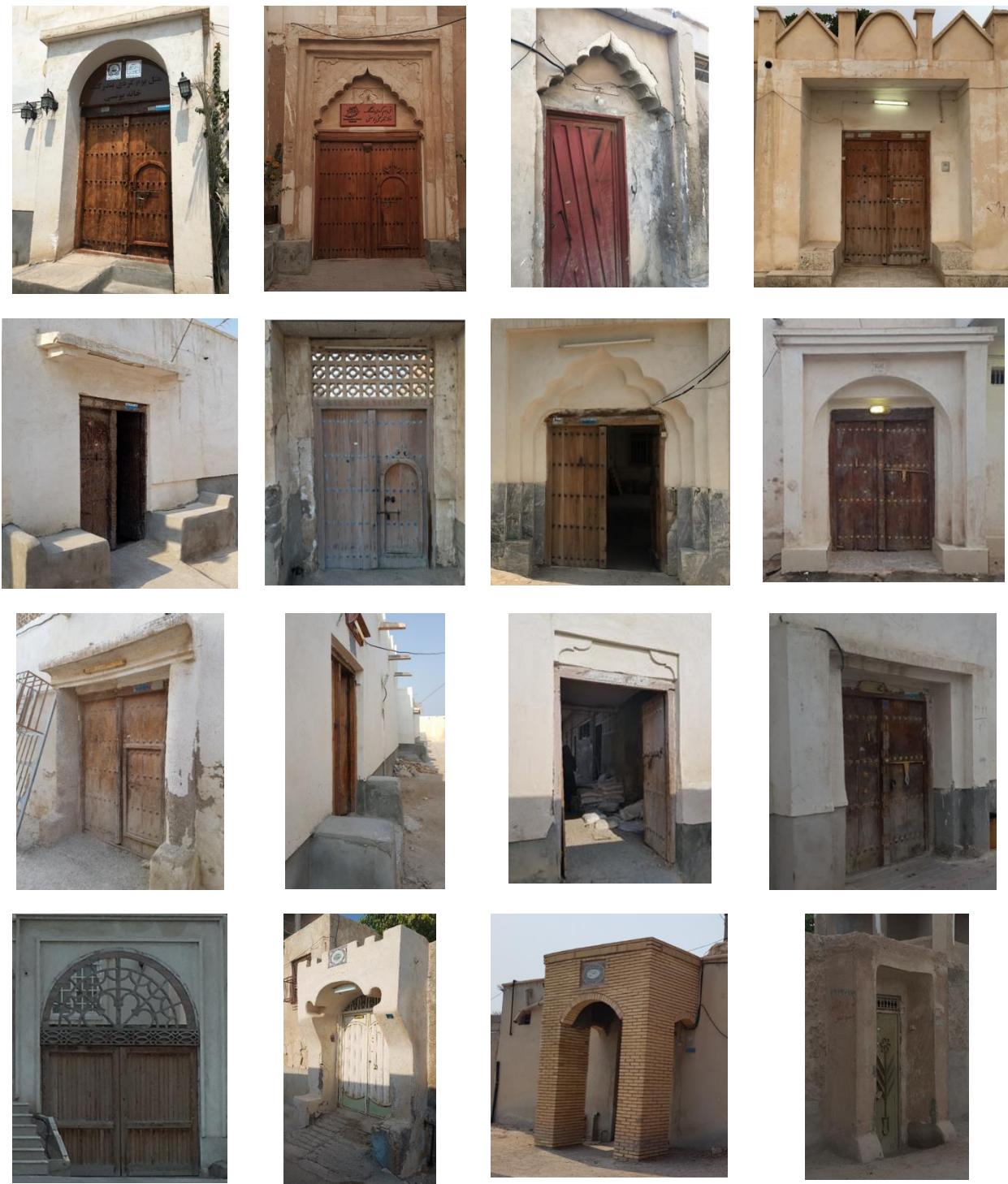
ورودی در خانه‌های بافت تاریخی، اغلب همراه با تزئینات است. درهای ورودی اصلی گاه دارای عقب نشینی و آراسته به سردر تزئین شده و دارای سکویی برای نشستن در یک یا هردو سمت آن هستند.

فضای ورودی به صورت قاب بیرون‌زده نسبت به سطح نما بوده یا ساده بوده و یا تنها در مقابل آن پله و سکو تعییه شده است. در بافت تاریخی مصالح بکار رفته برای فضای ورودی گچ بوده، اما در بافت‌های دیگر مصالحی نظیر آجر، سیمان و گچ‌های رنگی مورد استفاده قرار گرفته است. این فضا در بافت تاریخی در کوچکترین ابعاد ۲,۲ در ۲,۳ متر و در بزرگترین ابعاد ۳,۸ در ۵,۴ متر می‌باشد. نکته حائز اهمیت در مقایسه میان بافت تاریخی با ساخت و سازهای جدید آن است که فضای ورودی در بافت تاریخی مختص به ورود انسان است، حال آنکه در بافت جدید و میانی طراحی فضای ورودی بیشتر برای خودرو صورت می‌گیرد و الگوی طراحی آن شامل ایجاد بامی سیمانی یا گچی بالای درب آن است.

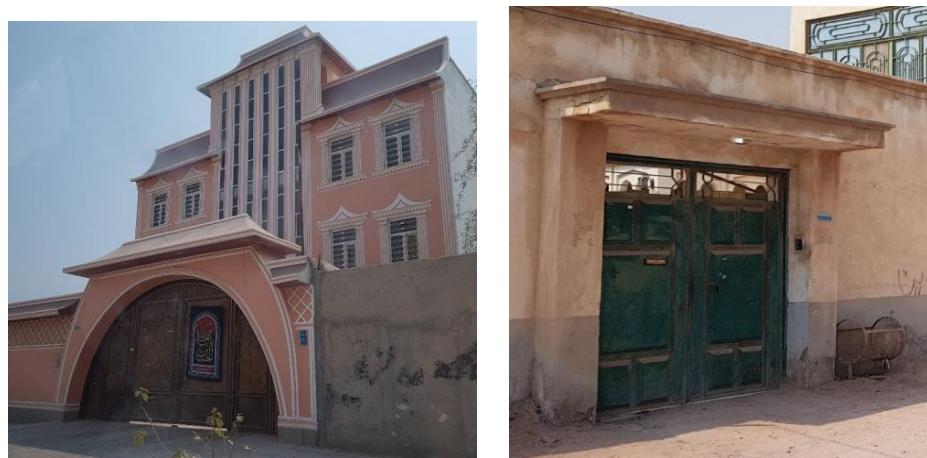
نکات دیگری که در تحلیل فضای ورودی باید بدان اشاره شود؛ اولاً زاویه دربهای خودرو نسبت به سطح نما است که خود ایجاد یک فضای ورودی می‌نماید دوماً رمپ‌های ورود خودرو که بدون هیچ گونه استاندارد یا توجه به عبور و مرور معتبر در مقابل این فضاهای ساخته شده‌اند.

نمونه‌هایی از سردر ورودی در بافت تاریخی

شکل ۴-۴۵: نمونه‌هایی از سردر ورودی در بافت میانه و جدید

شکل ۴-۴۶: نمونه فضای ورودی در بافت میانی، محله ابودر و بافت جدید

شکل ۴-۴۷: زاویه درب ورود خودرو - رمپ مقابل درب خودرو

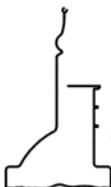
۱۲-۵-۴: درب-پنجره

در نمونه‌های برداشت شده، درب-پنجره تنها در جداره‌های کاربری تجاری مشاهده شد. از نظر شکل کلی دو گونه از آن وجود دارد. درب-پنجره‌های فلزی که عموماً لته‌ای هستند و درب-پنجره‌های تمام شیشه‌ای که در ساخت و سازهای جدید استفاده می‌شوند.

۱۳-۵-۴: پنجره

همان طور که در بندهای بالاتر بدان اشاره شد، در سطوح خارجی اینیه و رو به فضای عمومی معبر میزان سطوح نور و تهويه بسيار کم می‌باشد. اما در بافت تاریخی می‌توان بازشوهای مخصوص تهويه و بازشوهای مخصوص نور را از بکدیگر تفکیک نمود. اين دو گونه دارای دو الگوی کاملاً متفاوت از نظر شکل، جنس و ابعاد می‌باشند؛ تعداد قابل ملاحظه‌های از پنجره‌ها دارای درپوش چوبی چند لنگه هستند که امكان کنترل بهینه برقراری جريان هوا و وورد نور را فراهم می‌آورد. همچنین حفاظ چوبی یا فلزی در نمونه های جدیدتر (میله‌گرد) برای حفظ ايمني به‌چشم می‌خورد. ارتفاع اين پنجره‌ها از کف معبر به طور ميانگين ۲,۲ متر می‌باشد. در حال حاضر در مقابل بسياري از اين پنجره‌ها كولر الحقق شده است. نوع دوم بازشو که بيشتر مختص تهويه است به دو شكل مربعی و مستطيلي قابل مشاهده است. که برخی از آنها مشبك بوده و برخی ديگر داراي قاب و نرده چوبی-فلزی هستند و ارتفاع اين پنجره‌ها از کف به طور ميانگين ۲,۷ متر می‌باشد. در بافت‌های ديگر و با فاصله گرفتن از مرکز بافت تاریخی اين الگوها به تدریج محو شده و شاهد افزایش بازشوهای نور در جداره‌های بیرونی اینیه هستیم. علاوه بر اينکه ابعاد پنجره‌ها بيشتر شده، الگوی آنها نيز متفاوت با بافت تاریخی می‌باشد. و جنس آنها نيز از چوبی به فلزی تعیير کرده است. همچنین از نظر شکلی در ساخت و سازهای جدیدتر پنجره‌های قوس‌دار نيز مشاهده شده‌اند.

ابعاد	كمترین عرض ۳۷ متر - بیشترین ۸۰ متر

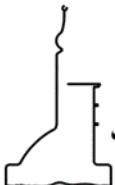

	کمترین ارتفاع ۰,۲۴ متر - بیشترین ۰,۶۴ متر		بازشو مستطیلی - تهویه
	رنگ	قهوه‌ای و خاکستری	
	جنس	قاب چوبی با نرده‌های فلزی	
	ارتفاع پنجره از کف ۳,۹۸	ارتفاع پنجره از کف ۱,۷ متر - بیشترین ۵,۵ متر	
	ارتفاع	کمترین ۰,۳ متر - بیشترین ۰,۵ متر	بازشو مربعی - تهویه
	رنگ	سفید - قهوه‌ای	
	جنس	مشبک‌های استفاده شده از جنس گچ می‌باشند. برخی از بازشوها این گونه قادر مشبک یا حفاظ و درب هستند.	
	ارتفاع پنجره از کف	ارتفاع پنجره از کف ۲,۴ متر - بیشترین ۴ متر	
	ارتفاع	کمترین ۰,۷۵ متر - بیشترین ۱,۱ متر	بازشو مربعی - نورگیر
	رنگ	قهوه‌ای - خاکستری	
	جنس	چوبی	
	ارتفاع پنجره از کف	ارتفاع پنجره از کف ۱ متر بیشترین ۴ متر	
	ارتفاع	۱,۹*۱ متر	بازشو مستطیلی - نورگیر
	رنگ	قهوه‌ای و آبی	
	جنس	چوب و فلز	
	ارتفاع پنجره از کف	ارتفاع پنجره از کف ۱,۳ متر - ۴ متر	

تصاویر زیر نمونه‌های دیگری از بازشوها در بافت تاریخی که می‌تواند الگوهای بازشو در جداره‌ها را به تصویر کشد، نشان می‌دهد.

شکل ۴-۴۸: نمونه‌هایی از پنجره در بافت تاریخی

۱۴-۵-۴: بادگیر

بادگیرها از عناصر هویت تاریخی بندر کنگ هستند که در برداشت جدارهای معابر نیز مورد توجه بوده‌اند. در نمونه‌های برداشتی تمامی بادگیرهای مشاهده شده دو دهانه بوده و جنس انود آنها از گچ می‌باشد و از نظر رنگ طیفی از قهوه‌ای را شامل می‌شوند. ارتفاع بادگیرها ۲,۳ متر تا ۳,۶ متر را در بر می‌گیرد. عرض آنها نیز از ۲,۷ متر تا ۴ متر را شامل می‌شود. لازم به ذکر است که بادگیرها تنها در بافت تاریخی و میانی مشاهده شدنند.

بافت جدید و محله ابوزر فاقد بادگیر هستند. جدول زیر ابعاد بادگیرهای برداشت شده را نشان می‌دهد. همچنین، در ادامه، انواع گونه‌های بادگیر مشاهده شده در شهر کنگ معرفی شده‌اند.

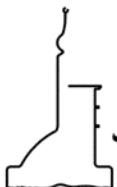
جدول ۱۱-۴: مشخصات بادگیرهای برداشت شده در معابر

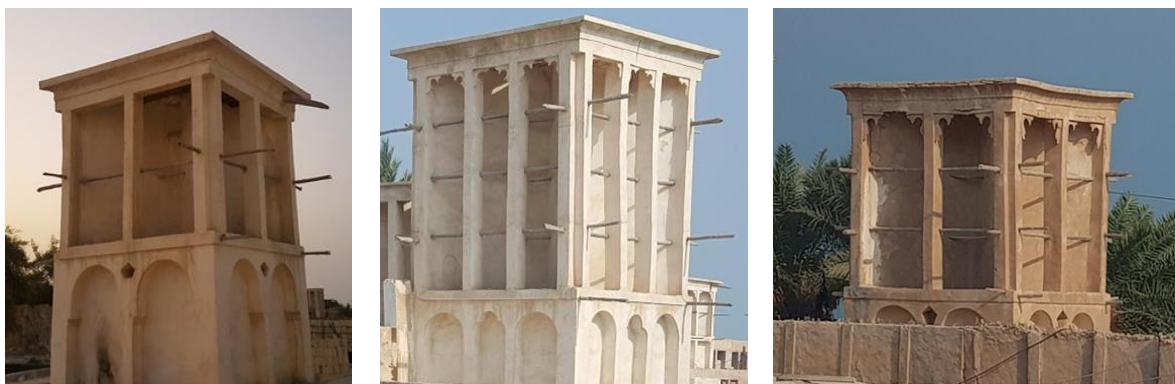
۱۴	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲		
-	ارتفاع: ۴,۳ عرض: ۲ ۷	-	ارتفاع: ۳,۸ عرض: ۲ ۷	-	ارتفاع: ۶,۳ عرض: ۳ ۷	ارتفاع: ۵ عرض: ۴	ارتفاع: ۶,۳ عرض: ۷	ارتفاع: ۵ عرض: ۴	ارتفاع: ۴,۲ عرض: ۲ ۹	ارتفاع: ۴,۱ عرض: ۲ ۹	اندازه و ابعاد	
جدار	۵	غرب	لایده‌دو م نما	غرب	جنوب (بالاچال ه از دیوار)	شرق	جنوب، غرب	شرق	جنوب، غرب	جنوب	غرب، شرق، غرب	محل قرارگیری نسبت به معبر

نسبت‌های مختلف عرض و ارتفاع بادگیرها در نمونه‌های برداشت شده

در نمونه‌های برداشت شده، نمای بادگیرها هم‌باد با جداره معبر ساخته شده و بادگیر از معبر فاصله ندارد. البته باید خاطر نشان کرده، این در صورتی است که بادگیر در جبهه معبر قرار گرفته باشد. در برخی موارد بادگیرها در جبهه مخالف معبر ساخته شده و تنها بخشی از نمای آنها قابل مشاهده است.

شکل ۴-۴: نمونه‌هایی از بادگیر در بافت تاریخی

۴-۵-۴: مشبک

در شهر تاریخی بندر کنگ از مشبک در بازشوهای تهويه، بالای درب‌ها و دستانداز بام استفاده شده است. ارتفاع این مشبک‌ها بالاتر از دید انسان بوده و در موقعی استفاده می‌شود که نیاز به تهويه فضای پشت آن بوده و دید به داخل بنا ایجاد نشود. مانند دیگر اجزای دیگر نما که در بافت تاریخی مشاهده شده‌اند، مشبک نیز به مرور در ساخت و سازهای جدید حذف شده و یا نادیده گرفته شده است. جنس مشبک از گچ و در برخی نمونه‌ها آجری می‌باشد. مشبک‌هایی که در داخل ابنيه قرار دارند از تنوع بیشتری برخوردار است و انواع قوس‌دار و مستطیلی است که در بخش معماری نمونه‌هایی از آن ارائه شده‌اند. اما مشبک‌های استفاده شده در جدارهای بیرونی بیشتر مستطیلی هستند.

شکل ۴-۵-۵: نمونه مشبک استفاده شده بالای درب ورودی

۴-۵-۶: ایوان

با توجه به الگوی سکونت حیاط مرکزی در بافت تاریخی ایوان تنها در داخل ابنيه مشاهده شده و در فضای عمومی معبر ایوان قابل مشاهده نیست (دربخش معماری ایوان‌های خانه‌های بافت تاریخی معرفی شده‌اند). اما در بافت جدید الگوی استقرار ابنيه بسیار متفاوت بوده و به دلیل استقرار بنا در یک جبهه و حیاط در جبهه دیگر گاهًا بخشی از ایوان در فضای عمومی معبر قابل مشاهده است.

شکل ۴-۵۱: نمونه ایوان‌های قابل مشاهده در بافت جدید

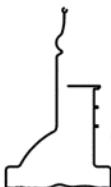
شکل ۴-۵۲: نمونه ایوان رو به معبر در مجتمع‌های مسکونی بافت جدید

۴-۵-۱۷ پله

در ۴ مورد از نمونه‌های برداشت شده پله مشاهده گردید. این پله‌ها مقابل ورودی ابینه و یا کاربری تجاری قرار داشته‌اند. جنس این پله‌ها سیمانی بوده و جهت اتصال ورودی به سطح عابر ساخته شده‌اند. این پله‌ها در بسیاری موارد با رمپ‌هایی همراه‌اند که جهت ورود موتور سیکلت به داخل بنا ایجاد شده است. پیشروی این پله‌ها و رمپ‌ها به داخل عابر بدون توجه به جریان عبور و مرور بوده و گاه‌آ سبب اختلال در جریان رفت و آمد نیز می‌شوند. و از نظر کالبدی نیز نامتناسب با سیما و هویت بافت تاریخی هستند. در داخل ابینه بافت تاریخی نیز دو نوع پله قابل مشاهده است. پله‌های چوبی برای عبور و مرور به پشت بام و پله‌های سیمانی و ساروجی که در داخل حیاط ابینه قرار دارند.

شکل ۴-۵۳: پله و رمپ مقابل ورودی در بافت تاریخی

شکل ۴-۵۴: اختلاف سطح کاربری‌های تجاری با کف معبر و ایجاد پله

شکل ۴-۵۵: پله‌های داخل اینیه در بافت تاریخی

۱۸-۵-۴: رخ‌بام - جان‌پناه بام

باتوجه به الگوی دورنگرایی بافت تاریخی رخ‌بام از گذرقابل مشاهده نیست و بیشتر شاهد جان‌پناه‌ها با الگوی مشبک (شیاک) یا ستار هستیم. در بافت‌های میانی و محله‌ای ابوذر در بسیاری از موارد رخ‌بام تقریباً حذف شده و لبه سیمانی بیرون‌زده به عنوان رخ‌بام بنا ساخته می‌شود. در بافت جدید اما رویه به طور کلی تغییر کرده از رخ‌بام‌های مدرن و امروزین استفاده می‌گردد. نمونه‌های استفاده از مشبک در جان‌پناه‌ها هم وجود دارد که علاوه بر کاهش دید مانع جریان هوا نمی‌شود.

• ستار

«ستار» اغلب به عنوان جان‌پناه بام مورد استفاده قرار می‌گیرد و معرفی کارکرد آن در بخش معماری به تفصیل ارائه شده است.

شکل ۴-۵۶: نمایی از ستار در بدن شهر

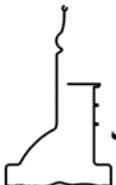
شکل ۴-۵۷: نمونه رخ‌بام سیمانی

۱۹-۴: نرده

در بافت تاریخی نرده اغلب در داخل بنا در ایوان یا بام کاربرد دارد و به صورت تیر چوبی است. در بافت جدید، نرده در جداره‌های رو به معبر مشاهده می‌شود.

شکل ۴-۵۸: نمونه نرده استفاده شده در بافت جدید

۴-۵-۲۰: اجزای نمادین

از اجزای نمادین می‌توان به کتیبه‌های دعا ساخته شده بالای درب منازل اشاره نمود که در نمونه‌های جدید بیشتر دیده می‌شود.

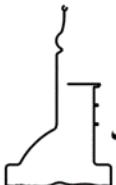
شکل ۴-۵-۲۰: اجرای نمادین

۴-۵-۲۱: ناودان

ناودان که در زبان محلی به آن «هلوچم» نیز گفته می‌شود، از عناصر ضروری در خانه‌های کنگ است که برای تخلیه آب باران از بام‌ها به گذر و یا حیاط استفاده می‌شده است. بارش‌های سیلابی این منطقه که به صورت محدود، اما با شدت بالا می‌باشد، نیاز به این عنصر را ایجاد نموده است. ناودان‌ها در الگوهای بومی به صورت چوبی ساخته شده که به تدریج تبدیل به یک عنصر تزئینی نیز شده است و با ریتم پیوسته در نمای ساختمان‌ها از گذر مشاهده می‌شود. در مواردی کاشت درختان در زیرناودان در گذر نیز مشاهده می‌شود. با فرسودگی ناودان‌های چوبی و در ساخت و سازهای جدید ناودان‌هایی با لوله‌های پلی‌اتیلن جایگزین آن شده است. در نمونه‌های جدید، اغلب ناودان‌ها توکار بوده یا لوله ناودان از روی زمین کشیده شده و در معبور رها شده است.

شکل ۴-۵-۲۱: نمونه‌هایی از ناودان در بافت تاریخی و بافت جدید

• ازاره و پشتبند

به منظور حفاظت ساختمان‌ها از تأثیرات رواناب‌ها، نمای ساختمان در گذر در موارد بسیاری با پوششی که دارای انود سیمانی (ودر گذشته اهکی) است، پوشانده شده است. این پوشش با الگوهای حجمی مختلف و اغلب به صورت انحنای محدب دیده می‌شود و ارتفاع آن از چهل سانتی‌متر تا حدود صد و پنجاه سانتی‌متر متغیر است.

شکل ۴-۶: نمونه‌هایی از ازاره و پشتبند در بافت تاریخی

۴-۵-۲۲: اجزای الحاقی

اجزای الحاقی مشاهده شده در شهر تاریخی بندر کنگ شامل منابع آب، کولرهای پلیکا بوده‌اند. این اجزا علاوه بر اینکه باعث اغتشاش بصری منظر عمومی می‌شوند در برخی موارد مغایر با قوانین و مقررات شهرسازی هستند؛ به طور مثال نصب کولرهای و الحالق آنها به پنجره

و بیرون زدگی آنها سبب سد معبر می‌گردد و به علاوه الحالات و بیرون زدگی اجزا زیر ارتفاع ۳/۵ متر به میزان بیش از ۱۰ سانتیمتر، غیر مجاز است. در ساخت و سازهای بافت جدید نیز توجهی به این موضوع نشده و بنها فاقد تاسیسات لازم برای کولر گازی هستند و ساکنان اقدام به نصب این کولرهای مقابله با پنجره نموده‌اند. در معابر اصلی و شریانی الحالات بیشتری نظیر تابلوهای کاربری تجاری را نیز می‌توان مشاهده کرد.

شکل ۴-۶۲: نمونه‌هایی از کولرهای الحاق شده به پنجره

شکل ۴-۶۳: نمونه لوله‌های الحاق شده به جداره خارجی بنا

شکل ۴-۵۶: منبع‌های آب قرار گرفته در پشت بام منازل

۶-۶: جمع‌بندی

نتایج مطالعات شناخت معابر در بندر کنگ در کنار مطالعات دیگر این بخش، مبنای تدوین ضوابط و احکام طراحی شهری خواهد بود. از مباحث طرح شده در این بخش، مواردی که می‌توان به عنوان جمع‌بندی و اصول تدوین ضوابط برشمرد، به شرح زیر است:

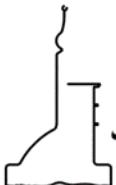
- در بافت تاریخی، الگوی دورنگرا و چیدمان فضا به دور حیاط میانی، موجب پیوستگی سیمای بافت شده است. همگنی در تراکم و تعداد طبقات نیز به این موضوع کمک کرده است. اما با فاصله گرفتن از بافت تاریخی و بهخصوص در ساخت‌وسازهای جدید، ضوابط جایگزین در سطح اشغال و مکان استقرار بنا در قطعه و تعداد طبقات، بیشتر برگرفته از الگوهای رایج در شهرهای بزرگ کشور بوده است. این موضوع، سبب تغییرات عمده‌ای در موروفولوژی نما و جداره‌های بافت جدید نسبت به بافت تاریخی و میانی می‌شود. با توجه به این که پیوستگی و انسجام بافت، مهم‌ترین عنصر هویت بخش در شهر تاریخی کنگ محسوب می‌شود، لازم است که این موضوع با دقت بیشتر مورد تأمل قرار گیرد.

- معابر در بافت تاریخی کنگ در مسیر جریان باد غالب دریا بوده و ابعاد کوچک بلوک‌های شهری که با معابر کم عرض از چهار طرف احاطه می‌شوند، امکان برقراری جریان هوا در بافت را فراهم می‌آورد. علاوه بر کوران در گذر، عرض کم معابر و تناسبات آن با دیوارهای بدنۀ معبر، امکان سایه‌اندازی و حفاظت رهگذران از تابش خورشید را فراهم می‌آورد. عریض شدن معابر به دلیل عبور خودرو تفکیک مسیر پیاده و سواره، ساختار متفاوتی برای معابر و فضاهای حرکتی در شهر ایجاد نموده است. لازم است که در توسعه معابر جدید زیست‌پذیری و زندگی اجتماعی ساکنین با توجه به شرایط اقلیمی لحاظ شود.

- بازشوها در بدنۀ معابر در فرایند توسعه تغییرات متعددی داشته‌اند. به طور مثال تغییر شکل پنجره‌ها و درب‌های چوبی به فلزی نه تنها از نظر بصری متفاوت است بلکه افزایش ابعاد پنجره‌ها و درصد آن نسبت به کل سطح نما مغایرت‌هایی با اقلیم منطقه دارد. از دید اجتماعی فرهنگی نیز این مقوله قابل بررسی است؛ آنچه در گذشته باعث بوجود آمدن بازشوها کوچک (به منظور تهویه) شده، زندگی شبانه ساکنان و استراحت و خواب در طول روز بوده است. چرا که در گرمای طاقت فرسای روز به خنکای خانه پناه برده و با تاریکی هوا حیات اجتماعی و کار در دریا شهر ادامه می‌یافته است. حال با تغییر سبک زندگی و الزام به فعالیت در ساعت اداری و مهم‌تر از آن، تجهیز خانه‌ها به سیستم‌های مکانیکی سرمایش، کارکرد پنجره و به تبع آن، شکل بیرونی بازشوها متتحول شده است.

- ساییان به دلیل فرهنگ درونگرای شهر و همچنین معماری درونگرا، کاربردی در نماها و جداره‌های بیرونی نداشته حال به دلیل استفاده از بازشوها بزرگ ناگزیر به استفاده از ساییان برای این بازشوها در نما و جداره‌های بیرونی هستند و لازم است که در تدوین ضوابط مورد توجه قرار گیرد.

- برخی عناصر که در گذشته کارکرد داشته و عناصر هویت‌بخش بافت محسوب می‌شوند، (نظیر بادگیر و ستار) امروزه کارکرد خود را از دست داده و پیدایش آن‌ها در بافت متوقف شده است. از طرف دیگر بسیاری از ساکنان تمایل به تخریب این عناصر در ساختمان‌های موجود با توجه به فرسودگی آن دارند. لازم است که ضمن تأکید بر حفاظت این عناصر در بافت موجود، از روش‌های تشویقی استفاده شود و همچنین با دادن کارکرد جدید به این عناصر، زمینه حفظ فرهنگ ساخت آن فراهم شود.

- یک نکته مهم در ساخت بناهای جدید برتری جویی در نماسازی نسبت به خانه‌های مجاور است. در بافت تاریخی کمتر مشاهده می‌شود که بناهای مجاور نسبت به یکدیگر تباين یا تفاوت بارزی داشته باشند و تفاوت‌ها بیشتر در فضاهای درونی خانه و ابعاد آن مشخص می‌شوند و یکپرچگی ساختار بیرونی بافت را متاثر نمی‌کرد. حال آنکه در بافت جدید طراحی احجام بنا از طرح‌های متنوع و متفاوتی نسبت به یکدیگر برخوردارند. حجم‌های نامتعارف و مدرن برای سردرب ورود خودرو از مصادیق این تغییر فرهنگ است.

- استفاده از مصالح بومی و در دسترس در منطقه که همان گچ می‌باشد، یکپارچگی بدندهای معابر و سیمای کل محیط را ایجاد می‌کرد. با تنوع مصالح جدید وارداتی و عدم وجود ضوابط بازدارنده، نماهای غم知道自己 از نظر رنگ و بافت مصالح در شهر پدید آمده که بعضاً در تعارض با بستر طبیعی قرار دارد و لازم است که درخصوص نوع مصالح مصرفی راهکار ارائه شود.

- نورپردازی معابر بهمنظور حفظ ایمنی و امنیت در شب از اهمیت بسزایی برخوردار است. در عین حال، توجه به عدم مخدوش نمودن محیط با نورپردازی بهخصوص در بافت تاریخی و نمای اصلی حاشیه ساحل بسیار حائز اهمیت است.

- درختان همواره در سیمای بصری شهر کنگ اهمیت بسیار داشته‌اند و درختان بومی منطقه از عناصر هویت‌بخش شهر محسوب می‌شوند. لازم است که زمینه‌های کاشت و امکان آبیاری آن در فضاهای عمومی گسترش یابد. برای این منظور دربخشن مطالعات اکولوژیک بررسی مبسوطی انجام شده و راهکارهای آن ارائه شده‌اند.

- ناودان‌ها از گذشته در بافت تاریخی از بدنه منازل به گذرها بیرون زده‌اند و بسیاری از ساخت و سازهای جدید نیز به روش مشابه ناودان‌های بیرون زده از بدنه با لوله‌های پلی‌اتیلن را جایگزین ناودان‌های چوبی کرده‌اند. علاوه بر مشکلات بصری، رهاسازی آب ناودن در معتبر مشکلاتی را ایجاد می‌نماید که نیازمند ساماندهی می‌باشد.

- عناصر و اجزای متعددی متناسب با نیازهای روزمره به بافت اضافه شده که کارکرد و سیمای محیط را مخدوش کرده‌اند؛ این عناصر به شرح زیر است:

- سطوح شیبدار دسترسی از گذر به منازل برای عبور موتور یا ماشین
- بیرون‌زدگی تأسیسات مکانیکی ختک‌کننده از بدن ساختمان
- نصب منابع پلاستیکی آب در بالای بام خانه‌ها
- قرارگیری لوله‌های تأسیساتی بنا بر روی بدن ساختمان خارجی

در تدوین ضوابط، ساماندهی موارد مذکور از اهمیت ویژه برخوردار است.

- عامل دیگری که در تغییرات گستردگی نما و جداره تأثیر بسزایی داشته است طرح‌های توسعه شهری می‌باشند از طرفی قادر ضوابط و راهنمایی مناسب برای نماها و جداره‌های شهری بوده‌اند. از طرف دیگر خود با ارائه پیشنهاد توسعه در محدوده‌های پیرامونی شهر و با تیپ‌های ناهمانگ با سبک معماری بافت تاریخی سبک‌های جدید معماری در شهر بند کنگ شده‌اند.